

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Apponyi az egyetemen.

Budapest, márczius 27.

A budapesti egyetem jogi- és államtudományi karának tudós tanári testülete holnapután teljes kari ülésén határozatot fog hozni, amelynek az alapján az egyetem közjogi katedrájára meghívják gróf Apponyi Albertet. Az első érzés, ami erre a hírre elfogja az embert, valami nagy harmónia-érzés és belső megelégedés, ami már közel van az esztétikai élvezethez. A valódi összhang, a forma és a tartalom tökéletes, stilszerű összecsendülése hasonlatos ahoz az örömhöz, amelylyel az ember Apponyit új hivatása küszöbén látja. Forma a tartalomhoz, ember a hivatásához, egyéniség a rábizott feladathoz talán még soha nem illett annyira, mint gróf Apponyi Albert ehez a katedrához. Még csak szándék a szándék s az ember máris örömmel fogadja el ténynek és máris szinte elválhatatlannak érzi Apponyit és a közjogi katedrát s csodálkozik rajta, hogy eddig egymás nélkül meglehettek.

Ez mutatja, hogy belső szükség hozta őket össze: a katedrát és gróf Apponyi Albertet. Az egyetemek legszébb és legtartalmasabb joga, az autonómia legteljesebb kivirágzása ez a jog, hogy a tanári kar a maga határozata és akarata szerint egészíti ki önmagát. Minden kar saját magának legfőbb ura, legfőbb dirigálója és a tanárok — szak-

májuk kitünőségei — külső befolyás nélkül döntenek afölött, hogy ki méltó közjük, ki alkalmas arra, hogy a katedra hatalmával éljen s fiatal lelkek szüz talajába a tudás magvát elvetegesse. Az egyetemi tanári karoknak ezt a jogát nem igazolhatná szebben és igazabban, mint az a döntés, amelyiket szerdán fog meghozni a budapesti tudományos egyetem tanári kara.

Ez az üres közjogi katedra némaságában is hívta, követelte magának gróf Apponyi Albertet. És éppen gróf Apponyi Albertet, nem kisebb embert és nem mást, csak éppen őt, mert az ország első egyetemének a közjogi katedráján olyan kaliberű emberre van éppen szükség, mint gróf Apponyi Albert és ez a katedra a megnyerő, lefegyverző talentumoknak éppen olyan szinpompás, szemképrázató skáláját igényli, mint a gróf Apponyi Albert talentuma.

A közjogi tanszék és a budapesti egyetem közjogi tanszéke nem az az egyszerű és szürke katedra, ami a vogul és cseremiszi szógyököket tanító tanszék, vagy akár egy matematikai, vagy vegyészeti tanszék. Arra, aki Magyarországon közjogot tanít, hivatás vár, mely messze tulszárnyalja a másféle tanár egyszerű oktató feladatát. A tanár jóságától függ az is, hogy a hallgatók helyesen tanulják-e meg a vogul és cseremiszi szógyököket és hogy komoly, alapos tudásra tesznek-e szert a vegy-

tanban? Ennek a kérdésnek az eldőlésétől azonban szimplán és egyszerűen csak egy vizsga sorsa függ, míg az, hogy tudja-e és hogyan tudja az az egyetemi hallgató a közjogot, a közérdek százfajta követelményével összefügg. Mert az az egyetemi hallgató, hogyha levizsgázott a közjogból és a közjoggal egyetemben a többi tárgyból, kinn az életben tényező lesz: ügyvéd, vagy bíró, vagy szolgabíró, mindenképpen az intelligenciának egy hangadó és vezető tagja. És hogyha egy egyetemi hallgató nem szereti meg diákpályáján a vogul és a cseremiszi szógyököket, vagy nem szereti meg az analízist, az nem okoz különösebb bajt sem neki, sem a közéletnek. A helyes közjogi érzék felébresztésétől azonban sokkal több függ, mint egy sikeres egyéni élet-pálya: Magyarország szánalmas és speciális politikai viszonyai közt majdnem azt mernék mondani, hogy a helyes közjogi érzék felébresztésétől függ a hazafiság s igazi jó hazafi nem is lehet Magyarországon senki, akiből hiányzik a közjogi érzék finom disztinváló képessége.

Ennek a hangsúlyozása különösen fontos ma, amikor a közjogi érzékenység nemcsak aláhanyatlott Magyarországon, hanem bizonyos körökben divat s a politikai érettség próbaköve lett a közjogi problémák lekicsinylése és lebecsülése. Ilyen körülmények között valóban nem kisebb embert, mint éppen Apponyi Albertet kellett beleültetni

Azur-világ.

— Levél a Rivieráról. —

Montecarlo, márczius közepe.

Öt nap óta egyre gyűjtögetem, gyűjtögetem itt az elragadtatásnak legbódítóbb superlativusait, és gyöngysorokat húzok a legbrilliansabb jelzőkből, mindazokon a nyelveken, melyeket megértenem adatott, hogy ezekkel a ragyogó színű szavakkal fessem meg azt a gyönyörű képet, mely itt tárul el előttem most is, mikor ezeket a sorokat írom.

Mikor ezeket a sorokat írom a szobám erkélyén, a világ legszebb szállójában a világ legszebb helyéről.

Sherezáde meséi nem olyan színesek, és a tündérek világa nem olyan gyönyörű, ragyogó, mint az a kép, melyet itt nézek órahosszat a Riviera Palace Hotel egy szobájának az erkélyéről.

Szeretném az elragadtatásnak ezer sipu orgonáján elzengeni mindazt a lelkes himnuszot, melyet már husz év óta énekelek a Riviera mámoros szépségéről és a soraim közé ibolyákat és violákat, narancsvirágot és anemóniákat szeretnék szórni, hogy akik olvassák leveleimet szintén megéreznék ennek a földnek parfümejét, ennek a világnak lelkét csiklandó illatát, mámoros tavaszát.

Hogy miért is nem ébhetünk itt mindig mindnyájan ebben a földi paradicsomban

Cap-Martin csalogánynótás ligeteiben, Cap d'Ail virágos kertjében, Monte-Carlo ragyogó világában, Nizza pálmái között, Grasse ibolya-mezein! Hogy miért nem lakhatunk mindig és mindnyájan a Riviera Palace Hotelben, ebben a mesebeli palotában, mely büszkén trónol La Turbie magaslatán, mint a tündérek kastélya és melyben rögtön a valóság testét ölti magára lelked minden vágya, kívánsága!

Fejedelemnek érzi magát mindenki, aki ebben a szállóban lakik és joggal, mert a sajátjának képzeleli, — amint hogy az ő tulajdon birodalmává válik, — az a tündérföld, mely a lábai alatt elterül, Mentoától kezdve egészen Monaco kiugró csucsáig enyém mindaz, amit a lelke befogadni tud: a tenger, a narancserdők, a vadvirágos sziklák, a paloták, a szállók, a fogadók, a fehéren kigyózó országot és a bódító illatban fuldokló levegő...

És mindezt az erkélyemről veszem birtokomba, ennek a szállónak az erkélyeiről, amely szálló vendégeinek egész napon át rendelkezésére állanak az automobiljai és külön tramway-ja...

Mikor ma kora reggel kinyitottam az erkély függönyének nagy rózsaszínű szárnyait és a nap tolokodva szórta mosolygó aranyát és aranyának sugárkévéjét, szinte káprázat fogott el ennyi gyönyörűségű szépnek a láttára.

És mióta itt vagyok, egyre tart a káprázat, a mámor és folyvást gyűjtögetem ma-

gában az elragadtatásnak a legbódítóbb superlativusait...

Több, mint husz év óta, hogy ábrándozó költője vagyok ennek az azul világnak, de soha ilyen szépségnek nem találtam, mint amióta innen nézem egész napon át a Riviera Palace Hotel erkélyének arany trónusáról.

És ebből a magaslatból némileg kibékülök ennek a vidéknek kigyóféskével is — a hirhedt kaszinóval, a játékbarlanggal, a bűnös szenvedelmek nagy kerítőjével.

Sok bajnak, szenvedésnek és szenvedélynek a gerjesztője ez a Baál temploma, de nélküle, mely olyan ügyesen tudja az emberi gyöngeségeket kizsákmányolni és idecsapolni a világ aranyát, nélküle aligha volna ekkora kulturája ennek a vidéknek, aligha épült volna a szerelemnek, a boldogságnak, a nyugalomnak, a jólétnek annyi gyönyörű villája, palotája ezen az istenáldotta vidéken.

Éppen szembe látom magammal pár száz méternyire alattam Granierek gyönyörű kéttornyos palotáját.

Innen a magasból tekintve, alig nagyobb egy ékszerdoboznál... És ebben a kis Pandora-szelemezében szinte az egész világ szenvedelme forrong és bugyborékol. A világ minden részében álmódoznak erről a montecarlói kaszinóról, ahol a szerencse isten asszonya a mosolyszerető Kyprisz mindenki számára kifakasztja a remény virágait. A nyomorral küzködők, a kétségbeesés öngyilkos köteleivel a nyakukban, erre a szép palo-

abba a katedrába, hogy új becsületet, új tekintélyt szerezzen ennek a tudománynak, melynek a virágkora mindig összeesik a magyar hazafias erények virágkorával, hanyatlása pedig félreérthetetlenül jelzi, hogy a nemzeti eszmét és a hazafiságot aláadó destruktív eszmék kaptak szárnyra a magyar közéletben.

Hogyha a magyar közéletben ma mutatkoznak ilyen destruktív irányzatok — mint ahogy mutatkoznak — külön harcra, erősebb sárkányölő Szent György lovagot keresve sem lehetne ellenük küldeni, mint gróf Apponyi Albertet. Hogyha az az egyetemi katedra várta és áhitotta Apponyit, Apponyi egész életén keresztül tanár és pedig a szó legnemesebb, legigazibb értelmében vett tanár volt — katedra nélkül. Ellenségei szerették hirdetni, hogy rossz praktikus politikus, mert alapjában véve doktrinér talentum. Ennek az állításnak az első felét megcáfolták az Apponyi politikai sikerei, a kritikusok állításának a második felében azonban komoly igazság rejlik. Apponyi Albert valóban doktrinér talentum, igazi katedrara: tanításra, felvilágosításra rendelt ember. Alkalmassá teszi erre nagy tudásán, széles látókörén, alapos, sokoldalú műveltségén kívül gyönyörű elokvenziája, meggyőző ékesszólása, megnyerő egyénisége, csupa olyan kvalitás, mely módot ad a jó tanító szuggesztív hatásának kifejtésére. Mint magyar politikus is sokszor ezt a hivatást teljesítette Apponyi. Külföldi körutjai pedig valójában nem egyebek, mint vándor előadások, amelyek Magyarországot állami önállóságát, a magyar aspirációk jogosságát, a magyar múlt dicsőségét és a magyar jövő reményességét hirdeti.

Csak az imént érkezett meg Apponyi egy ilyen dicsőséges körutról, Amerikából. S most idehaza hívja egy ha-

sonló misszió. Talán még fontosabb misszió, mint amaz, mert sajnos, de igaz! — idehaza is sokan vannak, akiket ki kell tanítani Magyarországot önálló államiségéről, a magyar aspirációk jogosságáról s magyar földön is sokan vannak, akiknek eszükbe kell juttatni a magyar múlt dicsőségét s a magyar jövő reményességét.

Az olasz szocialisták.

Budapest, márczius 27.

Az olasz miniszterválság talán szépség-hiba az olasz jubileumi ünnepeken, de ha az ember kissé közelebről veszi szemügyre az olasz eseményeket, ebben a miniszterválságban is az olasz liberalizmus térfoglalását látja s ez igazán nagyon méltóan illeszkedik bele az ünnepi hangulatba.

Az olasz király külön kihallgatáson fogadta Bissolatit, a szocialista párt egyik vezérét s az alakítandó kabinetben tárczát ajánlott fel neki. Anélkül, hogy szentimentális hangulatba kellene e miatt esni, mindenesetre el kell ismerni annak nagy jelentőségét, hogy ötven évvel a modern olasz királyság születése után ott a liberalizmus ekkora haladást tehetett, hogy ott a király ugyszólván spontán elhatározásból hívott meg egy szocialistát miniszterévé akkor, mikor egész Európán a feudalizmus, s a gazdasági és szocialis reakció orkánja zug végig.

Hogy létre fog-e jönni most egy kabinet Olaszországban, melynek szocialista tagja is van, azt e pillanatban nem lehet még tudni, de nem is az a legfontosabb. Fontos az, hogy Giolitti, ki az új kabinetet meg fogja alakítani, tárgyalást folytatott Bissolatival, s fontosak azok a koncessziók, amelyeket Bissolati és Giolitti egymásnak kölcsönösen tettek.

Giolitti annak fejében, hogy a szocialista vezér belép a kabinetjébe, három irányban tett nagy jelentőségű kötelező ígéretet.

tára gondolnak végső, szánalmas küzdelmükben a sorssal. Ez a mentő délibábos ábrándot szövögetnek a lelkükben. Ha ide jöhetnének! Ha Fortuna rájuk mosolyogna kegyesen! Ha megszerezhetnék az elvesztett reményeket, és újra fölépíthetnék életük romjait!

Tanulmányozgattam apróra ezeket a kétségbeesett arczokat, melyekre a szenvedések rúna-betűi vannak karczolva.

De sok vízbefüldöklének a grimace-ából olvastam ki a végső reménytelenséget. Hol fogja ez a szegény ember végezni?!

A tánc az aranyborjú körül bizony a régi itten, most is. Az egész világ körüllejt és az aranyborjú egyre gyarapodik és izmosodik. Csak azok lesznek soványak és kiasztotak, akik körüljárják.

Hiszen itt-ott sikad egy-egy szerencsésebb nyérő, akinek sikerül egy darabka aranyat elesenni ettől a bálványtól.

De a borjú ezt bizony meg nem érzi. A croupierek. — a bálvány papjai — egyre zengik a hüvös szavakat: „Faites vos jeux messieurs!”

Tultesz ez a bank a mesebeli sóhegy is, melyet egy latin történetíró az Ebron inneni hispaniai vidékre helyez el és melyről azt meséli, hogy ugyanannyival nő meg, mint amennyi sőt elvesznek belőle.

Ez a sóhegy mindig megduplázza, megtriplázza a veszteségeit. És gyarapodik, és szaporodik és gazdagodik.

Csak bagyritkán akad a látogatói között olyan óvatos, körültekintő hiva, mint az a

szinte leányosan szende nő, aki szintén betévedt a zöld asztalok közé és élénken szikrázó szemekkel kísérte figyelemmel a fehér esontgolyó perdülését.

Addig nézte, addig szemlélgette, amíg végre rászánta magát, hogy a játék mámorát ő is megízleli. Nem jól irtam: Ő is, nagy Ő-vel. Mert ez illeti meg Ő fenségét, aki Budavárában székel és a magyar népek szívében foglal helyet, mert hiszen a mi felejtethetetlen Nagyasszonyunknak az unokéja. Most ott lakik Cap-Martuban és nap-nap mellett láthatja felejtethetetlen nagyanyjának gyönyörű szobrát...

Hát Ő is kipróbálta a fehér esontgolyóhoz kötött sorsot. De mondhatom nagy körültekintéssel. Az Ő ötfrankos piécét csak nagyon hosszú habozás és izgatott tanakodás után dobta a zöld asztalra. És jól dobta. Mert nyert. Gyermekes örömmel nyert. És pedig nem csekély összeget: 10, mondd tíz egész frankot...

Miesoda boldogság!

Csaknem akkora, mint egy népszerű magyar könyvkiadóé, aki a 19-es számot eu plaine tette meg és mindjárt az első tétre kijött a száma. És aki a legkiválóbb magyar írók műveinek kincseit szórja a magyar nép közé, hogy megörvendezze a 175 franknak, amit ezzel nyert.

Kapta magát és megrakta még egyszer. És... és... a magyarok muzsája, akin ő annyiszor megkönyörült, most ő hozzá jön legyes. Kiszközölte Fortuna istenasszonytól, hogy a 19-es szám nühől kijöjjön.

Először megígérte a választói reformot a legszélesebb alapon, azután az összes adótörvények reformját, s végül azt, hogy a kabinetet a legszélsőbb liberális tábor tagjaiból fogja megalakítani. De még ennél is fontosabb, hogy Bissolati viszont ígéretet tett, hogy a katonai költségek és a fegyverkezés költségeinek csökkentését nem követeli, sőt nemcsak maga volt ilyen feltételek mellett hajlandó tárczát vállalni, hanem még két társa, Bonemi és Cabrini is belépnének a Giolitti minisztériumba. És a szocializmdemokrata párt vezetősége sem tett ez ellen kifogást.

Ez nemcsak Olaszország, hanem az egész világ szempontjából óriási horderejű esemény lesz, ha bekövetkezik. Mert igaz ugyan, hogy Svájcban és Franciaországban már tizenkét év óta benn ülnek a szocialisták burzsoá-kabinetekben, de monarchiában ez lesz az első eset. Ebben a monarchikus élv haladását és fejlődését, modernizálását, lehetetlen fel nem ismerni. Viszont a szocialisták szempontjából sem lehet kicsinyelni ezt a tényt. Ezzel ismét egy nagy tömeg válik ki azok közül a „tisztá” szocialisták közül, akik a burzsoáziával való minden közösséget megtagadnak, s várják azt a világfelfordulást, amely őket kizárólagos hatalomra segíti, de addig összetett kézzel nézik az eseményeket s teoretikus vitákat folytatnak a fennálló állami, gazdasági, politikai és szocialis rend ellen. Mindinkább szaporodik azoknak az okos, azoknak a józan szocialdemokratáknak a száma, akik egy eljövendő Utópiára nem várnak, hanem már most, a liberális polgári pártokkal karöltve akarják javítani azoknak a társadalmi osztályoknak helyzetét, akiket egy szocialista korszak felszabadítana ugyan, de kérdés, hogy ez a korszak elkövetkezik-e valamikor is.

Ezek a kormányalakítások, melyekre Franciaország adott legelsőbben példát, az egész szocialista programnak életet adnak, hogy az, hogy szövetkezzenek a radikálisokkal és a liberálisokkal, tehát a társada-

Es a mi könyvkiadónk soha még második kiadásnak így meg nem örvendezett, mint ennek a 19-esnek második kiadásban.

Es tudják mi történt harmadszor? Harmadszor nem jött ki a 19-es, az igaz, hogy a mi óvatos kiadónk nem is rakta meg a harmadik kiadást.

Természetes, hogy ennek a vidéknek az édes büne minden table d'hôte-nak a giordinetője. Mindig és mindenütt a játékról beszél itt mindenki.

Es nevetve mesélik, hogy egy orosz gróf az inasával érkezett ide és mikor pár nap multával igen jelentékeny áldozatokat hozott a nagy bálványának és pénzének nagyobb részét már elvesztette, megfogadta magában, hogy többé felé se megy a banknak. De nem volt képes a csábításnak ellentállani. Ujra bement. Ujra vesztett.

Végre is ráparancsolt az inasára, hogy ezentúl zárja őt be a szobájába arra az időre, míg a bank nyitva van. Az inas szót fogadott. Rázárta grófjára az ajtót.

Es a gróf?

A gróf már délután nem tudván ellentállani a bank csábjának — kiszökött az ablakon.

De azért gyönyörű szép ez a világ itt és amint az erkélyemről nézem és a lelkembe szívom az előttem elterülő tündérvilágot, gyűjtögetem, gyűjtögetem a szuperlatívusokat, melyek váltók volnának ennek az azur világnak a dicsőséges szépségéről halhatatlan verseket zengen!

Hevesi József.

lomnak polgári elemeivel, első sorban azt jelenti, hogy a szocialista program kezd megszűnni pusztán ábrándok lenni, hanem egy komoly, egy becsületes és főleg egy minden forradalmi törekvéstől ment burzsoa-kormányának válik programjává. És ezt nem lehet úgy felfogni, hogy csak a burzsoa-társadalom hajtja meg zászlóját a szocialista törekvések előtt, hanem jelenti azt, hogy viszont a szocialisták is épp akkora uton mentek a mai polgári társadalom felé, mint amekkorán utat ez tett a szocialisták felé. Ezt konstatálhatjuk Giolitti és Bissolati megállapodásából akkor is, ha a kabinet-alakításból nem is lesz semmi.

Sőt még egy másik nevezetes mozzanatot is le kell szegyezni. Említettük már, hogy a szocialista párt vezetősége nem tiltakozott az ellen, hogy a Giolitti-kabinetbe egyszerre három szocialista is belepjen, teljesen az ő belátásukra bízta azt, hogy a szocialista programból mennyit tudnak megvalósítani már a kabinet programvallásakor. Ez azért nevezetes, mert mikor tízenkét év előtt Waldeck-Rousseau francia miniszterelnök Millerand-t bevette a kabinetjébe, a francia szocialista párt két részre szakadt. Az egyik rész árulónak jelentette ki Millerand-t, mert egy burzsoa-kabinetbe lépett, a másik az evolúció alapjára helyezkedett, s kitartott Millerand mellett. Olaszországban ilyen pártszakadás nélkül léphetnek be szocialisták a kabinetbe. Sőt annál érdekesebb Bissolati minisztersége, mert Giolitti nyolcz évvel ezelőtt is felajánlott már neki egy tárczát a kabinetjében, de akkor Bissolati ezt a meghívást, még visszautasította. Ma pedig nemcsak ő, hanem még két társa helyet foglal majd a most alakítandó Giolitti-kormányban.

Ezek a tények egyrészt a szocialista elvek hódításának, másrészt a szocialista táborban és a szocialista taktikában végbe ment evolúciónak olyan dokumentumai, amelyek a mostani kormányalakítást nemcsak Olaszország, hanem az egész világ számára jelentőssé teszik.

Budapest, márczius 27.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, kedden délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen a költségvetés részletes tárgyalását folytatják.

Justh Gyula Budapesten. Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke Raguzából, ahol két hétig tartózkodott üdülés céljából, ma reggel Budapestre érkezett. A pártvezér ma megjelent a képviselőház ülésén, ahol párthívei melegean üdvözölték.

A képviselőház bizottságaiból. Az összeférhetlenségi állandó bizottság márczius 30-án délután 4 órakor a képviselőház II. számú bizottsági termében folytatódólagosan tárgyalja báró *Lévay* Lajos országgyűlési képviselő összeférhetlenségi ügyét. — Az összeférhetlenségi bizottság április 6-án délután 4 órakor a képviselőház II. számú termében ülést tart. Tárgy: Gróf *Széchényi* Emil képviselő összeférhetlenségi ügye. — A kivándorlási bizottság márczius 29-én délután 5 órakor a képviselőház I. számú termében ülést tart. Tárgy: Pécs város felirata és a magyar társadalomtudományi egyesület kérvénye. — A Continental-Pool hajó-társaságnak kivándorló szállítására adott engedély tárgyában a belügyminiszter jelentése.

Az újonctörvények szentesítése. Az 1911. évi Országos Törvénytar (Corpus Juris) 3. száma a következő tartalommal jelent meg: VIII. t.-cz. Az újonctörvények az 1911. évre való megállapítása tárgyában. — IX. t.-cz. Az 1911. évre kiállítandó újoncok megajánlásáról.

A magyar kormány és Ausztria.

— Behódolás a horvát tulzókknak. —

A politika hírei.

Budapest, márczius 27.

A magyar kormány szinte tanácstalanul áll szemközt a kettős monarchia másik államának válságával, mert ez a krízis a közös jellegű javaslatok sorsára is fenyegető veszedelemet jelent. Arról már lemondott, úgy látszik, hogy a bankjavaslatból az idén törvény legyen, — érdekes, hogy nem minálunk, hanem Ausztriában nem hosszabbították meg a közös bank szabadalmát, — de hogy a véderéformmal mihez fogjon, arról ez idő szerint még fogalma nincs. A munkapárt létszámemelő fanatikusai, már mint Tiszáék, ugyan azt sürgetik, hogy önállósítsuk magunkat Ausztriától s szavazzuk meg még a nyáron a számlálatlan milliókat, — a közös hadseregnek, így mutatván meg, mi milyen nagylelkűek és gavallérok vagyunk! (Igy képzelik tudniillik, Tiszáék Magyarország önállóságát!) Mindazáltal nincs kizárva, — miután a katonai javaslatokat az új osztrák választások előtt benyújtani nem lehet a cseh obstrukció miatt feloszlásra ért Reichsrathban, — hogy a véderéformot mégis csak őszre kell elhalasztani itt is.

A parlament munkarendjének ingadozása mellett a politikai világ figyelmét a miniszterelnök mai beszéde is leköti, amelyben a vasutas pragmatika megváltoztatását jelentette be, ha kell, rendeleti uton is. Héderváry ezzel teljesen behódolt a horvát tulzókknak s a drávántuli fiókforradalmárok ma délutáni értekezletükön már lelkesen ünnepezték is a győzedelmes Tomasics bánt. A mindig ellenséges testvérország örömtüzeket gyújthat, a nagyhorvát eszme, az eddig sötétben bujkált trializmus jó kezekbe van téve: Aehrenthal, Tomasics és Khuen kezébe. A magyar nemzet pedig saját vérével fizetheti a gyászos alku végzetes árát.

Hireink itt következnek:

Folyó ügyek.

Szombaton féltizenkét órakor a miniszterelnökségi palotában gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelynek jegyzőkönyvét báró *Skerlecz* Iván miniszteri tanácsos írta. A minisztertanács *folyóügyekkel* foglalkozott s délutáni két órakor ért véget.

A munkarend.

Az osztrák helyzet válságos alakulása, a Reichsrath esetleges feloszlása kétségtelenül zavart okoz a kormány számításaiban. Alkalmunk volt ma egy kiválóan beavatott politikussal beszélgetést folytatni, aki a következőképen adta elő a parlament várható munkarendjét s a kabinet terveit:

— Az osztrák birodalmi gyűlést na elnapolták bizonytalan időre anélkül, hogy a bankjavaslatot akárcsak bizottságilag elintézték volna s anélkül, hogy a véderéform közeli benyújtására a legkisebb remény is lehetne. A bankjavaslat sorsa azonban kevésbé aggasztja a magyar kormányt, miután itt a legfőbb nehézségen, a képviselőházi tárgyaláson túl van. A javaslatot egész egyszerűen nem viszi a főrendiház elé, — az várható. Az osztrák kormánnyal kötött bankkegyezményt pedig, amely amugy is érvényben van május 15-ig, egyszerűen meg fogja hosszabbítani a szükséghez képest, ha kell, akár ez év utolsó napjáig. A véderéform miatt már jobban fő a magyar kormány feje. Mert a

banktörvényt végső esetben báró *Bienerth* a 14-ik szakasz segítségével is életbeléptethetné, miután erre volt már — ha nem is szívesen látott — precedens. De a véderéform az egészen más. Ehez okvetlenül kell a Reichsrath és a Herrenhaus hozzájárulása. A magyar kormány azt szerette volna, hogy legalább egy időben nyujtsák be a két parlamentben a véderőjavaslatokat, de ebből már nem lehet semmi, mert az osztrák birodalmi gyűlést alkalmasint már április legelső napjaiban feloszlatták s így érdemleges tárgyalásról ott ősz előtt szó sem lehet. A magyar kormánynak tehát az a probléma vetődik fel, vajjon a legfőbb faktorok részéről véglegesen s öelveiben immár meg nem változtatható katonai javaslatokat Ausztriától függetlenül, vele nem párhuzamosan (eltérve a közös ügyeknél eddig szem előtt tartott egytizedes gyakorlatától) tárgyalassa-e, avagy szintén várjon őszig. Az utóbbira van a kormány körében hajlandóság, de viszont Tisza és a hívei arra szoritják a kormányt, hogy igenis nyáron tárgyalassa le a reformot a kormány, mert régi tapasztalat az, hogy egy kánikulai obstrukció mezőgazdasági országban nem sikerülhet.

— Gróf *Khuen-Héderváry* a horvát és a belügyi tárcza elintézése után, még e hét folyamán Bécsbe fog utazni, hogy ott tájékozást szerezzen az osztrák szituációról s legközelebbi audienciáján, a király dolgozó szobájában fog eldőlni, vajjon a magyar kormány májusban a Ház elé viszi-e a véderéformot, az osztrák krízissel nem törődve s annak a tudatában, hogy e javaslatokon amugy sem változtathatnak, sem a Lajtán innen, sem a Lajtán túl, akárhány kormány is bukják bele a fogas kérdésbe. Lukács pénzügyminiszter hirdetett bécsi útjára egyelőre semmi szükség nincs. A bank-akta nyughatik, s nagy politikai ügyekben pedig a miniszterelnök, súlyos szembaja daczára sem helyettesíti magát.

— Ami a kormány legközelebbi munkaprogramját illeti, természetesen ez is sokban függ attól, vajjon most előkerül-e majd a véderéform. Jelenleg az a tény, hogy a költségvetés megszavazása s a három hétre szánt husvéti vakáció után néhány kisebb javaslat, mint az új pénzforgalmi eszközökről, a nők éjjeli munkájának eltiltásáról, a genfi konvenczió kiegészítéséről, a védjegyoltalomról szóló javaslatok stb., valamint a polgári perrendtartás életbeléptetésére vonatkozó öt törvényjavaslat jut majd a plénom elé. A szombati minisztertanácsban különben már a Duna-Tisza-csatorna megépítéséről szóló javaslat is keresztülment s ha a véderéformot tényleg őszre kellene halasztani, akkor a csatornajavaslat is még a nyári szünet előtt tárgyalható lesz.

Miniszt. E utazása.

Haza Samu honvédelmi miniszter hat nap távollét után, vasárnap Abbáziából Budapestre érkezett.

Gróf *Zichy* János közoktatásügyi miniszter vasárnap délben Bécsbe utazott magánügyben. A miniszter ma délután öt órakor visszautazott s kilenc órakor Budapestre érkezett.

Dárday Sándor kitüntetése.

Mint Bécsből jelentik, a király *Dárday* Sándort, a m. kir. állami számvevőszék alelnökét a titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. Ez a jutalma Dárdaynak azért, hogy hosszú kapacitálás után — érdemtelen mellőztetése ellenére — megmarad állásában s nem hagyja cserben az ügyekhez nem értő *Thuróczy* Vilmost, a politikusból lett számszéki elnököt.

Ujonganak a horvátok.

A horvát képviselők körében a miniszterelnök mai beszéde általános örömet keltett. Annál nagyobb feltűnést keltett a Házban az, hogy a horvátok a megnyugtató válasz daczára eltávoztak a

Költségvetés első szavazása elől.

Gróf Pejacsevich Tivadar volt bán azonban kijelentette a folyosón, hogy ez a távozás nem volt szándékos tüntetés, hanem tisztán azért történt, mert ő a társainak horvátul akarta megmagyarázni a miniszterelnök választását. Arra a kérdésre, hogy ez a válasz kielégíti-e a horvátokat, Pejacsevich így felelt:

— Engem kielégít és azt hiszem, a nagy többséget is. Olyanok mindig akadnak, akik semmivel sincsenek megelégedve.

A horvát képviselők klubja délután négy órakor a Vadászútról szállóban gróf Pejacsevich elnöklésével értekezletet tartott, amelyen Tomasič Miklós horvát bán és Chavrak Levia bánhelyettes is résztvett. A konferencia tárgya a miniszterelnök mai nyilatkozata volt. Beható mérlegelés után a következő határozatot hozták:

„Miután a vasutas pragmatika ügyében a horvát álláspont, miként ezt ismételtelen hangsúlyozták, abban eszesodott ki, hogy a nyelvkérdés nem utalható a kiküldendő regnikoláris bizottságokhoz, hanem hogy a vasutas pragmatika, amely a kiegyezési törvény egyoldali megváltoztatását jelenti, első sorban visszavonandó s miután a miniszterelnök a közös kormány nevében e törvény módosítását ez év őszére megígérte, a horvát képviselők klubja elhatározta, hogy a közös kormánynak a költségvetést megszakazza. A részletes vitában való részvételt illetőleg a horvát képviselők főtartják maguknak az elhatározást, aszerint, amint a vita fejleményei szükségessé tennék a felszólalásukat.“

Végül gróf Pejacsevics elnök meleg, elismerő szavakkal tisztelegte a horvát klub köszönetét Tomasič bánnak sikeres működéséért, amit a jelenlevők lelkes zivó kiáltással fogadtak.

A postások fizetésrendezése.

A kereskedelmi miniszterium most készült el a posta, táviró és telefon tisztviselőinek fizetésrendezésével. Ezzel kapcsolatosan több kinevezés is történt. A nagy munka — 14.000 dekrétumot kellett kiállítani — mára készült el. A dekrétumokat most küldik szét.

Budapest, márczius 27.

Az új püspökök eskütétele. Bécsből jelentik: A király, ki ma délelőtt fél 8 órakor Schönbrunnból a Burgba érkezett, háromnegyed 10 órakor az általános kihallgatások előtt az újonnan kinevezett püspökök és pedig: Csernoch János kalocsai érsek, gróf Stéchenyi Miklós nagyváradai püspök, dr. Várady Lipót Árpád győri püspök és Galattfelder Gyula dr. csanádi püspököt ily minőségükben megeskette. Az ünnepies aktusnál gróf Apponyi Sándor magyar főkamrás és gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter asszisztált. Az esküt Náray-Szabó Sándor államtitkár olvasta.

Védjegy-oltalom. A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután öt órakor Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter részvételével, Beöthy László elnöklésével ülést tartott, melyen Pompéry Elemér, a szabadalmi hivatal főnöke is részt vett. Az ülés napirendjére volt tűzve a szabadalmazható találmányoknak, a mintáknak és a védjegyeknek kiállításokon való időleges oltalmáról szóló kereskedelmi miniszteri törvényjavaslat. Mocsáry Sándor, a bizottság előadója részletesen ismertette a javaslatot. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter utal arra, hogy mivel Magyarország az unioba belépést, kötelezettséget vállal a jelzett javaslatban körvonalozott védelem törvényére emelése iránt, aminek megtörténte annyiból sürgős is, mivel a budapesti vas- és gépipari és a turini nemzetközi ipari és mezőgazdasági kiállítás a küszöbön áll. E kiállítások ezéja éppen az, hogy a praktikus újdonságokkal az érdekeltek megismerkedhessenek, mely ezé a szándékolt védelem nélkül nem igen érhető el. Ajánlja elfogadásra a javaslatot, mely tulajdonképpen a találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. t. cz. 3. szakasza 2. pontjának a módosítása, mely szakasz úgy rendelkezik, hogy: „Nem tekintendő ujnak (és ennek folytán a törvény 1. szakasza értelmében nem szabadalmazható) a találmány, ha az bejelentése idejében kiállítás útján oly ismeretessé vált, hogy a szakértők által használhatása lehetségessé vált“, s amely rendelkezés szinte lehetetlenné tette azt, hogy valamely okból még nem szabadalmazott, esetleg igen

jelentékeny gyakorlati használhatóságu új találmányok kiállításra kerülhessenek. A bizottság Söpkész Sándor, Borbély Lajos és Vadász Lipót hozzászólása után a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Készül a horvát pragmatika.

— Apponyi a közös kiadások ellen. —

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 27.

Az állami költségvetést ma általánosságban megszavazták. Ezt megelőzően azonban két néppárti, Szmrecsányi György és Rakovszky István jónak látták megvédelmezni Hurbán ivadékaikat s kínos föltűnést keltve vették védelmükbe a magyar államnyelvet szemben a zengzengés tót idiomát. Sajnos, a visszautasításra csak munkapárti, az is a sulytalanok közül való, Ugron Zoltán vállalkozott.

A vita bezárása után gróf Khuen-Hédervary Károly mondott beszédét s ő meg a horvátokat ölelte keblére. Tomasič emberei ragyogó ábrázattal hallgatták, mint hódol be a miniszterelnök a drávéntuli lázadóknak. Ahelyett, hogy erőyes rendszabályokkal fenyegette volna meg őket, megígérte nekik, hogy őszre a vasutas pragmatikát módosító javaslatot fog előállítani a kormány; majd hogy a horvát szavazatokat föltétlenül biztosítsa, még azt is hozzáfűzte, hogy, amennyiben a törvényhozási elintézés nem sikerülne, kész rendeleti uton kielégíteni a Szábor nagyhangú tuzóit. A magyar nyelvet tehát a kormány fölládozza a tehetetlen bán kedvéért s megmentése okából — s ez nevezetik magyar nemzeti politikának! A legszebb pedig a dologban az, hogy a hálátlan horvátok még csak meg sem várták a szavazást, hanem a miniszterelnöknek általán fagyosan fogadott dikeziója után sietve eltávoztak. Az ellenzék a legujabb horvát árulást természetesen szóvá fogja tenni, még pedig a horvát tárczával.

A költségvetés megszavazása után — amelynek során Giesswein Sándornak a világbékére vonatkozó indítványát is elfogadták — áttértek a részletes tárgyalásra. A kisebb tárczák előirányzatainál az udvartartás tételét a Justh-párti Csuha István és a Koeuth-párti Ostffy Lajos támadták keményen, kuruczul s követelték a magyar udvartartást. A közös-ügyes költségek tételénél szélesebb, nivós vita indult meg. Gróf Apponyi Albert gyönyörű, hatalmas orációval — ez volt első politikai szereplése a Házban Amerikából való visszatérése után — bizonyította, hogy a delegáció tullepte törvényesabta jogát, s meggyőző erővel követelte, hogy az országgyűlés hatásköre megővessék a delegációval szemben. Végül ragyogó megokolás keretében s az ellenzék frenetikus lelkesedése közepette indítványt tett, amely szerint a Ház vesse el a közös költségvetésnek egy nemzeti szempontból, mint a produktivitas szempontjából kifogásolható tételét. A Justh-párti Bakonyi Samu és gróf Batthyány Tivadar főként a külügyminiszter politikáját vették éles bírálat alá. Különösen Batthyánynak volt nagy sikere, aki a trializmus fészkelődéseire világított rá.

Részletes tudóitásunk a következő:

A néppárt a tótokért.

Berzeviczy Albert elnök az ülést feltizenegy órakor megnyitja.

A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelositik.

Következett az állami költségvetés általános tárgyalásának folytatása.

Szmrecsányi György megemlékezik gróf Tisza Istvánnak a nemzetiségi kérdésben mondott beszédeiről, amelyekkel csak azért nem ért egyet, mert kizárólag csak a románokkal akarja a békét, holott ez a többi nemzetiségekkel is kívánatos. Különösen a felsőmagyarországi nemzetiségi viszonyokkal foglalkozik. Azt hiszi, arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy peccatur intra et extra muros. Ha ebből az elvből indulunk ki, méltányos bánásmóddal a kérdést kedvezően megoldhatjuk. A bajnak, nézete szerint, nem kulturális, hanem tisztán szociális okai vannak. A magyar állam exponenseiben a tót nép csak a büntető hatalmat látja,

A szegény népnek csak akkor ígérgetnek, amikor kormánypárti képviselőket kell szállítani, választás után pedig minden ígéretől megfélekednek. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Kifogásolja, hogy a tót népnek minden magyarázás nélkül kézbesítik a hivatalos törvényszéki iratokat, amelyekről azt es tudja, hogy mit tartalmaznak.

Ugron Zoltán: A bíróság nyelve magyar!

Gueth Gyula: Sajnos, hogy így beszél egy magyar képviselő!

Szmrecsányi György: De az adókönyv tót szövegű, itt nincsenek skrupulusai a kormánynak. Sajnálatlalt látja, hogy a felvidékre olyan állami tanítókat neveznek ki, akik egy szót se tudnak tótul. Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni rajta, ha az elégedetlenség lábra kap a nép közt s a nemzetiségi izgatók hatalmába kerül. Vagyonjogi kérdésekben engedményeket kell tenni a tót nyelvnek, a felső vidékre tótul is tudó tisztviselőket kell tenni. A nemzetiségi törvényt revízió alá kell venni. Kéri a miniszterelnököt, hívjon össze ankétet a nemzetiségi kérdés megoldására. Pártállásánál fogva a költségvetést nem fogadja el.

Rakovszky István csodálja, hogy Ugron Zoltán közbeszólt Szmrecsányi György beszéde közben, mondván, hogy beszélhet így magyar képviselő!

Ugron Zoltán: Nem én mondtam! A bíróságok nyelveről szóltam.

Gueth Gyula: Én mondtam!

Rakovszky István kijelenti, hogy ezt a közbeszólast Szmrecsányi nem érdemelte meg, ellenkezőleg, érdeme neki, hogy a tót nép ügyes-bajos dolgait szóba hozta. A munkapárt részéről különben is jogosulatlan ez a szemrehányás, mert a választásoknál ellenzéki magyar jelöltekkel szemben a nemzetiségiakat támogatták. Telekkönyvi ügyekben a tót nyelvnek igen is tért kell adni, mert ezzel igen sok anomáliát szüntethetünk meg. Példát hoz fel arra, hogy visszaélve a tót nép jóhiszeműségével, egy egész községet pusztítottak ki abból kifolyólag, mert nem tudtak magyarul. Körülbelül 20—23 évvel ez előtt Tepla község lukosságát kifosztotta az ottani bíró, mert a nép nem értette a magyar nyelvű aktaikat. A választásokon a nemzetiségi izgatóknak, akik a kormánypárt szekerét tőlják, a hajuk szála sem görbül meg. Jó közigazgatást kíván, mert csakis így lehet a nemzetiségi kérdést megoldani. A költségvetést nem fogadja el.

Ugron Zoltán: Ő közbeszólt Szmrecsányi beszéde közben, de nem azt mondta, amit Rakovszky neki tulajdonított. Magyar képviselőnek nem szabad sürgetni, hogy a végzések másképp, mint magyar nyelven adassanak ki, mert a bíróság nyelve csakis magyar lehet. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) A nemzetiségi találmánok mindig a községekben olyan intelligens embert, aki a hivatalos iratot nekik megmagyarázza. Helyesnek tartja, hogy a magyar intelligencia megtanulja a nemzetiségi nyelvet. A költségvetést elfogadja.

Elnök: Több szónok nem lévén, az általános vitát bezárta.

Szmrecsányi György félreértett szavainak helyreigazítása címén kijelenti, hogy a törvény alapján bármely nemzetiségi használhatja a nyelvet a bíróságok előtt.

Khuen a horvát kérdésről.

Gróf Khuen-Hédervary Károly miniszterelnök szólt föl ezután. Mindenekelőtt válaszol Szmrecsányinak. A dolog csakugyan úgy áll, hogy a törvények akármily üdvös intézkedéseket tartalmaznak, nem sokat ér, ha a végrehajtást illetőleg nincs méltányos, humánus elbánás. Törvényekkel enklkül nyugodt állapotokat teremteni nem lehet. Részben igazat ad Szmrecsányinak, hogy lehetnek adminisztratív intézkedések, amelyekkel sokkal jobban lehetne a bajokon segíteni. A mostani kormány ellen nem lehet panaszt fölhozni, mert hiszen a kormány ezen a téren komoly és mélyreható lépést nem tett, de annyit konstátál, hogy az izgatás most kisebb arányokat ölt, mint eddig és félésztendő alatt egyetlen sajtópárt se indítottak. A helyzetben tehát bizonyos javulás állott be. A tyukszemrehágás politikáját igyekszik megszüntetni. Etekintetben a társadalomnak is közre kell működnie. Helyesnek tartja, ha ez a kérdés a Ház színe előtt többször szóba kerül, mert így jobban tisztázódik a kérdés. A horvátoknak a vasuti pragmatikára vonatkozó nyilatkozatára felel ezután. Az 1907. XLIX. t. cz. szól a vasuti rendtartásról. 1907. augusztus 28-án a törvények alapján, az akkori kereskedelmi miniszter kibocsátotta a végrehajtási utasítást, de már három hónappal később, november 26-án, felhívást intézett a magyar államvasutak igazgatóságához és a kebelbeli vasuti osztályhoz, hogy az észlelt tapasztalatok alapján tegyen jelentést és előterjesztést azokról a módosításokról, amelyek az életbeléptetett rendtartás alkalmával szükségesnek mutatkoznak. A vasuti igazgatóság azonban jelentését nem tudta megtenni, mert arra hivatkozott, hogy három hónapi tapasztalás nem elegendő és időhalasztást kér, hogy azután tehessen meg kimerítő jelentését. Bi-

zonyos idő múltán újra felszólították az igazgatóságot, hogy a rendelkezésére álló tapasztalatok alapján kimerítő jelentésbe foglaljanak az eddig azokat a módosításokat, melyeket szükségesnek tart. Ezután hosszabb idő telt el, de csak 1909. végén, vagy 1910. elején jött az igazgatóság abba a helyzetbe, hogy összefoglalhassa mindazokat a módosításokat, melyeket a szerzett tapasztalatok alapján szükségesnek tart. Ez a jelentés azonban csak a kérdés egy részére vonatkozott, úgy hogy a mostani kormány idejében újra utasították az államasági igazgatóságot, hogy az egész materiára vonatkozólag terjessze be jelentését. Kiténik ebből, hogy már rögtön a törvény megalkotása utáni időben is észleltetett annak hiányos volta s alkalmazhatóságának sok tekintetben való nehézsége. Éppen ezért hívta fel már az akkori kormány is az illetékes faktorokat, hogy a szükséges módosításokra nézve tegyék meg előterjesztéseiket. Aktákból ugyan nem tudom, de tudom az akkori sajtóközleményekből, hogy a törvény sok tekintetben adott panaszra okot, hogy bizonyos tárgyalások folytak különösen a horvát képviselők és az akkori kormány tagjai között arra vonatkozólag, hogy a kérdésben milyen intézkedések tétessenek? Határozott véleményem nem alakult ugyan ki. Legalább az aktákban nem találom ennek nyomát, de úgy látszik, hogy a kormány tagjai is meg voltak arról győződve, hogy bizonyos módosításokra lesz szükség, ami kiténik abból is, hogy saját hatóságainál is provokálta a ezekre vonatkozó jelentés előterjesztését. Ezek és saját tapasztalataink alapján, de a már eddig beérkezett jelentések alapján is, arra határozta el magát a kormány, hogy miután a törvénynek és a rendelkezéseknek egyes intézkedései sok tekintetben alkalmatlannak bizonyultak, nyelvi tekintetben pedig kivihetetlennek mutatkoztak, újabb törvényjavaslatot szándékozik még az ősszel az országgyűlés elé terjeszteni, amelyben igyekezik a kormány gyakorlati tapasztalatoknak megfelelően a szükséges intézkedéseket megtenni, nyelvi tekintetben pedig, ha másképpen nem lehetne — és itt közbevetőleg jegyzem meg, hogy ezt nem azért mondom, mert a t. képviselő ur az ügyet pártpolitikai szempontból volt szíves felhozni, hanem azért, mert a kormány nem pártpolitikai érdekből vizsgálja a kérdést, hanem csakis a törvény és a közérdek szempontjából van hivatva állást foglalni.

Polónyi Dezső: Megalkudtak!

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: A kérdést közmegegyezéssel megoldani, rendeleti uton óhajtja a kormány a magyar és a horvát nyelv használatát a szükséghez képest biztositani. Ezen körvonalakban gondolja a kormány a jövő év folyamán ezen ügyet elintézni. Giesswein Sándor határozati javaslatot nyújtott be, hogy a hági konferencia az 1913. évben hívassék egybe. A kormány ezen határozati javaslat elfogadása ellen semmi kifogása nincsen, már ezért sem, mert a békének bármely uton és eszközökkel való elősegítéséhez mindenképpen s így az erre célzó határozati javaslat elfogadásával is hozzá kíván járulni. (Mozgás.)

A költségvetést általánosságban a többség elfogadta, Giesswein Sándor határozati javaslatát egyhangulag fogadták el Nagyadati Szabó István és Novák János határozati javaslatait elvetették.

Az udvartartás.

Következett a kisebb tárcák tárgyalása során az udvartartás tételének tárgyalása.

Ostffy Lajos a Kossuth-párt nevében követeli a magyar udvartartást. Sérelmes az, hogy a tizenegymillió szivillista legnagyobb része külföldre vándorol. A királyi család tagjai csak a legritkább esetben tartózkodnak köztünk. A trónörökös csak akkor jön, ha a királytól valami megbízása van. A kormány gondoskodnia kellene, hogy mikor a király Magyarországon közénk jön, ne essék az össze mindig nagyobb anyagi követelésekkel. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A mostani kormány rövid uralma alatt ez a két alkalom ismét összeesett. Ez sérti a magyar nemzeti érzületet. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A régi, helytelen irányzatot nem lát semmi változást. Ha már nincs magyar udvartartásunk, legalább a magyar vonatkozású kincseket kellene a királyi palotába hoznunk, hogy legalább ezek a holt kincsek legyenek körünkben. Nem fogadja el a tételt. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Csúha István a függetlenségi és 48-as párt nevében tiltakozik a tétel ellen. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a függetlenségi és 48-as párt bármelyik tagja nem volna lojális érzelmű. De Magyarország éppen ennek az érzelmenek tultengése nemította el politikusaik ajakát ott, ahol követelniük kellene. A magyarok jogos követelése, hogy a törvény értelmében magyar legyen az udvartartás, mindaddig a saját gyengeségünk miatt meg nem valósulhatott. A függetlenségi és 48-as párt mindaddig, amíg magyar udvartartás nem hirdeti a magyar állam fényét, erejét, semmi e czímen fölvetett költséget meg nem szavaz. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon.)

Gróf Wickenburg Márk előadó egyszerűen kéri a tétel megszavazását.

Felkiáltások a baloldalon: Ennyi az egész? (Derültség.)

Elnök a vitát bezárja és szavazásra teszi fel a kérdést.

Felkiáltások a baloldalon: Nem határozatképes a Ház. (Zaj.)

Elnök elrendeli a határozatképesség megállapítását. (Megszámlálják a képviselőket.) Minthogy százöt képviselő van jelen, a Ház határozatképes.

A többség elfogadja a tételt.

A kabinetirodai nyugdíjalap és az országgyűlés tételét hozzászólás nélkül elfogadják.

Elnök az ülést tíz percere felfüggeszti. Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja.

A közös milliók.

Következett a közösügyes kiadások tételének tárgyalása.

Bakonyi Samu tagadja a kormánynak azt a jogát, hogy az 1909-iki kereteket meghaladó közös költségeket vehessen be az 1910-ik évi költségvetésbe. Sajnálattal fejezi ki, hogy a képviselőháznak a közös költségek megszavazását illető jogai az utóbbi években elhalványulnak. Restituációt követel ez a tétel. Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy a delegációk végleges határozatot hozhatnak a közös költségek terén s így a közös ügy elvonatik a képviselőház illetékes bírálata alól. Az ellenzéknek kötelessége, hogy nyomatékosan hangoztassa ezzel szemben helytelenítő bírálatát. Sajnálattal konstatálja hogy nagy áldozataink mellett sem tudunk tért nyitni nemzeti jogaink érvényesülésének. A külügyminiszter nincs tisztában a magyar nemzet való érdekével, amely a bátor reformpolitikát s a békekezelő intézkedések nyomatékos támogatását követeli. A függetlenségi párt nem fogadhatja el ezeket az exorbitáns költségeket akkor, mikor nemzeti jogainak legmérévőbb negációval találkoznak. Azt mondja a kormány, hogy neki is van katonai programja, a 9-es bizottsági program; konstatálja, hogy Bécsben úgy nyilatkoznak jelentékeny tényezők, mintha ez a program már a szeparáció utját jelentené. Most kell hangoztatni, hogy a közös hadseregnek mai szervezetében való fentartására a függetlenségi párt egyetlen állírt se hajlandó megszavazni. A szervezeti átalakítások költségének megszavazására csakis a törvényhozás illetékes, már pedig a delegáció ez összegnek megszavazásával már a létszámemelésre nézve is megette az első lépést. Hatásköri túllépés a haditengerészet számára kért összegnek megszavazásán is. Ez az eljárás az 1867:XII. törvényzikket kiforgatja sarkaitól, anélkül, hogy ott biztosított jogainkból csak egy jöttányit is meg tudnánk valószínűsíteni. Nem fogadja el a tételt. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon.)

Gróf Apponyi Albert.

Gróf Apponyi Albert osztja Bakonyi Samu-nak a hatásköri túllépésre vonatkozó fejtegetéseit. Sajnálattal látja, hogy külügyi politikánk a béke intézményes biztositására irányuló világpolitikában azokhoz a hatalmakhoz tartozik, amelyek kerékkötői a világbéke megteremtésének. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Giesswein Sándor határozati javaslatának elfogadása némi reményt nyújt a helyzet javulására. Éber figyelemmel kísérjük a külügyminiszternek ezen a téren való működését. Főleg Németország volt az, amely a hági konferencián a radikális kezdeményezéssel szemben foglalt állást. Németországgal való szövetségünkkel nem következik az, hogy Németország politikáját ezen a téren is kövessük. (Élénk helyeslés a baloldalon.) A Reichsrathban is erős hangok halatszottak, hogy Németországot ezen politikájának megváltoztatására bírjuk. Ha nem sikerül Németországot a békekezelő politikájának megnyernünk, szövetségi hűségünk nem követeli tőlünk, hogy a nemzetközi jog kialakulása kérdésében magunkat ne emancipáljuk, legalább Magyarországot illetőleg, (Zajos helyeslés a baloldalon.) hogy ne foglaljuk el helyünket azok mellett a hatalmak mellett, amelyek a jog uralmának kiterjesztését akarják az erőszak ellen. (Zajos helyeslés a baloldalon.) A delegációk által megszavazott közös költségek között olyan költségek vannak, amelyeknek megszavazására a delegáció nem jogosult. Ezeknek vagy a törlesztést lehet indítványozni, vagy pedig az egész összeget ki kellene hagynunk, aminek az volna a következménye, hogy újból össze kellene ülnie a delegációnak ama költségek megállapítására, amelyeknek megszavazására jogosult. Ő ezt az utóbbi módot indítványozza. Visszásságnak tartja, hogy a szárazföldi hadseregnek létszámemelés feltételéhez kötött összegeket szavazott meg a delegáció, mielőtt még a létszámemelés a törvényhozás megszavazta volna. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A flottára ugyancsak szervezési költségeket szavaztak meg. A törvény világosan rendelkezik, hogy az ilyen fajta költségek megszavazása a véderőrendszert körébe tartozik, tehát fölöttük csak az ország-

gyűlés dönthet. Itt nem lehet precedensre hivatkozni, mert precedensnek csak ott van helye, ahol a törvény nem egészen világos. A mi anyagi erőnk nem elegendő ahhoz, hogy belügyi fejlődésünk legelőbb szükségleteinek háttérbe szorításával haditengerészetünk fejlesztésében versenyt fussunk más, gazdagabb államokkal. Szólv a világbéke mellett harcol (Élénk helyeslés és éljenzés. Éljen Apponyi!), de azért tudja, hogy a tényleges állapottal számolnunk kell, mert ha a béke mellett vagyunk és védelmünkön nem gondoskodunk, ez annyit tesz, hogy nem csukjuk be az ajtókat, mert — becsülets emberek vagyunk. (Élénk helyeslés a baloldalon.) De egy nemzet katonai és védelmi erejének fejlesztésében épp úgy határt szab annak a nemzetnek pénzügyi teljesítő képessége, mint a népessége. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ez a mértékellen erőfeszítés a pénzügyi csőd felé visz s ezzel a nemzet védőképessége is szenved. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Határozottan állítja, hogy a fegyverkezésnek és katonai erőfeszítésnek azt a mértékét, amely előreveti árnyékát, — kombinálva a hajóhad olyan fejlesztésével, amely a partvédelmi viszonyokkal éppenséggel nem, hanem csakis egy világpolitikába való beilleszkedéssel magyarázható — ennek a nemzetnek anyagi ereje meg nem bírja. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Mikor a pénzügyminiszter bejelentette a kopláló-rendszert, amelylyel rövid időre csakugyan meg kell barátkoznunk, a mértékellen katonai erőfeszítéseket elhízázott politikának tartja. Nem is szólv arról, hogy nemzeti igényeink kielégítést nem nyerne, tisztán a produktív és improduktív kiadások helyes egyensulya szempontjából se járulhat hozzá ezekhez a kiadásokhoz. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ami az új hajóépítések terén történt, ez a haditengerészet rendszeres átváltoztatását jelenti. Ha nem ezt, akkor igen nagy könnyelműséget jelent a nagy összegek megszavazása. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ez az összeg az új alapra fektetés első lépését jelenti, ezért hiába állítják, hogy a delegáció csak négy hajónak költségeit szavazta meg. Mindenki nagyon jól tudja, hogy ez csak fikció. (Igaz! Ugy van a baloldalon.) Takargatása annak, ami történt, tudniillik, hogy egészen új kiépítése előtt állunk nagy haditengerészetünknek. Ilyen kérdés eldöntése tehát az 1867:XII. t.-cz. szerint a törvényhozás elé tartozik. Alkotmányunk teljességét meg kell óvunk, különösen a delegációval szemben, amely összealkotása szerint képviselőkkel és főrendekkel áll s igen könnyen megtörténhetik, hogy fontos szervezeti kérdésekben a képviselőház elsőbbsége háttérbe szorul. A delegációban meg nem egyezés esetén a magyar és osztrák delegáció közösen szavaz. Rendkívül óvatosoknak kell lennünk tehát, hogy olyan kérdéseket amelyek szervezeti jelleggel bírnak, helytelen gyakorlatlall kezünkkel ki ne engedjünk siklani s idegen testület többsége által való leszavazásnak ne tegyük ki. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Indítványt tesz, hogy a Ház ezeknek a közösügyi kiadásoknak a költségvetésbe való beállítását visszautasítja. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon.)

Batthyány a trializmusról.

Gróf Batthyány Tivadar a közös külügyminiszter politikáját helyteleníti s a vele szemben való politikai hizalmatlanságból sem szavazza meg a tételt. Az annexió a monarchiát agresszív szímben tüntette föl, míg addig külpolitikánk mindig a béke támogatója volt. A háborus veszedelem azóta állandóan nagyobb. Helyteleníti, hogy Aehrenthal birodalmi kancellár allűrökben tetszeleg. Aktaszereleg nem lehet bizonyítani, de tény az, hogy mióta Aehrenthal vezeti a külügyeket, látjuk, hogy a Ballplatz és a délszlávok között összekötő szálak rejtőznek. A trialisztikus törekvések, amelyek Magyarország állami önállóságát ellen törnek, azóta állandóan kíséretnek s a közvélemény a külügyminiszterben látja e törekvések fő támogatóját. A horvát bánok újabb időben igen gyakran járnak a Ballplatzon, holott a bánnak ott nincs semmi keresni valója. Boszniában és Hercegovinában a horvát elemet akarják előretolni, hogy ezzel is támogatás a trialisztikus törekvéseket s egyetlen miniszter se tartja szükségesnek, hogy ezzel szemben állást foglaljon. Nem agrém ez, amelylyel Magyarországon mindenkinek a legkomolyabban kellene foglalkozni. De a kormány egyebet se lát, csak a véderőreformot. (Derültség.) Megfeledekzik egyéb szükségleteinkről, a jogosult igények kielégítéséről, amelyeket pedig első sorban kellene honorálnunk. A fejlődésnek egyenesen stagnációja ez. Ezután a haditengerészet kérdését tárgyalja. Bizonyítja, hogy a partvédelemre a mostani tengerészet teljesen elegendő. A haditengerészetnél csakis az osztrák lofogót alkalmazzák. Még a Dunagőzhajózási társaság hajóin is, amely pedig magánvállalkozás, ugyanolyan lofogó van, mint a haditengerészetnél.

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Ha hamarosan másképp lesz, akkor jó lesz ugy-e? (Derültség.)

Gróf Batthyány Tivadar: Ha a miniszter ur a „ha” szót oda nem mondta volna, akkor még tudna bizni hozzá, de úgy látja, hogy a kilenczes bizottság programja tekintetében az az ajtó, mely a választások előtt nyitva volt, most ismét becsapódott az eruk előtt. (Derültség.) Ha most elmulasztották az alkalmat, hogy valami engedelményt kikényszerítsenek az osztrákoktól, a hajók bizony ezután is osztrák lobogó alatt fognak hajózni. Helyteleníti, hogy flottafejlesztésünkkel mi szövetségesek kényszerítjük Olaszországot flottájának fejlesztésére. Nekünk Németország érdekében kell flottánkat fejleszteni, hiszen Angolországban is nem a németországi flottáról beszélnek állandóan, hanem a hármasszövetség flottájáról. A pénzügyminiszter állítása szerint állandósítjuk a háborus állapot költségeit. Kérde a pénzügyminisztert, mi van a honvédség fejlesztésének költségeivel? Tudjuk, hogy a honvédség létszámát 100 százalékkal akarják emelni, már pedig ez tetemes többletköltséggel jár. Ha a mértékelen hadügyi és tengerészeti kiadásokhoz még ezt is hozzávesszük, örületes úrránság vagyunk szemtanúi, amely kockázatos játékok az állam érdekével akkor, amikor sok-sok kiáltó és pedig méltányos igényt nem tudunk kielégíteni. Nem fogadjuk el a költségvetést. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon.)

Elnök a vitát félbeszakítva, az ülést két órára berekeszti.

Budapest, márczius 27.

Főpapi kinevezések. Az István Vilmos halálával megüresedett szombathelyi püspöki székre, mint híre jár *Horváth* István szombathelyi nagyprépostot és káptalani helynököt fogják kinevezni. A győri püspökké kinevezett dr. *Várady* L. Árpád kultuszminiszteri tanácsos ma mondott le a vallás-és közoktatásügyi miniszteriumban elfoglalt állásáról. Utódja a kultuszminiszterium vallásügyi osztályának élén dr. *Andor* György pápai prélátus, esztergomi kanonok lesz, aki mostanáig a hercegprimási iroda igazgatója volt. *Andor* a jövő hónapban foglalja el hivatalát. Helyébe a hercegprimási iroda élére dr. *Csárszky* István hercegprimási titkár kerül. A személyi ügyeket még a hercegprimás nyaralása előtt elintézik.

Küldöttségjárás. Trencsén vármegye országgyűlési képviselői és a megyebizottság több tagja tisztelgett ma *Szalavszky* Gyula titkos tanácsos, főispán vezetésével *Lukács* László pénzügyminiszternél. A küldöttség a trencsénmegyei közoktatásügy érdekében járt a miniszternél, akit arra kért, hogy mivel a megye is hajlandó tetemes áldozatokat hozni, 123 új iskola felállításáért, a pénzügyminiszter az ehhez szükséges kölcsönnek annuitásos alapon való megszerzését tegye lehetővé. A miniszter kijelentette, hogy ugyanazzal a lelkesedéssel fogja támogatni a trencsénmegyei közoktatásügy érdekeit, amelylyel gróf *Zichy* János kultuszminiszter ezt az ügyet kezeli. A finanszírozási tervet ugyan nem tartja keresztülvihetőnek, de azon lesz, hogy új terv dolgoztassék ki, amely azután rövid időn belül lehetővé teszi a népiskolák felállítását. A küldöttség a választ megnyugvással vette tudomásul. — A józsefvárosi kereskedők és iparosoknak egy 50 tagu küldöttsége tisztelgett ma *Löv* Sándor elnök vezetésével *Jakabffy* Imre belügyi államtitkárnál a kerület képviselőjénél, arra kérve őt, hogy az egyesület alapszabályait sürgősen engedélyeztesse. Az államtitkár válaszában kijelentette, hogy a küldöttség kérelmét teljesíteni fogja. — A vasutépítési és vízszabályozási alvállalkozók egyesülete ma délután dr. *Horváth* József képviselő vezetésével tisztelgett *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy a helyi érdekű vasutak építését a régi keretekben tartsa fenn és a közmunkákat hajtsa végre. Minthogy Magyarországon igen sok külföldi alvállalkozót alkalmaznak, erre vonatkozólag is erőlyes intézkedést kértek. A miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget, de kijelentette, hogy a helyi érdekű vasutak építése tekintetében nem honorálhatja kívánásukat, mert vasutakat már kellő terjedelemben engedélyezett. A külföldi vállalkozókat illetőleg megígérte, hogy a legerélyesebben fog eljárni és utasítani fogja az államvasutak igazgatóságát és az államépítészeti hivatalokat, hogy csakis hazai alvállalkozókat alkalmazzanak.

Az osztrák válság.

— Elnapolták a Reichsrathot. — Április elsején a feloszlítás. —

Budapest, márczius 27.

Az osztrák válság ma döntő forduloponthoz érkezett. Báró *Bienert*h, osztrák miniszterelnök végre szakított eddigi passzív magatartásával, sőt már a tegnapi, másfélórás kihallgatásán, felhatalmazásokat kért és kapott az uralkodótól. Ma már senki előtt sem volt titok, hogy az elnapolás és a házfeloszlítás csak napok, esetleg órák kérdése. Ebben nem is ért senkit csalódás. Az elnapolás már ma megtörtént és nyilvánvaló, hogy a házfeloszlítást már április elsején fogja közölni a hivatalos lap. Beavatott osztrák politikai körökben most már azt tudni vélik, hogy a mai elnapolástól a feloszlításig terjedő időt báró *Bienert*h egyrészt a pártokkal való alkudozásokra, másrészt kabinetjének kiegészítésére fogja fordítani. Állítólag betöltésre kerülnek a nemzetiségi miniszteriumok is.

Hiába huzódzott báró *Bienert*h tehát a 14. szakasz alkalmazásától, kénytelen lesz erre is rátérni. Eltökélt szándéka, hogy míg az új képviselőház összeül, a jövedelmi adóról, a szeszadóról és a 76 millió kölcsönről szóló javaslatokat a 14. szakasz útján lépteti életbe, csak a söradóról rendelkező javaslattal tesz kivételt, ezt fentartja az új választásokból kikérülő Reichsrathnak. Hogy az új választások mikor lesznek, az még nem bizonyos, de valószínű, hogy az ősz elejére maradnak.

A pártok erősen fegyverkeztek erre a mai napra. A kétnapos parlamenti szünet alatt valamennyi cseh párt tanácskozára gyűlt egybe és ma délelőtt tartotta meg döntő gyűlését a szláv unió is. A cseh képviselők a ketős ünnepre kerületeikbe utaztak hangulatot kelteni, de ugyanezt tették a németek is. A csehek eleve tudták, hogy az obstrukcióra a kormány a feloszlítással fog válaszolni, de harcoss tervüktől egyetlen pillanatra sem állottak el. Teljes rendszerváltozás! Ezt a jelmondatot irták zászlójukra. Ugy vélik, hogy az új választásoktól nincs mit tartaniok, viszont bizonyosak benne, hogy a *Bienert*h-kormány a rekonstruált kabinettel sem lesz képes munkaképessé tenni a Reichsrathot.

A mai eseményekről a következő tudósítást adjuk:

Elnapolás előtt.

A miniszterelnök meghívására a költségvetési bizottság azon tagjai, akik a többségi pártokhoz tartoznak, ma délután konferenciát tartottak, amelyen *Bienert*h miniszterelnök kifejtette, hogy a bizottság legutóbbi ülése után még táplált reményt, hogy a szláv unióhoz tartozó képviselők álláspontjukat megváltoztatják, sajnos, nem teljesedett, amit már a mai bizottsági ülés lefolyása is bizonyított. Különbben is alkalma volt időközben tájékozódnia az uralkodó nézetekről és felfogásokról és ma már kellőképpen tájékozottva van a helyzetről. Ezerint a cseh pártok magatartásában változás csak akkor várható, ha már most történik meg a kormánynak az ő kívánásuk szerint való rekonstrukciója, vagy pedig ez a legközelebbi időre határozottan kilátásba helyeztetnék. Ellenkező esetben az ő szándékuk, hogy a költségvetési provizórium tárgyalását úgy halasztják, hogy annak elintézése az adott terminusig, vagyis április 1-ig lehetetlen lesz és ezzel az ex-lex állapotot idézik elő.

Ha a szláv unió egyszer eléri ezt a sikert, akkor feltehető, hogy a jövő hó elején e részről nem fogják többé akadályozni a költségvetési provizórium létrejvetelét. Ez okból kénytelen a miniszterelnök a rekonstrukció keresztülvitelét adott időpontban kihivhatatlannak mondani. Másrésztől a másfél lehetőség, az ex-lex állapot bekövetkezését is perhorreskálja. Teljesen közömbös, meddig tart az ily állapot, minthogy elvől van szó. A helyzetet talán még kiélesítené az is, ha az ellenzék esetleg később, az ex-lex állapot bekövetkezése után, az ő részéről meghatározott időpontban mintegy kegyelemképpen eltűrné, hogy a provizórium létrejött.

A jelen esetben ugyanis arról a kimond,

szándékról van szó, hogy a kormánynak és a többségi pártoknak vereséget kell szenvedniök és e vereség fogja annak bizonyosságát szolgáltatni, hogy a kormány és a többségi pártok együtt nem képesek az ellenzék akaratával szemben az ügyek alkotmányos vezetését és intézését biztosítani. Az ellenzék ily sikere annyira ártana a kormánynak, valamint a többségi pártok tekintélyének és pozíciójának, hogy a miniszterelnök a ház további sikeres munkálkodását kizártnak tartaná. Ez okból a kormány el van szánva a szláv uniónak ma délután egybehívott konferenciájának eredményét megvárni és amennyiben az ott hozott határozat alapján nem lehetne a költségvetési provizórium idejékor elintézésére teljes biztonsággal számítani, úgy még ma keresz túlvisszi a Reichsrath elnapolását.

A konferencián résztvevő egyik politikus a miniszterelnök fejtegetéseivel szemben megjegyezte, hogy amennyiben a helyzetet nem az ellenzék tetszésétől akarják függővé tenni, ezen szempont következetes figyelemben tartása mellett nem is szabad megvárni a szláv unió mai határozatát.

A miniszterelnök erre megjegyezte, hogy növeke szerint lényeges különbség van, egyrészt a jelen viszonyok között az ellenzék rendelkezésére álló tagadhatatlan lehetőség, mely szerint a ház tárgyalását bármikor megakaszthatja és az alkotmányellenes állapot tényleges előidézése között. Ha az ellenzék még most mielőtt bármily sikert érne el, megváltoztatná elhatározását és lehetővé tenné a költségvetési provizóriumnak kellő időben való elintézését, ezt nem lehetne a többségi elv befolyásolásának magyarázni. A tárgyalás további folyamán a miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány a további intézkedések, tehát a képviselőház feloszlításának tekintetében még nem hozott határozatot.

Pártok és pártvezérek.

A pártok között nagy az elkeseredés. Ebből a történetek előreláthatók. *Prágai* jelentés szerint dr. *Skarda*, az ifjúsági parlamenti végrehajtó bizottság elnöke a szombati ünnepet választói körében töltötte és beszámoló-beszédet mondott. Azt hangoztatta, hogy a többségi pártok semmi engedékenységet nem mutatnak a csehek jogos követeléseiről, tehát nem lehet abban bízni, hogy a németek részéről őszinte a hajlandóság az egyezsége. Ilyen körülmények között a csehek kiméltelenül folytatják a harcot a kormány ellen s többé nem fognak egyezségért, kompromisszumért koldulni.

Laibachban *Sustersic* tegnap egy választói népgyűlésen kifejtette a politikai helyzetről véleményét s megezáfolta ezokat a szállongó híreket, hogy a szlovének meg akarják bontani az egyezséget a szláv unióban. Szó sem lehet kompromisszumról, a szláv unió már kimondta az utolsó szót és a szlovénekre bizvást lehet számítani. A parlament ma halálosan beteg. Ezen nem segíthet kormányváltás, teljes rendszerváltozásra van szükség. Majdnem bizonyos, hogy a legközelebbi időben az uniók elő fog járulni a nép.

A *prágai* *Narodni Politika* szerint a szláv unió parlamenti végrehajtó-bizottsága és a cseh agrárius klub hétfőn délelőtt még a költségvetési bizottság ülését megelőzőleg bizalmas ülésre volt egybehíva. Ez a tanácskozás arra való volt, hogy meglepetések esetén a cseh pártok ne álljanak készen. Amint hogy nem is álltak készen. A fenti bizottság beható vita után elhatározta, hogy a múlt hét esütörtökön hozott határozat mellett megmarad és köszönettel fogadja az unió tagjainak a költségvetési bizottság ülésén követet eljárását.

Ma délután *Prágában* összeült a német tartománygyűlési képviselők szövetségének nagyválasztmányja is, amely rámutatott a komoly politikai helyzetre és arra, hogy ily módon előbb-utóbb a csehországi németek egyöntetűsége komoly próbára lesz téve. Erre való tekintettel feltétlenül szükségesnek mondták, hogy a politikai ügyek vezetése egyetemesen és kizárólag a választók felelős képviselőinek kezében összpontosuljon. Külön testületnek a megválasztott képviselőkötől független eljárása megnevezíti a közös célok elérését.

A *brünni* *Besedni Dumban* ma tartott gyűlésen *Stransky*, *Vatumba* és *Budinsky* (cseh-haladó néppárt) valamint a cseh szociáldemokraták képviselői és a cseh radikálisok küldöttei ellenzték, hogy a *lex Perék* dolgában a cseh tartománygyűlési képviselők még csak tárgyalásokra is bocsátkozzanak a német képviselőkkel és kijelentették, hogy e törvényt nem szabad megkerülni vagy gyeugeteni.

Obstrukció.

A parlamentben ma egész nap élénk sürgős-forgás volt. A levegő puskaporral volt tele. A pártok bizalmas tanácskozásokra ültek össze s délelőtt 10 órakor megkezdődött a költségvetési bizottság ülése. A helyzet tarthatatlanná vált és már ekkor általános volt a vélemény, hogy már ma bekövetkezik ez elnapolás. Nem volt több kilátás rá, hogy a szláv unió elálljon az obstrukciótól. Alig hogy megkezdődött a költségvetési bizottság ülése, a cseh Schramk azzal a mulatságos indítvánnyal állott elő, hogy az elnök adjon déli szünetet. Csak néhány percetel múlt 10 óra. A németeket felkeltette a dolog de türtöztették magukat. Dr. Chiari pedig, a költségvetési bizottság elnöke a legkomolyabban vette az indítványt és gyilkos komolysággal felelt Schramknek:

— Legyen nyugodt, 1 és 3 óra között biztosan lesz déli pihenő.

E mulatságos incidens után Zarek szólalt fel és beszélt fáradhatatlanul.

Ekkor már mindenki érezte, hogy benne vannak az obstrukcióban s ma délután bekövetkezik a döntés. A miniszterelnök magához kérette a német pártelnököket délutánra és már ekkor nyilvánvaló volt, hogy ezen a konferencián fogja velük közölni a kormány elhatározását.

A szláv unió amely még ingadozott, most véglegesen a kormány ellen fordult s nemcsak erkölcsileg támogatta az obstrukciót, hanem még segédhadakat is bocsátott rendelkezésére. Sőt bekövetkezett, ami előrelátható volt, a lengyel néppárt csoportja Szypinski vezetésével a szláv unióhoz csatlakozott és ha kimondta is, hogy a képviselőházban nem szavaz a költségvetési provizórium ellen, de a kormány eljárását helytelenítette és megígérte, hogy a bizottságban rosszaló indítványt fog benyújtani.

Elnapolták a Reichsrathot.

Már a délelőtti folyamán mindenki tudta, hogy báró Bienerth miniszterelnök még ma délután átiratot fog küldeni dr. Pattai képviselőházi elnöknek, amelyben közli vele, hogy legfelsőbb felhatalmazás alapján további intézkedésig elnapolja a képviselőház üléseit. Ez délután meg is történt. A költségvetési bizottság ülésén éppen Leviczki Konstantin beszélt délután 3 órakor, mikor megjelent dr. Pattai, a képviselőház elnöke és egy irást nyújtott át dr. Chiari elnöknek ezekkel a szavakkal:

— Elnök ur, át kell adnom a miniszterelnök átiratát, amely feleslegessé teszi a bizottság további ülésezését.

A cseh képviselők sejtették, miről van szó s ezt kiáltották:

— Szónokot nem lehet beszédében félbeszakítani!

Dr. Chiari azonban félbeszakította Leviczki Konstantin obstrukciós beszédét s felolvasta a miniszterelnök levelét, amely így hangzott:

Közlöm Méltóságoddal, hogy a Reichsrathot a császár ez évi márczius 27-én kell legfelsőbb elhatározásával elnapolta.

Dr. Chiari nyomban bezárta az ülést és a költségvetési bizottság tagjai elszéledtek.

A felosztás előtt.

Most aztán a holnapi minisztertanács fog dönteni a házfelosztás határideje felől s a felosztató legfelsőbb kéziratot nyilván április elsején fogja közölni a hivatalos lap. Ami az új választásokat illeti, nem lehetetlen, hogy már június közepén kezdődnek, de sokkal valószínűbb, hogy az ősz elejére maradvanak. Az újonevezetést és a költségvetési provizóriumot a kormány a 14. szakasz segélyével fogja életbeléptetni. A költségvetési provizórium vagy négy hónapra fog terjedni, vagy ez év végéig azaz, hogy mikor tüzi ki a kormány az általános választásokat. A nagy pénzügyintézetknél 75 millió koronára folyó számlahitel fog igénybevenni a pénzügyminiszter.

A király elnapoló intézkedése szükségessé vált, mert az ellenzéki pártok egy része azon elhatározásának adta kifejezését, hogy a költségvetési provizóriumnak idejekorán való elintézését megakadályozza és így a többséget, mint a kormányt minden körülmények között ex-lex állapotba kényszerítse. Minthogy ily körülmények között a parlament hasznos munkálkodására nem lehetett számítani, másrészt azonban attól is kellett tartani, hogy az ellentét meggyőzésére irányuló kísérletek csak még jobban kiélethetik az ellentéteket,

a parlamenti tárgyalások folytatásának nem lett volna ezéje.

A király és az obstrukció.

Az iparcsook házában tegnapi megnyitása alkalmával a király dr. Chiarival, a költségvetési bizottság elnökével a helyzetről beszélt és így ezölt hozzá:

— Ugy látszik, hogy a parlamentben most nagyon kellemetlenek a viszonyok.

Dr. Chiari ezt válaszolta:

— Az obstrukcióval nehéz dolgozni.

A király erre megjegyezte:

— Ezek nagyon szomorú állapotok!

A király véleménye az obstrukcióval szemben egyébként már tegnap Bienerth másfélórás kihallgatásával kapcsolatban kialakult a politikai közvélemény előtt. Informált körökben jól tudták, hogy a király nem ejti el Bienerthet, sőt ellenkezőleg, hogy már meg is adta a szükséges felhatalmazást arra, hogy a házat feloszlassa a miniszterelnök.

A jubiláló Olaszország.

— A külföld hódolata. —

Budapest, márczius 27.

Az ötven éve egységes Olaszország ma mámoros ünnepek színtere volt. Az olasz nép lelkesen ünnepelte meg ezt a történelmi nevezetességű évfordulót és ünnepükön részt vett a világnak jóformán valamennyi nemzete. Az olasz városokból garmadával érkeznek a táviratok, melyek mindegyik az ünnepéről szólnak. A nép fentülötte az éjszakát, éltetve Olaszországot és annak fővárosát, Rómát. A szenátus, mely külön is eljuttatta hódolatát az uralkodóhoz, Lucca szenátorral az élén ünnepelte az ötvenéves Olaszországot. A kamara nem tartott ülést, mert erre a fölliratról való határozathozatal céljából a kamara házszabályai szerint szükség nincs, míg a szenátus házszabályai erre vonatkozó határozatot tartalmaznak.

A mai ünnepség lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

Olaszország egységének 50 éves jubileuma alkalmából ma délelőtt a kapitóliumon diszgyűlés volt. Délelőtt 9 órakor kezdenek érkezni a meghívott vendégek. Nathan polgármester a városi hatóság fejeivel, és a városi tanácsosokkal, a szenátus és a kamara elnökei, mindkét testület tagjaival, a miniszterelnök az összes miniszterekkel a muzeumi palota bejáratához vonulnak, ahol bevárják a királyi menetet. A király és a királyné, kíséretükben Aosta herceg, a turini gróf és a genuai herceg, valamint a suite többi tagjai, fogadják a városi hatóság fejeinek üdvözlését és azután több termen át a díszterembe vonul, ahol a jelenlévők viharos éltése közben a trónon foglal helyet. A vendégek között voltak a külföldi képviselők vezetői, az Annunziata-rend lovagjai feleségeikkel, a miniszterelnök és az összes miniszterek, az államminiszterek, az államtitkárok, az állami és városi hatóságok fejei, a hadsereg és haditengerészet magasabb tisztjei, a törvényhozó testületek elnökei, számos képviselő és szenátor, valamint az udvarhölgyek. Ezután a szenátus és a kamara elnökei felolvassák a törvényhozó testületek feliratait, melyeket élénk tetszéssel fogadnak Végül Nathan, Róma város polgármestere mondott beszédet, melyet ismételt szavakkal félbe az élénk tetszés. Minden oldalról lelkesen éltették a királyt és a királynét. Ezután a királyi pár és a királyi hercegek bucsut vettek az összegyűlt vendégektől és megújuló lelkesedés közben elhagyták a termet. A Quirinál előtti téri óriási embertömeggel telt meg, mely a királyi párt lelkesen éltette.

Viktor Emánuel király a következő beszédet mondotta:

A kapitóliumon, amelynek a legnagyobb latin költő örök életet jósolt, úgy mint Rómának, ma a királyi körö gyűltek a parlament, valamint a községi hatóságok képviselői, mint a politikai egység és szabadság élő tanúi. E nemzeti gyűléstet elölti az az óhaj, hogy Olaszországot mind szabadabbá, boldogabbá, a világon tiszteltebbé tegyék. E vágy ellenállhatatlan erővel izzik szíveinkben. A jebb jövőre irányuló türelmetlen törekvésben nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy szolgátságban, szétdarboltságban eltöltött hosszú évszázadok hatását rövid időn belül nem lehet újból jóvátenni. Férmas szerénységünkben ne feledjük azt a szerepet, amelyet a történelem adott Olaszországnak. Szerénységgel, elválasztott törzsek egyesülésében kifejezésre juttatja a nemzetek azon sérhetetlen jó-

gát, hogy függetlenségben élhessenek. Olaszország és annak fővárosa, Róma, az egyháznak az állammal való nyugalmas együttlétét jelképezi, amely úgy a vallásnak, mint a tudományak teljes gyümölcsöt hozó szabadságot biztosít. Atyáink ezen műve, a haza felszabadítása nem kevésbé fenekelt Róma két megelőző nagy korszakánál. Dícsős, megboldogult atyám, egy ünnepélyes beszédben azt mondotta, hogy a régi nagyság fenséges maradványai mellett az új nagyságot sem szabad szerénynek látni. A régi nagyság a szellem erejénél fogva általános volt, az újabb nemzeti. Az előbbi a római Olaszországnak, az utóbbi az olasz Rómának nevezte. Az a hatalom kifejezése volt, ez a jog kifejezése és mint minden jog, az olasz Róma sérhetetlen. Olaszország, mely az egész nép függetlenségének van szentelve, e függetlenséget meg is fogja óvni, hiven, ő és új történelmének hagyományaihoz. A béke munkájával hozzájárulunk az általános haladáshoz, egyre közeledünk a magasabb ideálokhoz.

Az olaszok ünnepéből a magyarok is kivették részüket. A római kiállítás magyar pavillonját, amely immár teljesen elkészült, holnap nyitják meg ünnepélyesen a királyi pár, a kormány és a diplomáciai kar jelenlétében. Nagy sikere a magyaroknak, hogy az összes pavillonok közül a magyaroké készült el először. A sikerült pavillon, valamint a vele kapcsolatban levő terraszos Gerbeaud-féle czukrászda pompás zászló- és virágdíszben várja a megnyitást. A magyar pavillont, amelyben kizárólag festmények, szobrok és iparművészeti tárgyak (butorok nincsenek) vannak kiállítva, szombaton mutatta be Miklós Ödön kormánybiztos a világsajtó képviselőinek. Abból az alkalmából, hogy a pavillon elkészült, Miklós Ödön kormánybiztos tegnap az Excelsior-szállóban díszelőadást adott, amelyen gróf San Martino, a kiállítás rendező-bizottságának elnöke, Pantano és Ferraris volt miniszterek és még számos előkelőség vett részt. Miklós Ödön lelkesedéssel fogadott pohárköszöntőben ünnepelte az Olaszország és Magyarország között való barátságot. Az olaszok részéről Chauvet, a „Popolo“ főszerkesztője, Ferraris volt miniszter, San Martino a legnagyobb lelkesedéssel nyilatkozott az olaszok és magyarok régi kipróbált fegyverbarátságáról.

Az új szepművészeti kiállítási palota gyönyörű dísztermében a királyi pár jelenlétében ma nyitották meg ünnepiesen a nemzetközi szepművészeti kiállítást. Gróf di San Martino, a kiállítási bizottság elnöke beszédet mondott. Ezután Frola szenátor, a turini kiállítóbizottság üdvözlését tolmácsolta. Marchese di San Giuliano külügyminiszter beszédében a mai ünnepélyek nagy jelentőségét méltatta. A miniszter a király, a kormány az olasz nép nevében szívélyesen üdvözlö az uralkodókat és államfőket, kik ezen ünnepségen képviselték magukat. Barrere nagykövet, a diplomáciai kar doyenje az idegen képviselők nevében mondott köszönetet. A jelenlévők lelkes ovációi és a királyhimnusz hangjai mellett távozott ezután a királyi pár és a hercegek a kiállítási palotából.

Ferenc József király a következő táviratot intézte Viktor Emánuel olasz királyhoz:

Az olasz királyság proklamálásának emlék-ünnepe alkalom ad nekem arra, hogy Felsőgednek legközelebbi szerencsekívánataimat fejezzem ki legjobb kívánataimmal országá boldogságára. Meg vagyok győződve, hogy az a hosszas barátság, mely oly szerencsésen fűzi egybe országainkat, a jövőben épp úgy, mint a múltban hozzá fog járulni a kölcsönös jó viszony fejlesztéséhez és záloga marad az általános béke fenmaradásának.

Viktor Emánuel király a német császárnak Velenceből kelteztetett következő táviratát kapta:

Én és a császárné szerencsekívánatainkat és őszinte jókívánatainkat fejezhetjük ki, amelyeket mi és velünk együtt egész Németország és Irántad és a barátságos és szövetséges nemzet iránt Olaszország egységének 50-ik évfordulójának alkalmából rendezett mai ünnepen. Élénk részt veszünk fenekelt nagyatyád, az olasz királyság és egység megalkotója művének ünnepélyes megemlékezésében. Kérjük Istent, hogy Ióséges áldását árasztza rád, házadra és királyságodra és hatalmas segítségében részesítse Olaszország jólétének és dicsőségének gyarapodását.

Az olasz király a török szultántól táviratot kapott, melyben ez szívélyes szerencsekívánatait fejezi ki Olaszország egységének 50 éves jubileuma alkalmából. Ezenkívül rendkívül szívélyes üdvözlő táviratokat kapott Viktor Emánuel olasz király a montenegrói királytól, a weimari nagyhercegtől, a dán királytól és Chile köztársaság elnökétől. Gróf Achrenthal Abbáziából, Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár és Gruparis görög külügyminiszter rendkívül szívélyes hangú üdvözlő táviratot intéztek Marchese di San Giuliano márkai olasz külügyminiszterhez. Ezzel egyidejűleg Mérey kvirináli osztrák-magyar nagykövet és Nikolic, a szerb szkupstina elnöke is táviratban fejezték ki szeren-

csékivánataikat Olaszországnak. — Berlinben a birodalmi kanczellár hosszabb látogatást tett Pansa olaszországi nagykövetnél és szerencsés kivánatait fejezte ki az olasz nemzeti ünnep alkalmából. Velencezében a német császári pár és Viktória Lujza hercegnő a Hohenzollern fedélzetén nézték végig az elhaladó menetet. A császár Viktor Emáruel király szobrának talapzatán babérkoszorút helyeztetett el, amelyen a német színeket viselő szalag felírása ez volt:

Az olasz királyság proklamálásának 50-ik évfordulójára — II. Vilmos.

San Giuliano táviratban válaszolt Aehrenthalnak, szívélyes szavakkal hangoztatva Olaszország szövetségi hűségét.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár Velencezében. Vilmos császár feleségével és leányával vasárnap délután félegy óraker Bécsből vonaton Velencezében érkezett. A pályaudvaron az abruzzói herceg és az udinei herceg fogadták a felséges vendégeket. Tizenkétevezős díszesőrnakon hajóztak le a Canale Grandén át a Hohenzollern-jachthoz. A közelben horgonyzó hajók legénysége hangos hurra-kiáltásokkal üdvözölte a császári családot, a tüzéség pedig diszlövéseket adott. Bár az idő esős volt, nagy tömeg nézte a felvonulást. Dejeuner-re a császár gróf Papadopoli vendége volt, azután megtekintette a Papadopoli, majd a Layard-palotát.

A mexikói bonyodalmak. Mexikói jelentés szerint a kabinet lemondott. Visszalépésének hivatalos oka az az rejtély, hogy a béke helyreállítását és a tervezett reformok megvalósítását megkönnyítsék. Korral csak a külügyminiszterségről mondott le, a köztársasági elnökségről azonban nem. Creel külügyminiszter kivételével a kabinet összes tagjai hosszú időn át töltötték be hivatalukat és éppen ez képezi a forradalmárok egyik panaszát, akik kijelentik, hogy azt kívánják, hogy a miniszterek az ifjabb generáció képviselő legyenek. A kabinet visszalépését mindenfelé meglepéssel vették tudomásul. Újabb mexikói távirat szerint ott felhivatalosan kijelentették, hogy Diaz elnök szölitotta fel a minisztereket a lemondásra, mert fiatalabb emberek álló kabinetet óhajtat. Híre jár, hogy az új kabinetbe a forradalmi párt egy tagját is meghívják. A Reuter-ügynökség jelenti Newyorkból: Mexikó városából érkezett távirat megerősíti azt a hírt, hogy De La Barra washingtoni mexikói nagykövet lesz a külügyminiszter, míg Limantur valószínűleg ismét elvállalja a pénzügyi tárczát. Sandersből (Texas) érkezett távirat szerint letartóztattak ott két amerikai és 11 mexikói, akiket azal vádolnak, hogy katonai expedíciót szerveztek. Nagy tömeg löszert és municiót lefoglaltak. Az „Associated Press” jelenti Prezidióból, (Texas), hogy a forradalmárok Csihuahua mellett megverték a kormány csapatait, mely utóbbiak 160 halottat vesztek. Newyorki jelentés szerint Francisco Madero, a fölkelő vezér testvére, nagy meglepéssel nyilatkozott a kormány lemondásáról, amelyet Limantur pénzügyminiszter sikerének tart. Most már van remény a békére, miután Cosio hadügy- és Creel belügyminiszterek, akik reakciósook voltak, távoztak. A helyzet ura Limantur. De la Barra washingtoni követ táviratilag közölte Diaz elnökkel, hogy a belügyi tárczát elfogadja. Taft elnök közölte a japáni császárral, hogy azon vad híreszteléseknek, amelyek Japannak Mexikót illető szándékairól forgalomban vannak, nem ad hitelt. Ma megérkezett a japáni császár választávirata, aki kijelenti, hogy meg van győződve, hogy Taft elnök e rosszakaratu és hamis tendenciájú híreszteléseknek nem fog hitelt adni és kijelenti, hogy a maga részéről a két nemzet közti barátság hangsúlyozását a legmelegebben viszonozza.

San Antonioból jelenti: Itt azt hiszik, hogy a Wallstreeten ragaszkodni fognak Diaz lemondásához s akkor Mexikóban olyan anarchia fog bekövetkezni, hogy az amerikai csapatok kénytelenek lesznek Mexikóba bevonulni. A bevonulás terve már régen kész.

Új összeesküvés Portugáliában. Párisból jelenti: Oportóban katonai összeesküvést fedeztek fel, amelynek szervezete már nagyon előrehaladt. A mozgalom már egészen közel áll a kitöréshez. Több katona, akik látszólag csatlakoztak az összeesküvéshez, azt elárulta a kormányának, úgy hogy a mozgalom kitörését vézéinek a letartóztatása által még idejében megakadályozhatják. Lisszabonban az összeesküvőknek sikerült behatolni a katonai iskola löszertárába, ahonnan nagymennyi-

ségű löszert vittek el. Az összeesküvők működésének szintero Portugália északi része volt, hol a papok még nagy befolyást gyakorolnak a lakosságra. Az összeesküvők vissza akarták állítani a királyságot.

Stolypin győzelme. Pétervárról jelenti: Durnovo és Trepov birodalmi tanácsstagokat a czár 1912. január 1-ig szabadságot. Két császári rendelet érkezett a szenátushoz, amelyekben a czár megparancsolja, hogy a birodalmi tanács és a birodalmi дума márczius 25-től 28-ig szakítsák félbe ülésüket. A rendeleteken Stolypin ellenjegyzése szerepel. A félhivatalos Rossija a következőket írja: A törvényhozó testületek ülésének megszakítása a kormánynak lehetővé fogja tenni, hogy a zemsztvo-javaslatot az alaptörvények 87. szakasza alapján keresztülvigye. Ez az intézkedés mutatja egyrészt azt, hogy a legfelsőbb hatóság el van határozva a nemzeti politika alapjához szilárdan ragaszkodni. Másrészt meg fogja ez hozni a nyugati kormányzóságok orosz lakosságának a megnyugtatót, melyet a történetek megzavartak és erkölcsileg megingattak. Sem a birodalmi дума, sem a birodalmi tanács nem mondhatja, hogy ezer intézkedéssel jogaik csorbát szenvednek. Mert a 87. szakasz alapján életbeléptetett törvényeket a törvényhozó testületeknek kell benyújtani és azok megtehetik mindazon változtatásokat, melyeket szükségessé látnak. Ma délelőtt tették köze azt a császári ukázt, amely az állami alaptörvények 87-ik cikkje alapján életbelépteti a nyugati tartományokban a zemsztvo-intézményt. Pétervárról jelenti a Berliner Tagblatt tudósítója: Stolypin három napra felfüggesztette a birodalmi tanács és a дума ülését. E miatt leirhatatlan a felháborodás és a megdöbbenés. Ez egyértelmű az alkotmány felfüggesztésével, mert azalatt az idő alatt Stolypin czári ukázzal akarja életbeléptetni a nyugati tartományokban a zemsztvo önkormányzatát s egyidejűleg a tengerészeti költségvetést is, amely ellen a dumában nagy volt az ellenzék. A kadettek a legközelebbi ülésen interpellálni fognak a törvénytelen elnapolás ellen.

Kokovcev pénzügyminiszter és Csivosojin földmivelésügyi miniszter elleneztek Stolypin erőszakos intézkedését, de a kormány többi tagja a miniszterelnökkel tartott. Híresztelik, hogy Kokovcev lemond.

Az új olasz kormány. A római „Tribuna” szerint az új kabinet összetétele a következő lesz: elnökség és belügy: Giolitti, külügy: San Giuliano márk, igazságügy: Finocchiaro, hadügy: Spingardi, tengerészet: Cattolica, földmivelésügy: Bissolati, közmunkaügy: Cacchi, pénzügy: Faetta, kineztári miniszter: Tedesco vagy Aquento, közoktatásügy: Fredaro, postaügy: Pozzi.

A szocialista Avanti jelentése szerint Bissolati levelet intézett Giolittihez, amelyben teljesen hozzájárul azon program főpontjaihoz, amelyet Giolitti ki akar fejteni és kijelenti, hogy a miniszteri hivatal külsőségei ellen viseltetett ellenszenvét nem győzheti le és arra kéri Giolittit, ne ragaszkodjék azon szándékához, hogy öt tárczával kínálja meg. Az összes lapok megerősítik ezt a hírt. A Tribuna megjegyzi, hogy Bissolati kijelentette, miszerint elhatározása megmásíthatatlan, másrészt azonban az a szándéka, hogy a Giolitti-kormányt minden erejével támogatni fogja.

Az orosz—kinai konfliktus. Pétervárról jelenti, hogy Neratov, a külügyminiszter helyettese a következő táviratot intézte a pekingi orosz követhöz:

„A legutóbbi tárgyalások meggyőzték az orosz kormányt, hogy a kínai kormány halasztgatással akarja az orosz követelések teljesítését elkerülni. A kínai kormány e hó 19-iki memorandumára adott válaszában csak egyik konzulátus ügyében tett koncezzsiót, a többi tekintetben hallgat. A kereskedelmi kérdéseket illetőleg nem akarja tekintetbe venni Oroszországnak szerződésileg biztosított jogait. Minthogy a tárgyalások teljesen sikertelenek maradtak, a kínai kormány csak hiábavaló érvelést produkál, az orosz kormány szükségét látja annak, hogy a halasztgatásnak véget vessen és a kínai kormányt felszólítja, nyilatkozzék, elfogadja-e a február 18-iki orosz jegyzékben jelzett követeléseket. Csak ennek megtörténte után hajlandó a vámlétekek dolgában, a teakereskedelm szabályozása ügyében és az 1881. évi szerződés biztosítása ügyében tárgyalásokba lecsátkozni. Az orosz kormány hajlandó a válasza e hónap 28-ig várni, amennyiben pedig az időpontig kielégítő és kimerítő válasz nem érkezik, úgy a kereskedelem szabadsága érdekében tendő intézkedéseit a kínai kormányt teszi feladással.”

Ere a pekingi külügyi hivatal, hosszas tanácskozás után, az orosz követnek kijelentette, hogy

Kína holnap fentartás nélkül teljesíteni fogja Oroszország követeléseit. Általában az a nézet uralkodik, hogy Kinának nincs más választása, mert a háborura semmikép sínesen elkészülve. Viadivosztkból jelenti: A Tokióban tanuló kínai diákok szövetsége táviratot küldött Kinába, amelyben kijelentik, hogy csak a háboru mentheti meg Kinát a pusztulástól. Érdekes, hogy — amint Pétervárról jelenti. — Mandzsuria lakossága vérfürdőtől fél. A charbini tözsdebizottság a kormánytól sürgősen kérte a helyőrség megerősítését, mert tartani lehet tőle, hogy a kínaiak váratlanul betérnek. Charbin környékén kínai katonák lövöldöztek az orosz határőrökre. Chuanból a kínai nép kérvényt küldött Pekingbe, hogy üzenjék meg a háboru Oroszországnak. Mozdósított kínai ezredek vannak uton Mandzsuria északi része felé és Japán is nagy csapatteket mozgósított, amelyek elindultak déli Koreába. Nogi tábornok Mandzsuriába utazott. A szibériai vasuton orosz csapatokat szállítanak. Viadivosztkból jelenti magánlevelekben, hogy Cziczikar körül 150.000 főnyi kínai sereget vontak össze. Charbin környékén 60.000 és Csingan mellett ugyancsak 30.000 kínai katona van koncentráva. Minden előkészület megtörtént a háborura. Éjszaka Pétervárról érkező távirat szerint délután 3 óráig nem jött jelentés Pekingből, amely megerősítette volna, hogy Kína enged.

Hivatalos kínai helyről jelenti éjjel, hogy az orosz kormány jegyzékére adott válasz felette engedékeny és békülékeny hangú. A válaszjegyzékben elfogadják az orosz kormánytól felsorolt pontokat és megkísérlik, hogy a kínai kormány korábbi válaszáat annak bizonyításával indokolják, hogy a szóbanforgó hat pontot már régebben elfogadták.

Az orosz дума új elnöke. Pétervári jelentés szerint Gueskov hivatalosan bejelentette, hogy lemond a дума elnökségéről. Gueskov utóda valószínűleg Wolkonski herceg, a mostani atelnök lesz. Durnovo ma a birodalmi tanács több tagjának látogatását fogadta s köztük ellenfelei is voltak. Pétervárról akar maradni s továbbra fogja vezetni a birodalmi tanácsban helyetfoglaló pártját.

A török-montenegri határ védelme. Szalonikiből jelenti: A kostrati (Szkatari-vilajet) arnauták, amelyek a Montenegroba szökött arnautákkal összeköttetésben állanak, hatósági jelentések szerint gyanusan viselkednek. Gyűléseket tartanak és igyekeznek a falusi lakosságot felizgatni. Erős katonai csapatokat küldtek a határra és a Kostra körüli községek megvédésére. Megállapított dolog, hogy az arnauták jól vannak fölfegyverkezve. Híre jár, hogy nyolc zászlóaljat küldtek a montenegri határra, melyeknek dolga lesz megakadályozni a határinézidenseket az albán szökevények visszatérésére alkalmával.

EGYHÁZAK.

— (Sulyos vádak a püspöki helynök ellen.) Egy katolikus főpap: Jeszenszky Lajos püspöki vikárius ellen emeltek igen sulyos vádat a hívei. Tegnapelőtt Nyitrán, a püspöki hatóságnál Fehérhalom községnek negyvennégytagú küldöttsége jelent meg és elpanaszolták, hogy a vikárius a híveit állandóan zsarolja. Szigoru vizsgálatot kértek a főpap ellen, akitől mindenáron meg akarnak szabadulni. Minthogy Bende Imre püspök halála miatt vizsgálat nem indult, a hívek a hercegprímásnál tesznek feljelentést.

— (Geduly Henrik püspök.) A tiszai evangélikus egyházkerületben a nagy érdeklődéssel kísért püspökválasztás véget ért: Leadatott összesen 367 szavazat, amelyből Geduly Henrik 220 szavazatot kapott. A választás eredménye szerint tehát a tiszai ágostai evangélikus egyházkerület új püspöke hetvenhárom szavazattöbbséggel Geduly Henrik lett. Geduly Henrik egyike az evangélikus egyház legkiválóbb és legismertebb lelkészeinek. Régi papi családból született: családjából már volt az evangélikus egyháznak egy püspöke, Geduly Lajos. Most is a családnak három tagja működik a lelkészi pályán. Az új püspök 1866 október 24-én született Bécsben. Az elemi és a középiskolákat Losonczon és Selmeczbányán végezte, a teológiai diplomáját Pozsonyban szerezte meg. Lelkészi hivatalát 1886-ban kezdte meg. Az első két esztendőben Zólyonban, azután 1896-ig Nyiregyháza segédlelkészkedett, 1896-ban Nyiregyháza választotta meg lelkészeül. A tiszai egyházkerületben részta tevékeny szerepet játszott. 1906-ban kerületi főjegyző lett és a következő évben beválasztották a kerület legfontosabb bizottságaiba is. Geduly már pozsonyi teológus korában előszeretettel foglalkozott a szakirodalommal. Több szaklapba dolgozott és tevékenységét későbbi pályáján sem hagyta abba. Utóbb az „Evangélikus Homilitikai Folyóirat”, majd az „Evangélikus Órálló” szerkesztője lett. Nyiregyháza adta ki nagy monográfiáját, „Nyiregyháza az ezredik évben” címmel, mely a

történettudósok közt feltűnést keltett. Geduly mint szónok is kiváló és több egyházi beszéde nyomtatásban is ismeretes. Irodalmi tevékenységéért a nyíregyházi Bessenyei-Kör alelnökévé választotta.

Püspökök a ravatalon.

— Eröss Lajos és Bende Imre halála. —

Budapest, márczius 27.

A két ünnepnap alatt váratlan és fájdalmas gyász érte egy református, mint a római katolikus egyházat. Egy rosszul végződött vakbéloperáció következtében férfi ereje teljében meghalt *Eröss Lajos*, a tiszántúli református egyházkerület püspöke, alig huszonegy órával később pedig a legrégebb és legöregebb római katolikus püspök, *Bende Imre* szenderegétt békés örök álmra nyitrai rezidenciájában.

Eröss Lajos.

Vasárnapra virradólag legszebb férfi erejében meghalt dr. *Eröss Lajos* püspök, a tiszántúli református egyházkerület főpásztora. Megemlékezünk arról a súlyos operációról, amelynek néhány nappal ezelőtt vetette alá magát Debreczenben *Eröss* püspök. Az operáció, mely vakbélgyulladás miatt vált szükségessé, sikerült, de komplikációk léptek fel, amelyek a hatalmas szervezetű főpásztort hajnalra megölték.

Eröss Lajos püspök még csak ötvennégy évet élt. Alig három éve, izgalmas küzdelem után választották meg tiszántúli püspökké. *Eröss* Lajos életének javarészt vidéki parókiákon töltötte, mígnem Püspökladányból Debreczenbe került a teológia tanári karába, mint a dogmatikai tudományok előadója.

Püspöki hivatalában *Eröss* Lajosban szunnyadó őserők ébredtek.

Eröss Lajos, mint hívő lélek, magas hivatásának kötelességeit teljesen átértette, azért a legnagyobb áldozatokat is meghozta. Előljárt a fáradtság munkában. Az északkeleti Kárpátoktól a Duna határszéljéig lenyúló óriás egyházkerületének nemzetiségek közé szigetelt templomait felkereste, a maga lelkes példájával is küzdésre, kitartásra buzdította, öntudatos magyar seregbe szervezte. A genfi Kálvin-ünnepély alkalmával a sok századéves multu kapesot elevenítette fel a magyar reformátusság és nyugaton élő hittestvérek között. A debreczeni egyetem alapozásában is lankadatlan első munkás volt. Szeretettel, munkával írta be nevét egyházának történetébe.

Szabadelvi hive, megértője, sőt fátylavívője volt a józan haladás eszméinek is. A szabadgondolkodó református püspök puritánságát semmi sem jellemzi meghatóbban, mint utolsó rendelkezése. Alig napokkal ezelőtt, betegsége kezdetén már sejtette végóráját és sajátkezűleg megírta bucsuját földi hiúságtól és így intézkedett:

„Sírfelemlerem ez legyen:

A. B. F. R. A.

ERÖSS LAJOS

a teológia doktora, előbb kémeri, földesi, püspökladányi református lelkész, később a rendszeres teológia tanára Debreczenben s végre a tiszántúli egyházkerület püspöke s mint ilyen, debreczeni lelképásztor. — Született 1857. márczius 2., meghalt: 1911. márczius 27.

I. Korinth. 15. 20—28.

Megmásíthatatlan és semmiképen el nem magyarázható, a hozzám tartozók előtt számtalanszor említett s itt is hangsúlyozott akaratom az, hogy nem Debreczenben, hanem a püspökladányi református temetőben temettessem el abba a sírba, ahol boldogult első feleségem hamvai nyugosznak. Temetése a lehető legegyszerűbb legyen mondjon felettem egy 10 percig tartó imádságot a debreczeni nagytemplomban a püspökladányi református lelkész (de imádság legyen az a nagy Istenhez s ne afféle okoskodás, aminővel egy idő óta káprázatba ejtik az emberek). Több és másféle beszédet nem akarok. Gyászruhát és divatos fátyolokat én értem senki egy pillanatig se viseljen; hasztalan koszorúkra ne költsön. Így legyen! Ez az akaratom és mindenkitől elvárom, hogy azt tiszteletben tartsák. A szentháromság egy Isten nagy nevében.

Debreczen, 1911. márczius 17.

Dr. *Eröss* Lajos.

Ezt a megható végső kívánságot minden részletben respektálják. Az elhunyt püspököt vasárnapra a kollégium dísztermében ravatalozták fel. Olmozott érezkoporsóba fektették, amelynek üveg-tetején látható volt az arca. Vasárnap, hétfőn a halottnéző közönség ezrei járultak a ravatalhoz.

Holnap, kedden délelőtt *Kiss* Ferenc püspökladányi református lelkész a debreczeni nagytemplomban mond felette rövid, tíz perces imát, azután külön vonaton Püspökladányba szállítják a nagy halottat. Kedden délután két óraker helyezik örök nyugalomra a kis falusi temetőben, hol nem-sokára fehér virágokat bont az ákác és a nagy magyar alföld virágos mezőiről illatos, fényes szellők szállanak a sírokra.

Eröss püspök koporsója felett kedden délelőtt 10 óraker lesz a gyászszertartás. A temetésen számos ref. egyház, főgimnázium, tanítóképző és a két jogakadémia is képviselteti magát. Az elhunyt akaratára szerint az özvegy koszorúján kívül egyetlen koszoru sem lesz a ravatalon; a nagytemplomban *Kis* Ferenc püspökladányi lelkész tart tíz perces imát, míg a gyászzenek és gyászbeszéd az elhunyt kívánsága értelmében elmaradnak. Hajdumegye és Debreczen város részvétáviratán kívül százzsámra érkeznek az elhunyt özvegyéhez a részvétáviratok. Részvétáviratot intézett többek közt *Darányi* Ignác volt földmívelésügyi miniszter, dr. *Balogh* Jenő államtitkár stb. *Eröss* püspök holttetését déli 12 óraker Püspökladányba szállítják, hol délután 2 óraker helyezik örök nyugalomra.

Bende Imre.

A római katolikus egyház *Bende* Imre nyitrai püspököt gyászolja. A magyar püspöki kar nesztora, mint Nyitrai római táviratozók, mára virradó éjjel 12 óraker 87 éves korában meghalt. *Bende* püspök állapota vasárnap reggel fordult válságosra. Ereje szemiátomást hanyatlott, szív működése folyton gyengült. Este elvezette eszméletét és éjfélkor esendesen elhunyt. *Bende* Imre volt a legidősebb magyar püspök. A 80-as években, mint szabadelvű párti képviselő, politikai szerepet is játszott, később azonban kizárólag az egyházi és társadalmi tere szoritotta tevékenységét. Hosszabb idő óta betegeskedett s a mult év április havában magas korára való hivatkozással lemondott az egyházi joghatóságáról és a püspöki uradalom fölötti rendelkezési jogáról a mellé kinevezett gróf *Batthyány* segédpüspök javára. Megyéppüspöki címét és rangját s ezzel járó főrendiházi tagsági jogát továbbra is megtartotta. Az utolsó években teljes visszavonultságban élt a regényes fekvésű nyitrai püspöki várban.

Bende Imre 1824. év augusztus hó 28-án született Baján. A teológiai tanulmányokat Bécsben végezte, ahol a Pazmaneum növendéke volt. 1847-ben szentelték pappá Kalocsán, s két évig káplánkodott. 1849-ben a kalocsai papnevelő tanulmányi felügyelője és tanára, 1852-ben érseki lelkésztárnok, 1853-ban szenteszéki jegyző, 1854-ben futtaki plébános, 1864-ben esperes, 1869-ben újvidéki plébános és apát lett. 1881-ben szabadelvű párti programmal Újvidék város országgyűlési képviselője lett s a várost két cikluson át képviselte. A magyarosodási mozgalomnak a Dévidéken egyik vezérfője volt. 1886-ban a király beszercebányai püspökévé nevezte ki; ott sokat áldozott egyházi és iskolai czélokra. 1893-ban a jövedelmezőbb nyitrai püspökséget kapta s ott fokozottab erővel folytatta működését az egyház és iskolák segítése és a jótékonyosság terén. Az egyházi művészet emelésére 6000 koronát pályadíjat tűzött ki. 1897-ben ünnepelte aranyévét s a király ekkor a *Ferencz* József-rend nagykeresztjét adományozta neki. 1900-ban pápai trónálló és római gróf, 1904-ben pedig valóságos belső titkos tanácsos lett. *Bende* Imre halálával a nyitrai megyéppüspöki cím és rang a „Cum iure successione” kinevezett dr. *Batthyány* Vilmos gróf titopolisi felszentelt püspök és apostoli adminisztrátorra, az eddigi coadjutorra szállt át. Az új nyitrai megyéppüspök 1870 márczius 14-én született; a kánonjog doktora, pápai titkos kamarás. Atyja néhai gróf *Batthyány* Zsigmond volt, anyja pedig *Erdődy* Johanna grófné. Testvérei *Batthyány* Zsigmond, *Tivadar*, *Béla* és *Tamás* grófok, *Ernesztin* és *Jusztin* grófnők. *Bende* Imre nyitrai püspök, Baja város szülöttének és nagy jótevőjének halála alkalmából *Szemző* Gyula bajai főispán és *Hegedüs* polgármester táviratilag fejezték ki a törvényhatóság részvétét. A törvényhatóság *Hegedüs* polgármester vezetésével küldöttséget meneszt a temetésre.

TÁVIRATOK.

A birodalmi kancellár — vezérőrnagy.

Berlin, márczius 27. A császár *Beethman*-*Hollweg* birodalmi kancellárt a „Kaiser” sorhajó vízreboasztása alkalmából vezérőrnaggyá nevezte ki.

A Ferrer-ügy revíziója.

Madrid, márczius 27. A kamarában ma óriási érdeklődés mellett megkezdtek a Ferrer-pör ügyében indult vitát. *Sociano* köztársasági kifejtő, hogy a Spanyolország, valamint a művelt Európa által élénk érdeklődéssel várt kamarai tárgyalásnak az a czélja, hogy a Ferrer-ügy revízióját követeljék és lehetőleg jóvátegyék azt a borzasztó igazságügyi tévedést, amelynek Ferrer szerencsétlen áldozata.

Segédjegyzők kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 27.

A segédjegyzők és községi alkalmazottak országos egyesülete ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott az új városháza közgyűlési termében, hogy anyagi helyzetük megjavítása és sérelmeik orvoslása tekintetében megállapítandó kívánalmakat memorandumba foglalják és azt a kormány-előnk elé juttassák. A rendkívüli közgyűlés alkalmából a segédjegyzők és községi alkalmazottak nagyszámú küldöttsége jelent meg az ország minden részéből. A tisztikar részéről ott voltak: *Saáry* M. Zoltán egyesületi elnök (Törökbalint), *Salapáthy* Kálmán alelnök (Overbász), *Karátsony* Gyula, egyesületi titkár, a Közigazgatási Közlöny szerkesztője, *Sugár* Sándor jegyző (Fót), *Brust* János pénztárnok (Overbász), *Pap* Jenő jegyző (Apatin) és *Farkas* József számvizsgáló. Ezenkívül a községi jegyzők országos egyesülete képviselőjében *Uszky* Bálint elnök vett részt a rendkívüli közgyűlésen, amelyen több országgyűlési képviselő is megjelent, köztük *Kovácsy* Kálmán és dr. *Preszly* Elemér, akiknek személye iránt több ízben nyilvánult meg a gyűlés tagjainak rokonszenves tisztelete.

A közgyűlés lefolyása.

A közgyűlést *Saáry* M. Zoltán, az egyesület elnöke nyitotta meg hosszabb beszéddel, amelyben üdvözölte az egyesület vendégeit, köszönetét fejezte ki a magyar sajtónak, amely a segédjegyzők ügyét felkarolta és hangoztatta azt, hogy ez az egyesület nem akar hadilábon állni az országos jegyzői egyesülettel, mert a segédjegyzők egyek voltak, egyik most is és egyik akarnak lenni a jövőben is a jegyzői karral.

Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után *Uszky* Bálint, a községi jegyzők egyesületének elnöke szólalt fel és kijelentette, hogy ők mindenkor szívükön viselték a községi alkalmazottak érdekeit, csupán egyesek kifogásolták a segédjegyzők külön mozgalmát.

Ezután a napirend első pontja szerint az elnök ismertette a segédjegyzők eddigi mozgalmát, amelynek eredménye az 1904. évi XI. törvényozikk lett, amely azonban nem elégitette ki a segédjegyzőket és éppen ezért a mult évben újabb mozgalmat indítottak, hogy tarthatatlan helyzetükön végre érdemlegesen javítsanak. Ezuttal reménylik, hogy ez elől a kormány sem fog elzárkózni.

Az egyesület mult évi működéséről szóló jelentés felolvasása után a belügyminisztérium által megkivánt alapszabálymódosítások kérdése került szóba. Ezzel kapcsolatban a közgyűlés kimondotta, hogy a tagdíjak befizetési módja, a közgyűlés szervezése, lefolyása, a tagok jogai, a közgyűlés határozatképessége és az egyesület feloszlása tekintetében a belügyminisztérium által kivánt módosításoknak eleget tesz és az alapszabálytervezetet eszerint igazítja.

Ezután *Salapáthy* Kálmán terjesztett elő hosszabb és kimerítő javaslatot, amely a segédjegyzők helyzetének javítását czélozza. Mikor az alakuló közgyűlés alkalmával a segédjegyzők memorandumot adtak át a miniszterelőnknek, azt a választ kapták kérésükre, hogy helyzetüket a kormány az általános közigazgatási reformnál fogja javítani. Ez a határidő azonban túlhoszu és így iparkodni kell a segédjegyzőknek és községi alkalmazottaknak addig is valami eredményre jutni. Az előadó azt javasolta, hogy alakítson a közgyűlés tíz szakosztályt, amelyek mindegyike a követelmények és kérdések egy-egy csoportját ölelné fel, azt megtárgyalná, előkészítené és a júniusban tartandó rendes közgyűlésből mint kész törvényjavaslatot a kormányhoz felterjesztenék. Ezek a szakosztályok közvetkezőpén osztatnának be; az első szakosztály egy nyugdíjgyelet alapításának módzataival, a második a szolgálati, a harmadik a fegyelmi, a negyedik az ügyviteli szabályzattal foglalkoznék. Az ötödik szakosztály az adóügykezelési utasításokat

gyűlés össze. A hatodik osztály a községi háztartás, a hetedik a közrendészet, a nyolcadik a községi illetőség ügyében felmerült kérdésekről tárgyalna. A kilencedik szakosztály a községi tanács és a községi közigazgatás átszervezésére dolgozna ki javaslatot, a tizedik pedig, mint elnöki osztály, az egészet összegezné és egyöntetűvé tenné. Ezek a szakosztályok áprilisban és májusban dolgoznának úgy, hogy a júniusi közgyűlésen kéz javaslattal állhatna elő a vezetőség.

Helyzetük javítása érdekében követelik a fizetés és lakbér emelését. E szerint a főjegyzők fizetését 2400 koronában, a jegyzőt 2000, az irodatisztekét 1400 koronában, a nyilvántartókat és a többi alkalmazottakat 1200 koronában, a szolgákét pedig 720 koronában tartják megállapítandónak. A lakberek aránylagos felemelését kérik. Követelik a szolgálati szabályzat megállapítását, amely független bíróság kezébe tegye le a fegyelmi eljárást, a szabadsággal törvényes rendezését.

Mind Ezeket az indítványokat a közgyűlés nagy lelkesedéssel fogadta el.

Ezután a választások kerültek sorra, amelyek eredményeképpen az egyesület jegyzőjévé Németh Árpádot, számvizsgálójává pedig Falu Kornélt választották meg.

Az indítványok előterjesztése során Herceg Ede (Battyánd, Vas megye) indítványára elhatározzák, hogy propaganda-füzeteket nyomtatnak, melyben a közigazgatás reformját az általános választói jog behozatala előtt kívánják, mint sürgősebbet és fontosabbat.

Karácsony Gyula titkár indítványára a közgyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el: „Mondja ki az országos gyűlés, hogy felkéri a magyarországi összes törvényhatóságokat, miszerint a segédjegyzők és községi alkalmazottak fizetésének mielőbbi rendezése végett legközelebbi közgyűléséből feliratot intéz az országgyűléshez és utasítja egyben az egyesület elnökségét, hogy ezen akció támogatására az országos jegyzői egyesületet kéri fel.”

A közgyűlés ezzel véget ért.

A miniszterelnöknél.

A közgyűlés lefolyása után a közgyűlés monstre-küldöttségé alakult át és a képviselőházba átvonulva, a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök előtt tiszteltet. A fogadás alkalmával számos különböző pártállású képviselő volt jelen.

A küldöttség nevében Saáry Zoltán elnök terjesztette elő a segédjegyzők sérelmeit és kívánságait. A közigazgatás reformja keretében várják mind a kívánságok kielégítését. Ha azonban ez a reform későbbre marad, egyelőre novelláris uton intézkedjenek anyagi érdekeikről.

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök eljövétől és tapstól több ízben megszakított válaszában kijelentette, hogy szívesen hozzájárul ahhoz, hogy a segédjegyzők helyzete a törvényhozás útján javíttassék, de javíttassék az adminisztráció terén is. Ez pedig csak úgy remélhető, ha a közegok anyagi helyzete biztosítva van. Ez a rendezés a közigazgatási reformmal lesz keresztülvihető, de nem önkéntlen szükséges, hogy annak keretében valósíttassék meg, mert hiszen a reform ettől egészen különálló dolog, amely a segédjegyzőket közelebből nem érinti. Itt tulajdonképpen a vármegyei közigazgatásról van szó, de annak egy része, a községi adminisztráció rendezése, annak folyamánya lesz. A miniszterelnök ezután kijelentette, hogy a kormány egyelőre azon van, hogy pénzügyi tekintetben javítson a segédjegyzők helyzetén és a kezdeményezés ezen a téren meg is történt. A jövő évi költségvetésben a kérdés legsürgősebb részén a községeknek e czímen való segítése alapján kíván gondoskodni.

A küldöttség eljövétől vette tudomásul a miniszterelnök válaszában, aki hosszabban beszélgetett a küldöttség szóvivőjével, Saáry Zoltánnal. A miniszterelnök válasza általában véve igen jó hatást gyakorolt a küldöttség tagjaira, akik a tiszteltetés után csoportokba verődve, sokáig a legnagyobb lelkesedéssel és elismeréssel foglalkoztak a miniszterelnök beszédével. Megnyugtatólag hatott a miniszterelnök ígérete, annál is inkább, mert körülötte több képviselő volt az országgyűlési pártok mindenikéből s ebből a küldöttség tagjai azon reményt merítették, hogy a parlament tagjai pártkülönbség nélkül, garanciálják a segédjegyzők és községi alkalmazottak jogos kívánságának teljesítését.

A társaságsora.

Este 7 órákor a Vigadóban a közgyűlés tagjai társaságát rendeztek.

A Vigadó nagyterme teljesen megtelt a közgyűlés tagjaival és meghívott vendégekkel.

Az első tosztot Varsányi Elemér mondotta, aki minden pártpolitikai vonatkozás nélkül, gróf Tisza Istvánt és báró Vojnich Istvánt köszöntötte fel, mint a kar jónaköró támaszait. Beszéltek még Németh Árpádot, aki lelkes szavakkal Kovácsy Kálmár orsz. képviselőre üritette poharát, Karácsony

Gyula, az egyesület titkára a jelenlevő hölgyekért emelt poharat, majd Karácsony Gyuláné mondott igen szellemes felköszöntőt. Kovácsy Kálmán biztosította a kart, hogy jogos törekvéseit a parlamenti pártkülönbség nélkül támogatja. Kovácsy Kálmán beszédét a jelenvoltak osztatlan tetszéssel fogadták s gyakran frenetikus tapsvihar szakította meg. Karácsony Gyula emelkedett beszédében emlékezett meg az „Egyetértés” nek a községi közigazgatás érdekében kifejtett propagandájáról s éltette Himfy Géza pestújhelyi h. jegyzőt, az „Egyetértés” jelenvolt munkatársát.

A társaság a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

Úriási tűzkatasztrófa New-Yorkban.

— A tizenemeletes égő ház áldozatai. —

Budapest, márczius 27.

Newyork városát ismét rémséges gatasztrófa sújtotta. A *Stokum* kiránduló hajó pusztulása óta ilyen rémséges katasztrófa nem döbbsentette meg Amerikát. Egy tizenemeletes ház 7-ik emeletén, a hol egy, mintegy 1500 munkást, illetve munkásnőt foglalkoztató celluloid-gyár helységei voltak, tűz keletkezett, amely a felső emeleteken örült gyorsasággal terjedt tovább.

A tűzkatasztrófáról a következő részleteket jelentik: A *Greenstreet*-en, közel a *Washington*-térhez kigyuladt egy hatalmas celluloid- és zubbonygyár, melynek épülete 10 emeletes. A munka vége felé, a bérosztás idejében támadt a szerencsétlenség a temérdek alkalmazott között — a gyár másfélezer munkást foglalkoztat — iszonyu lett a pánik. A felsőbb emeletekről a felvonógépekhez rohantak a munkások és a munkásleányok. Szerencsétlenségükre megfélekedtek róla, vagy talán nem is tudták, hogy az áruház felé az épület hátsó részében egy széles lépcső vezet a földszintre. Mindenki a felvonógépekhez sietett s az egyes emeleten erőszakkal kinyitották a lift ajtaját, hogy ha éppen arra ér a lift, beleugorjanak. Így történt, nagyon sokan belezuhtak a lift ayilásába és a felvonógépek ciromlottak. A lift kúrtójának alján majdnem 50 halottat találtak egy halomban.

A hetedik emeleten esaptak ki először a lángok. Itt dolgoznak a bluzvarró munkásleányok, majdnem mind oroszországi zsidóleányok és olasz bevándorolt asszonyok. Nyolc százan dolgoznak a 7., 8. és 9. emeleten. Ezek mind rohantak a felvonógépekhez s azok már akkor nem jártak. Örültek futkostak össze-vissza halálos félelmükben s mikor már ruhájukat elérték a lángok, kétségbeesésükben egymásután ugrottak le az emeleti ablakokból az utcára. A tűzoltóság idejekorán a helyszínen termett. A *Washington*-tér felé néző ablakok alá ugróponyvákat feszítettek ki, de mivel egyszerre nagyon sokan ugrottak le, noha a tűzoltók kiabáltak, hogy egymás után ugorjanak, a ponyvák elszakadtak.

Rémséges volt nézni, hogy a 10. emeleten a kiszögellő vasröcsös erkélyekre rohantak ki a munkások és munkásleányok, összeülelkezve, egymást megcsókolva, elbucsztak egymástól és leugrottak. Szombaton estig 148 holttestet számláltak össze.

Az egész hatalmas épület a földszinttől a tetőig égött. A tűzoltóparancsnok azt mondja, hogy a 8. emeleten még legalább 50 holttest van, mert a felső emeletet padló beszakadtak. 53 munkásleány az utcán halt meg. Ezek leugrottak és összezuzták magukat. Legalább másfélszázan súlyosan megszebesültek. Ha igaz, amit a tűzoltók beszélnek, akkor még száz megszenesedett holttest van a romok alatt. A tűz állítólag úgy keletkezett hogy egy dinamógéptől ezikra pattant ki a felhalmozott celluloid-forgácsra.

A katasztrófát általánosan frívol hanyagságnak tulajdonítják. Miután az épületet a szakértők tűzbiztosnak nyilvántették, a két főhomlokaton nem alkalmaztak tűzlétrakát, hanem csak az oldalfrontokon, oda pedig a menekülők közül sokan nem juthattak el. A tűzoltóság főnöke kijelentette, hogy a katasztrófa egészen úgy következett be, mint ahogy ő azt előre megjósolta. Ő mindig emellett kardoskodott, hogy az efféle épületeknek a földhomlokzatán is tűzlétrakát alkalmazzanak. Hogy ezt nem fogadták meg, az már nagyon sok ember életébe került. A gyár tulajdonosa a felső emeleten volt és amikor a tűz kitört, leánya és a nevelője érte mentek és még idejében elhívták. A ház tulajdonosa családjával a háztetőre és onnan a szomszéd épületbe menekült. A gyár alkalmazottai tűz esetére be voltak tanítva, de a rémület perczében teljeseen megfélekedtek az utasításokról és ezenfelül a létrákhoz vezető utat a lezuhant gép-

részek és a füstben megfulladt emberek holttesteit eltorlaszolták.

A tűzkatasztrófáról még a következőket jelentik: A halottak száma 141, tizenkét súlyosan sebesült fekszik a kórházban. A halottak nagyobb része német és olasz nemzetiségű és 90 százaléknya fiatal leány. Számos holttest annyira elszenesedett, hogy csak az ókszertárgyakról lehet fölismereni. A hatóság szigorú vizsgálatot indított annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség. A celluloidgyár három legfelső emeletén volt a legborzalmasabb a tűzvész. Két egyetemi hallgató, *Charles Kaemer* és *Elias Kantor* valósággal hősiiesen viselkedett. Az egyetem épülete és az égő gyár között sok emeletnyi magasságban létrákat fektettek át s azokon keresztül 150 munkásleányt mentettek meg. A munkásnőket az egyetem épületének fedelére vitték s onnan a padlásnyílásokon keresztül mentették meg. A megmenekült munkások száma négyszáz.

Munkában a Pool.

— Átvette az Adria-ügynökségeket. —

Budapest, márczius 27.

Ma volt az a szomorú nap, amelyen a „Continental Pool”, az egyesült német, francia és holland hajóstársaságok szövetsége átvette a magyar kormányval kötött új szerződés értelmében az Adria-hajóstársaság pozsonyi, eszakai, királyhidai, soproni kivándorlási ügynökségeit. A pozsonyi a Hamburg—Amerika Line, a eszakai a Norddeutscher Lloyd, a királyhidait a Red Star Line, a sopronit a Holland—Amerika Line és a francziák vették át.

Eddig Magyarországon a kivándorlás lebonyolítására egyedül a Cunard Steam Ship Company Limited volt jogosítva. Igen világos tehát, hogy a Cunard-társaság a Poolal kötött szerződés folytán érzékeny anyagi megkárosodást szenved, aminek viszont az a következménye, hogy a Cunardot most már rekompenzálni kell, mert a vele kötött kivándorlási-egyedarusági szerződés még fennáll. Ennek folytán a Cunard engedélyt nyert a kormánytól, hogy Csáktornyán, Gomboson, Ujvidéken, Pancsován és Dévényben, szóval a Délvidéken kivándorlási irodákat állíthasson fel. Kárpótlásul tehát nemcsak Magyarország Délvidékét kapta meg, hanem az egész Balkánt is, ahol a kivándorlás ezideig még szervezve nem volt és ahová a Cunard-társaság a most felállított ügynökségek útján a legteljesebb mértékben behatolhat.

Igy fest tehát a Pool-szerződés gyakorlatban. Magyarország felosztott a kivándorlási irodák között és a lakosság szabad prédára dobott oda. Többet a kivándorlásra esabított és az egyes irodák versengését ellenőrizni nem lehet, mert a zug-ügynökségek szerepét most már az ügynökségek ize maguk az irodák fogják átvenni és a működésükért őket felelősségre senki sem vonhatja. A kormány által megkötött szerződés patentet ad a kivándorlási üzelmekre, ellenére a határrendőrségi intézménynek, melynek működése illetően teljesen meg van bénítva. És ennek a jegyében történt meg az Adria-irodák átadása.

Pozsonyban az Adria-iroda Gyurkovits A. utcai helyiségében déli tizenkét órákor jelentkezett *Ladányi József*, a Hamburg—Amerika Line meghívottja, hogy a helyiségeket átvegye. Az Adria emberei könyveiket már tegnap este lezárták és megküldötték a budapesti központnak. A Pool-társaság megbízottja az iroda egyik alkalmazottját, *Vári Albertet* szerződtette, a másikkra nézve nem hozott magával utasítást. Az átadás simán ment és délután már a Pool-társaság megbízottai vették föl a kivándorlásra jelentkezőket. Délután három órákor érkeztek meg az első kivándorlók. A jövő szombaton indul Hamburgból a *Kaiserin Augusta* Viktori és ide igyekeznek az utasok. Három férfi és öt nő jött ezzel a transzporttal, ezenkívül nyolc ülbeli gyerek. A Hamburg—Amerika Linie jegyci azonban még nem érkeztek meg és így a kivándorlók nem kaphattak jegyet, holott az új Pool-szerződés szerint itt kell megváltani a hajójeget. Az Adria esztendőig hiába kérte a jegyvételi kötelezettséget, — a Pool rögtön megkapta!

A Pool ügynöke nagy zavarba jött. A határrendőrség kapitányához fordult, hogy a jelentkezett kivándorlóknak adhasson ideiglenesen Cunard-jeget s rögtön táviratozott Budapestre, hogy reggelre legyen Pozsonyban a Hamburg—Amerika Linie jegykötege. Reggelre harmincz új utast vártak.

Ekkor váratlan fordulat történt. Megérkezett *Kohárics József* kapitány, a Pool emberéhez lépett s igazolásra szólította fel.

— *Ladányi József* vagyok.

— Hol a belügyminiszter ur 5 nagyméltósága igazoló aktája?

— Nincs.

— Akkor én önt nem ismerem el, megtiltom, hogy a helyiségben tartózkodjék, hogy pénzt vegyen fel, jegyeket adjon ki, mert összeszedhet reggelig huszezer koronát s ön lehet az első kívándorló! A határrendőrség nem azért van itt, hogy önnek segédkezet nyújtson, hanem hogy a működésüket ellenőrizze. Első a törvény, aztán következnek a közönség érdeke, a harmadik a Pool, *Felszólítom, hagyja el a helyiséget s minden intézkedést, mely a kívándorlásra irányul, függeszsen fel, mert különben mint zugügynökkel kell önnel elbánnom.*

Ladányi engedelmességet, a kívándorlók pénzét visszaadta és működését felfüggesztette. Így végződött Pozsonyban a Pool első napja.

Királyhádán az Adriától átvett tisztviselők zavarlatlanul működtek. Sopronban tegnap az Adria ügynöksége átadta az iroda berendezését a Poolnak. Ez átvette az Adria három tisztviselőjét is, *Bátory Kálmán* irodafőnökkel az élén. Az új ügynökség jelentkezett a határrendőrségen, a hol *Ilosvay* határrendőrségi kapitány, hivatkozva a belügyminiszter rendeletére, a bejelentést tudomásul vette, az ügynökséget elismerte és annak működését nem akadályozta.

Észrevették azonban a határrendőrségen, hogy az egyesült hajóstársaságok, habár közösen dolgoznak, azért titokban mégis csak konkurrálnak és azon dolgoznak, hogy a kívándorlók vagy az egyik, vagy a másik vonalon utazzanak. A határrendőrség azonban lelkiismeretesen teljesíti a kötelességét, mert a kívándorlót minden esetben megkérdezi, hogy melyik kikötőben szándékozik hajóra szállni. A határrendőrség mindig akceptálja a kívándorlók kívánságát és abba a kikötőbe irányítja őket, amelyet kívánnak, úgy, hogy a hajóstársaságok egymás között nem versenyezhetnek, hanem kénytelenek a határrendőrség irányítása alapján a hajójegyeket kiadni.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: kedd, márczius 28. — Róm. kath.: Kap. János. — Prot.: Gedeon. — Görögorszag: márczius 15. Apát vt. — Zsidó: Adar 28. — A nap két reggel 5 óra 51 perczkor, nyugszik délután 6 óra 21 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 24 perczkor, nyugszik délután 3 óra 48 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad a képviselőházban délután 5 órakor.

A kereskedelemügyi államtitkár fogad délnél 12—2-ig.

A posta- és távirtda vezérigazgatója fogad délnél 12—2-ig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Haziipari Szövetség kiállítása (Kigyo-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum régiség-tára 9—2-ig. — Erzsébet Muzeum 9—4-ig. — Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Ráth Muzeum 10—4-ig. — Széchenyi Muzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12-ig. — Tanszer-muzeum 3—7-ig. — Technológiai Muzeum 9—1-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—2-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—12-ig. — Nemzeti Muzeum Könyvtára 9—4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig. — Technológiai Könyvtár 9—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A magyar grafikusok egyesülete és a magyar aquarell- és pastellfestők egyesületének kiállítása a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Rippl-Rónai József retrospektív kiállítása a Művészklubban (Krisztof-tér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Történelmi Képesárnyok, Nyitva 10—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum régi képtára, Nyitva 10—2-ig.

— **A király látogatásai.** Bécsből jelentik: A király ma délután hosszabb látogatást tett Matild czász hercegnőnél az Augarten-palotában, majd másodízben meglátogatta Windischgraetz Erzsébet hercegnőt, aki a súlyos operációt ily jól állotta ki.

— **Kinevezések.** A király Madách László és dr. Bosnyák Zoltán miniszteri tanácsosi címmel felruházott belügyminisztériumi miniszteri osztálytanácsosokat létszámföltölti miniszteri tanácsosokká nevezte ki.

— **Kitüntetett bíró.** A király Keczer Imre ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott cserjesi járásbírónak nyugdíjazása alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálatának elismerésül a III. osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

— **A közös számvevőszék köréből.** A király a közös legfőbb számvevőszék elnökének előterjesztésére *Rittenauer Lajos* és *Baumann Károly* kormánytanácsosi címmel és jelleggel felruházott főszámtanácsosokat számvevőigazgatókká nevezte ki.

— **A király Budapesten(?)** Egy bécsi helyi könyvátosnak az értesülése szerint a király május első felében ismét Budapestre utazik. A király ezuttali tartózkodását a magyar fővárosban három hétre tervezik, mely idő alatt a budai várakban több udvari ebéd lesz. A király állítólag díszmenzét is fog tartani a budapesti helyőrség csapatai felett. Illetékes helyen azonban a bécsi könyvátosnak ezt a jelentését nem erősítették meg.

— **Az ökörítói gyásznap évfordulója.** Szombaton és vasárnap kezdtek meg, illetőleg folytatták a segélykiosztást az ökörítói tűzáldozatok hátramaradottjai között. Járásokként osztották ki a segélypénzt, amelyből százhez ezer koronát, a legnagyobb összeget, az ökörítóiak kapták. A fehérgyarmati járás károsultjai között huszonkilencezer, a mátészalkai járás károsultjai között tizenötezer koronát osztottak ki. Nem fájdalomdíj volt ez, azokat akarták kárpótolni, akik családfenntartókat, a családi vagyon művelőit veszítették el a tűzvész áldai. A tűztenger áldozatairól sem feledkeztek meg. A pénzkiosztás után a nép seregestől tödült a temetőbe, különösen az asszonyok. Hétfőn délelőtt gyászünnepély is volt a temetőben. Kovács református lelkész tartotta.

— **Paterno hadnagyot kidobták a hadseregből.** Rómából jelentik, hogy *Paterno* hadnagyot, a szép *Trigona* grófnő gyilkosát a fegyelmi tanács határozata következtében elbocsátották a hadsereg kötelékéből.

— **Szohner Antal halála.** Egy szeretetreméltó, elegáns öreg ur hagyta itt mindörökké tisztelőinek és barátjainak sűrű seregét. *Szohner* Antal a honvédelmi minisztérium kiváló miniszteri tanácsosa tegnap este elhunyt. Hivatalában és a társadalmi érintkezésben is csak híveket és őszinte barátokat tudott magának szerezni. Akik lekötözött modorát, kedves fiatalágát ismerték, igaz szívvvel gyászolják meg öreg barátjukat. Előkelő családján és gyermekein kívül az Otthon-kör tagjai érzik a veszteséget, mely *Szohner* Antal elmulásával érte őket. Közéjük valóban érezte magát, hiszen fiatal korában újságíró is volt s tavaly darabja került színre a Városligeti Színházban. Temetése holnap délután 4 órakor lesz a kerepesi-temető halottas-házában.

— **A kitüntetett detektívek ünneplése.** Vasárnap délelőtt dr. *Boda Dezső* főkapitány elfogadótermében ünneplte a tisztikar *Krecsányi* detektív-főnököt, *Palágyi* Kálmánt a helyettesét és azt az öt detektívet, akiket a király a detektívosztály jubileuma alkalmából kitüntetett. A kitüntetéseket a főkapitány adta át. Ebből az alkalomból a főkapitány elfogadó-termében összegyűltek a kerületi kapitányságok vezetői, a főkapitányság osztályvezetői, és a detektívtestület teljes számban. Amikor az ünneplő társaság együtt volt dr. *Boda Dezső* főkapitány beszéddel üdvözölte a kitüntetetteket. Majd *Krecsányi* Kálmán rendőrtanácsos, detektív-főnök köszönte meg a főkapitány elismerő szavait. Ezután a főkapitány átadta a kitüntetéseket, amivel az ünneplés véget ért.

— **Pusztító járványok.** Nagyváradról jelentik: Bihar megye igen sok járásában járványszerűleg pusztít a kanyaró. Két hét alatt a béli járáshoz tartozó Kislakon 142-en betegedtek meg, közülük 44 meghalt, Sajádán 77 beteg közül 11-en, Alsófüvesen 74 közül 13-an, Felsőfüvesen 57 közül 13, Vaskón 144 vörhenybeteg közül 46-an haltak meg.

— **Leégett papírgyár.** Gráczból jelentik nekünk: A *Leykam-Josef* sthal papírgyár részvénytársaság telepén rövidzárlat következtében tűz támadt és nagy károkat okozott. A nagy hollandi gépeken kívül a beomlott falak még hat más papírgyártó gépet is erősen megrongáltak, hogy az üzem hosszú időre megbénult, de a kár biztosítás révén megtérül. Két tüzoltó súlyosan megszebesült. Az egyiket a gőzfecskendő vastag vizsugara mellbe találta és a szerencsétlen ember súlyos belső sérüléseket szenvedett. A tűz a gyártelep vízvezetékét is elpusztította.

— **Házasság.** Schönföld Mór és neje leányát, Lenkét dr. *Somogyi* Arnold márczius 28-án délután fél 2 órakor az apostagi izraelita templomban oltárhoz vezeti.

Félti Inare mérnök, építési vállalkozó eljegyezte özv. *Gavoszdiai Szabó* Alajosné leányát, *Lulut*, Budapestben.

V. Balás Pál kir. törvényszéki vizsgálóbíró eljegyezte dr. *Kirási* Jolán felsőbb leányiskolai tanárnőt Maramaroszigeten.

Néhai Bajza József, magyar államvasuti főellenőr és hírlapíró egyetlen leányát, leát tegnap vezette oltárhoz *Gerő* László kir. segédmérnök Budapestben.

Szalkai Béla eljegyezte *Ehrnstein* Mór leányát, Irénkét Budapestben.

— **Márkus József meghalt.** A magyar újságírói kart nagy gyász érte: *Márkus* József, a hírlapírói pálya illusztris és sikereiben dúz mulatója San Remóban váratlanul meghalt. A haláleset annál tragikusabb körülmények között történt, mert *Márkus* nagybeteg feleségét vitte délre, hogy gyógyulást szerezzen a számára. Ott érte a szív-szélhűtés. Halála híre nagy megdöbbenést és részvétet keltett. A magyar íróvilág és a budapesti újságírói társadalom egyik legmarkánsabb, legérdekeltebb és legszeleesebb körben kedvelt és tisztelt alakját veszítette el az elhunytban, aki mint novellista, szinpadíró és újságíró egyaránt jelentékeny sikereket ért el több mint három évtizedes írói pályáján.

Márkus József 1854-ben született Nagyváradon, ahol a gimnáziumot is végezte. Jogot a budapesti egyetemen hallgatott, itt szigorlatozott is és néhány éven át Budapestben volt ügyvédjelölt. Közel az ügyvédi vizsgához, szakított a jogi pályával és teljesen a zsurnalisztika és az irodalom felé fordult. Már mint egész fiatal ember, munkatársa volt a „Nagyvárad” című lapnak és ugyancsak ifjú ember korában került Nagyváradon bemutatóra első szindarabja, az „Egy hallépés” című négyfelvonásos társadalmi színmű, melyet rövidesen követett az „Öld meg!” című drámája. Ezt később a budai színházban is bemutatták. Mint újságíró Budapest napilapnál először az „Egyetértés”-nél dolgozott, ahol évekig fejtett ki publicisztikai működést és színházi kritikát írt, azután a „Pesti Napló”-hoz lépett be, melynek csaknem egy évtizedig cikkírója, riportere, segédszerkesztője, majd kizáróan színházi kritikus volt. Amikor a „Pesti Napló” szerkesztőségének nagyrésze megvált a laptól és megalapította a „Budapesti Napló”-t, *Márkus* József rendkívül tevékeny részt vett a lap megalapításában és később egyik oszlopa lett ennek az újságnak, mint színházi rovatának vezetője és színházi kritikus. Mint a lap munkatársa, alapította meg tizenhárom évvel ezelőtt a „Magyar Szinpad” című színházi napilapot, melynek haláláig kiadó-felügyelője és felelős szerkesztője volt. A napilapoknál való szakadatlan munkássága idején körülbelül 10 évig szerkesztője volt a „Magyar Figaró” című hetilapnak is és zsurnalisztikai működésével kapcsolatban sűrűn jelentek meg novellái és tárcái a lapokban és egymásután adta ki több száz számra menő apró francziás pikantériájú novelleit, melyek írói álnevét: *Satanello*-t országwide ismertté tették. E néven vagy husz ilyen kötetet jelent meg, amelyek „Fekete betűk” című tárcagyűjteményét és „Babám könyve” című verskötetét követték. A legismertebb *Satanello*-kötetek voltak: „Könyv és mosoly”, „Tisztességes asszonyok”, „Exotikus növények”, „Akvarellák”, „Czigarett-szikkák”, „Csintalan történetek”, „A szerelem pillangói”, „Hamis bálványok”, „A tilosban” stb. Legszármottevőbb sikereit az utóbbi másfél évtizedben, mint szinpadíró aratta. Mindjárt első operettjével, a „Riká”-val, mely *Szabados* Béla zenéjével 1895-ben került színre a Népszínházban, igen nagy volt a sikere, melyet a következő szezonban még felülmúlt. A „Kuktakisszony” című operettjének (ugyanancsak *Szabados* Béla zenéjével) sikere ugyancsak a Népszínházban. Ez az operettje „Die Küchenkontesse” címmel a bécsi Theater an der Wienben *Pálmay* Ilkával a czimszerepben és számos más német szinpadon is színrekerült. Azután következett még két operettje: a „Betyárvilág” a Népszínházban és a „Liliputi hercegnő” a Magyar Színházban. Nagyon sok külföldi operett-librettót, drámát és vígjátékot is fordított a budapesti színházak számára. Az elhunyt író évek óta betegeskedett. Holttestét Sanremóból hazaszállították és Budapestben fogják eltemetni. Halálát özvegye, született *Fehér* Ilona gyászolja. Halála hírére az egész fővárosi író- és művész-társadalomban és a budapesti színházaknál nagy részvételt fogadtak. Az Otthon Kör és a Hírlapírók Nyugdíjintézete halála hírére kitűzte a gyászlobogót. A Budapesti Újságírók Egyesülete, amelynek *Márkus* József egyik legrégebbi tagja volt, koszorút küld a ravatalra a következő felirattal: „*Márkus* József emlékének — A Budapesti Újságírók Egyesülete.” Az Egyesület helyiségére ma reggel gyászlobogót tűztek ki és az elnökség részvétiratot intézett az elhunyt özvegyéhez. Az Egyesület testületileg vesz részt *Márkus* József temetésén.

— **Öngyilkosság vagy baleset.** Sopronból jelentik: *Anderko* Abel kir. főerdész felesége szombaton éjjel 40 gramm klórkáliumot vett be, minek következtében vasárnap délelőtt meghalt. Nem tudják, hogy öngyilkosság vagy baleset forog-e fenn.

— **Trieszti matróz-sztrájk.** Triesztből jelentik, hogy a sztrájkoló tengerészek nagy többséggel elhatározták a munka folytatását.

— **Önoperáció a gyorsvonaton.** Dr. Szigeti Gusztáv államvasuti orvosról téves híradás folytán az a hír keringett a fővárosban, hogy a fiúmei gyorsvonaton, Budapestre jövet öngyilkossági kísérletet követett volna el, s a szenvedett sérülések folytán a Rókus-kórházban fekszik. A megdöbbentő hír nyomán egymást érték az érdeklődések a nagy-elfoglaltságu orvos Sas-utca 29. szám alatti lakásán és ekkor kitűnt, hogy a hír teljesen légből kapott s onnan származott, hogy a kiváló sebész a gyorsvonaton végzett magán műtétet. Gyakran megszokott történni, hogy dr. Szigeti Gusztávot vidékre hívják. Így történt szombaton is és az orvos leutazott Zágrába ahol Veress Sándor államvasuti főellenőrön végzett Enesol-lal beoltást. Az Enesol barna, leforrasztott végű üvegcsovecskéken van. Dr. Szigeti a fiola hegyes végét olójával csipte le és elvégezte az olást. Miután a páciens eltávozott, észrevette, hogy az erős szert tartalmazott üvegdarab a bal hüvelyk ujjá alatt egy kis karczolatot ejtett, de ügyet sem vetett reá. Semmit sem érzett s így tovább utazott Abbáziába, ahova egy előkelő mánás táviratilag hívatta le. Miután dolgát elvégezte, tegnap este vissza indult Budapestre. Három órai ut után, este 9 óra felé rázós hideg fogta el. Ezt dr. Szigeti annak tulajdonította, hogy Abbáziában halat evett, vagy pedig hogy tulerős havanna-szivat szívott. Később fájdalom lepték el. Ezek a fájdalomok a kezére lokalizálódtak. A doktor megnézte a bal kezét s ekkor látta, hogy a bal hüvelyk ujjá alatt ejtett karczolásnál hólyagocskák vannak. Fogta sebész-táskáját és kiment egy félreeső helyre. Megvizsgálta a kezét és látta, hogy inficiált területtel áll szemben. S ekkor hősies bátorsággal a gyorsan robozó vonaton operációt végzett magán. A késsel egyik hólyagot felvágta a másik után. Azonban az egyik hólyag a fűtér mellékágán volt. Gondolkozás nélkül felvágta ezt az eret és kibocsátotta az odaülepedett gennyes váladékot. Majd aranytü segítségével addig csavarta az ütőeret, míg trumbus képződött és a vérzés teljesen megszűnt. Végül átkötötte zsebkendőjével a sérülést s elfoglalta helyét a fülkében. Azt hitte most már elintézte a dolgot véglegesen. A kalauz azonban meglátta a vért a félreeső helyen és mire a vonat Zágrába ért, a hatóság emberei azzal fogadták a mit sem sejtő dr. Szigetit, hogy a vonaton történetéről jegyzőkönyvet akarnak felvenni. Ez ellen tiltakozott, de miután követelték, eleget tett a kívánalomnak. Csak akkor fakadt ki, amikor avatatlannok meg akarták nézni a sebtét. A kirendelt mentők kényszerítették, hogy kórházba menjen. Az orvos elment tehát velük a zágrábi kórházba. Ott meg egy tapasztalatlan fiatal orvos arra akarta rábírní, hogy maradjon ott másnapig és operáltassa meg a kezét. Dr. Szigeti már nevetett boszuságában és csak tüt és selyemfonalat kért s önmaga varrta össze a sebtét. Hiába maraszalták, dr. Szigeti a legközelebbi vonattal indult visszafelé Budapestre. Még utközben rendelt is a rákosi rendező-pályaudvaron s most itthon van, teljes egészségnek örvend.

— Mint pályaorvos — mondta dr. Szigeti — azon boszankodtam, hogy amikor a vonaton a mentőszekrényt kértem a kalauztól, csak a levegőbe bántam s azt sem tudta, miről van szó. Az a hír, mintha egy törzsorvos nekem segílyt nyújtott volna, kijelentem, nem igaz. Igen, mialatt kötözgettem magamat, beleszólt viccesen egy törzsorvos utitársam, de én nem is reagáltam rá, el voltam foglalva a kötözéssel. Az meg éppenséggel nem igaz, hogy a Rókusba vittek volna vagy a zágrábi mentők kísérték volna fel Pestre. Magam érkeztem s egyenesen a lakásomra hajtottam. Csak annyi időm volt, hogy megfürödhsek, mert egymásután kerestek a betegeim. A hír helytelen kommentálása alaposan felháborított, mert magamon már igazán olyan operációt végzek és akkor, amikor jölesik.

— **Meghalt az utász-örsem.** Jazomirovics András, a renitenskedő utászkatona, akit Rudolf őrmester meghagyása folytán Fiel Pál utászkatona ielött, vasárnap éjjel — kiszendevett a XVII. hely-örsegi kórházban. Dr. Danckai Pattanyus-Ábrahám Béla ezredes, főtörzsorvos és dr. Szász főorvos vették ápolás alá a meglőtt utászt. A golyó a hetedik bordánál furódott be, a gerincoszlop tizedik bordáján jött ki, megsértette a rekeszizomokat és a vesét. A Mannlicher-golyó exploziv hatá-sánál fogva megrongosodott a tüdő és kötőszövetek is megsérültek. Vasárnap éjszaka köhögési és fűdökési rohamok fogták el Jazomirovicsot, s elvesztette eszméletét, vért hányt, kínos agónia után meghalt. Temetése katonai pompával fog megtörténni. Rudolf őrmester még mindig szoba-fogságban van a Radetzky-kaszárnyában. Folytatják ellene az eljárást. Fiel Pál utászt, aki Jazomirovicsot agyonlőtte a Margit-körúti katonai fogházba internálták. A katonai büntető bíróság még nem fejezte be a vizsgálatot. A gyilkosság körülményeit eddig nem sikerült megállapítani.

— **Családirtás.** A somogy megyei Peterkpusztán irtózatot családirtás történt. Pénteken délbén Kisur-Kovács János gazdálkodó feleségének Kaposváron akadt dolga. A gazda és három gyereke: a tizenegy éves József, a tizenhárom esztendő Örsze és a hat éves Juliska egyedül maradtak a pusztán. Az asszony távollétét a férj arra használta, hogy végrehajtsa egy régi elhatározását: tizenkét hold földje maholnap dobra kerül és az elszánt ember a nyomor elől halálba akart menekülni családjával együtt. A sötétlelkű ember az istállóban keresett munkát. gyermekeit pedig föl-küldte az istálló fölött levő nyitott padlásra csutkát hányni. A gyerekek vígan dolgoztak, egyszerre csak az apjuk létrát támasztott a padláshoz és hívta a gyermekeket.

— Gyertek csak le a létrán, mondok valamit. A létrán csak egyenkint jöhettek le, először a kis, hatesztendő Juliska. Az apa fölemelte a baltát és a mit sem sejtő leánykát szó nélkül kettédarabolta. A fejére ütött a gyilkos szerszámmal és mikor az ütéstől véresen összeesett, a vadállat odalépett hozzá és a holttestét is összedarabolta. A tizennégy éves Józsi tanuja volt a látványnak és sikoltozva menekült. A padlás másik részén akart lejönni, de az ajtót zárva találta. Az apja zárta be.

— Gyere a létrán, fiam, biztatta a gyereket — nem lesz bántódásod... A fiu sirt, jajveszékelt, könyörgött az apjának, hogy ne bántsa, majd levászorgott a lépesőn. Mikor lent volt, az apja megfogta a nyakát és a véres fejszével fejbevágta. A fiu összesett, de még hörgött, még volt benne élet. Erre az apja újra fölkapta a baltát és a szó szoros értelmében szédarabolta fiát. A harmadik gyermek, a tizenhárom éves Erzszi szerencsésebb volt. Elérte a padlásfeljárót és az udvaron át menekült. A vészomjás apa, mikor a Józsi fiuval végzett, Örsze leányának keresésére indult, de nem találta; ekkor szalmával takarta le az összevagdalt holttesteket és bement a házába. Magára zárta az ajtót és borotvájával vagdosni kezdte a nyakát. De a beretva nem fogott. Csak kisebb sérüléseket ejtett a gyilkos nyakán. Ekkor ész nélkül levetkőzött, elővette az ingét, kötelet csavart belőle és fojtogatni kezdte magát. Ez is nehezen men. Közben összefutottak a szomszédok és megakadályozták az öngyilkosságot. A csendőrök a vadállatias apát a kaposvári ügyészség fogházába kísérték. A családirtó ember felesége az ügyészségen azt vallotta, hogy 25 évig élt együtt a gyilkossal Folyton ütötte, kínozta. Terhelt ember volt. A nagyapja tébolydában halt meg, az apja ma is a laposvári tébolyda foglya.

— **Gyujtogatnak Visegrádon.** A főváros közelében fekvő Visegrádon két rejtélyes gyujtogatási eset tartja izgalomban a lakosságot. Szombaton este nyolc óraker ismeretlen okokból kigyuladt Schmidt József földművesnek a falu közepén fekvő egyik szalmafódeles háza és porig égett. A tüzet ekkor sikerült izolálni. Másnap, vasárnap este ugyancsak 8 óraker kigyuladt Schmidt földművesnek a másik szalmafódeles háza. A tüz ekkor oly erővel tört ki, hogy terjedésének nem egyhamar lehetett gátat vetni. Csakhamar átesaptak a lángok Engel budapesti borkereskedő nagy kiterjedésű nyaralójára is és ezzel az összes közelfekvő nyaralók a legtöbbször veszedelembé jutottak. Különösen veszélyeztette a tüz Horváth Sándor min. tanácsos, özevgy Szohner Józsefné, Retter Gyula műépítész s Dunkl Norbert művészeti vállalkozó nyaralóját és a postahivatalt. A veszedelmet növelte, hogy a községi tűzféveskendők minduntalan felmondták a szolgáltatást. A tüz által veszélyeztetett nyaralók csak úgy voltak megmenhethetők, hogy a nagymarosi szervezett tűzoltóság három feveskendővel idejében megérkezett és önfeláldozó munkával gátat vetett a tüz elharapódzásának. Az Engel-féle nyaraló így is leégett és a táviró-telefont vezeték teljesen megrongálódott. A kettős tüzeset dolgában ma szigorú vizsgálat indult meg és Almássy Sándor pomázi főszolgabíró személyesen szállt ki a vizsgálat vezetésére. A vizsgálat kiderítette, hogy a tüz gyujtogatás folytán keletkezett. A tetteseket még nem sikerült kinyomozni, ami érthető izgalomban tartja a lakosságot, mert fél, hogy a gyujtogatások ismétlődni fognak. A csendőrség állandóan készenlétben van és az utcazónák őrzőirakot czirkálnak.

— **Gyilkos alkohol.** Tegnap este az Irgalmasok kórházának előcsarnokába betegfelvétél közben meghalt Lengyel Mihály huszonkét éves napszámos. Állítólag egyik óbudai pálinkamérésben pálinkát ivott és ez okozta halálát. A holttestet bevitték a boncztoni intézetbe. A vizsgálatot megindították.

— **Lavina-katasztrófa.** Gráczból jelentik: Tíreben község előjáróságának jelentése szerint a Bösenstein-hegyen történt lavinaomlás alkalmával a lavina eltemette Korányi, Kernthaler és Plaselke bécsi kirándulókat, akik a hegyen skisportot űztek. A szerencsétlenül jártak holttesteit megtalálták.

— **Takács Zoltánt újra letartóztatták.** A zürichi kerületi ügyészség átiratot intézett a főkapitánysághoz és közölte, hogy dr. Takács Zoltánt és egy idősebb urinót, aki állítólag az édesanyja, pénzhamisítás miatt letartóztattak. Az átiatban a zürichi ügyészség elmondja, hogy dr. Takács Zoltán Zürichben dr. Dercsika Eugén néven szerepelt és hamis osztrák-magyar 50 koronásokat gyártott. Takács a gyártáshoz szükséges pénzt kizárólag Magyarországból szerezte. Hirdetéseket tett közzé, a melyben egy szenzációs művéhez társat keres. Így aztán több vidéki ember felült a hirdetésnek és pénzt is küldtek Takács Zoltánnak. Kéri az ügyészség, hogy állapítsa meg a budapesti főkapitányság, hogy kik voltak azok, akik a pénzhamisítót pénzelték. A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy Rékási István turkevei gazda elolvastván a hirdetést, elutazott Zürichbe, ahol megismerkedett Takács Zoltánnal. Takács Zoltán beavatta a pénzhamisítási tervébe és együtt gyártotta Rékásival a hamis bankót, amíg a zürichi rendőrség a notárius pénzhamisítót leleplezte. Rékási megszökött Zürichből és visszatért Turkevére, ahol a rendőrség letartóztatta.

— **A paprika-ügy.** Megirtuk a Kotányi paprika-kereskedő czég és Izsó István vásárcsarnoki felügyelő afférját. A czég azzal vádolta meg, hogy pénzt fogadott el tőle, amiért — a rendőrségi vizsgálattól eltekintve — a főváros is vizsgálatot indított ellene. Miután pénzt fogadott el, ez a vétség a fennálló szabályok értelmében hivatalvesztéssel jár.

— **Kés és revolver.** Tegnap este Löhrincsek Lajos huszonhat éves szabóság a Szent László-ut 44-ik számú ház előtt veszedék közben rálőtt Todorott Mikló huszonkét éves betonmunkásra, akit a golyó a vállán ért. Löhrincseket a rendőrség letartóztatta. — Csorba István napszámos az Óhegyi-uton levő Magyar Keramiai-gyárban hasbaszurta Zigan József huszonnyolc éves napszámost, aki életveszélyes sérülést szenvedett. Csorbát a rendőrség letartóztatta.

— **Függve ég és föld között.** Vasárnap délbén a Kessuth Lajos-utca 14—16. számú ház negyedik emeletéről leugrott Vajna István tizenkilenc éves joghallgató, Vajna Ödön államvasuti főellenőr fia Zuhánás közben a kabátja fennakadt a második emelet vaskorlátjában, ahonnan az összeszadadt házbellek leemelték. Az életunt így is súlyos sérüléseket szenvedett. A karja eltörtött, arczán több repszett sebet és zuzódást konstaltáltak az időközben kihívott mentők. A fiatal embert bevitték a Rókus-kórházba, ahol kihalgatása során kijelentette, hogy nem tudja miért akart öngyilkos lenni. A súlyosan sebesült joghallgatót a Rókusban ápolják.

— **Halálozás.** Schwarcz Ármin, az Első Leánykihazasító Egylet elnöke, tegnap reggel 87 éves korában meghalt. Az elhunytal kiváló szellemi kvalitásokkal megáldott egyéniség távozik a közélet színteréről. Árva gyermek volt s a maga erejéből küzdötte fel magát, mint az óbudai árvaház neveltje. A híres Oppenheimer-czég üzletébe került, ahol szakismereteken kívül renkiivüli fogékonyágot áruít el az idgen nyelvek iránt. Sokoldalú tudása mindenkit bámulatba ejtett. Fiatal korában költészettel is foglalkozott. Mint a Pál-vax-kávéház törzslátogatója résztvett az 1848-iki eseményekben. „Piros-fehér-zöld“ cz. költeményét sok ezer példányban olvasták a lelkesülő magyarok. Az ötvenes években Oppenheimer részesévé tette a czégnek, majd dr. Hirschlerrel, Oppenheimer unokaöccsével átvette az üzlet vezetését. Élénk résztvett a pesti zsidó hitközség vezetésében. A zsidó kongresszus alkalmával — amelyet az akkori miniszter, báró Eötvös József hívott egybe — a fővárost képviselte. A hetvenes években likvidálta az üzletét és igazgatója lett az akkor megalapított Bankgyegesületnek, amelynek 1900-ig élén állott. Élete utolsó éveit az igazgatása alatt nagygyá fejlődött Leánykihazasító-egyletnek szentelte. Első házasságából négy gyermeke származott. Második házasságából három, de a halál elragadta tőle második hitvesét is. Szivbaja kínozta, de erős energiával diadalmaszkodott fölötte. A mult nyár végén feltűnően kedvező egészségi állapot tal tért vissza ircasztalához. Majd újra elfogta a baj s az utolsó hónapok csak haldoklást jelentettek számára, míg a halál megváltotta szenvedésétől. Halálát gyermekel: dr. Schwarcz Gusztáv egyetemi tanár, udvari tanácsos, dr. Schwarcz Arthur egyetemi magántanár, Schwarcz Félix, az Athenaeum igazgatója, dr. Szász Hugó orvos, Szász Gyula főmérnök és Neumann Györgyné, Szász Jolán gyógyszerészek.

Marschall püspököt, mint Bécsből jelentik, rendkívül nagy részvét mellett temették el ma délután. A király képviselőjében gróf Gudenus főkamaraás jelent meg.

Latzko Adolf ékszerész folyó hó 23-án Meránban meghalt. Az elhunyat folyó hó 28-án helyezik örök nyughelyére a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Világossy Gáspár és neje, Básthy Boriska fia, Zoltán 13 éves korában Szatmáron meghalt.

Gidró László temesvári táblai tanácselnök, kuriai bíró, rövid szenvedés után 72 éves korában meghalt. Az elhunyt közel fél évszázadon át mintaképe volt a lelkiismeretes, pártatlan és igazságos bírónak, aki Budapestről ment Temesvárra a táblák decentralizálása alkalmával. Mint a büntető-tanács elnöke, disse volt a bírói karnak és még egy hét előtt is szorgalmasan eljárta hivatalába. Néhány nap előtt influenzát kapott és ez okozta halálát. Temetése vasárnap délután volt nagy részvét mellett.

— A nyitvamaradt gázcsap. Ma reggel az István-ut 8. számú házban *Török Mária* és *Strommer Anna* családokat eszméletlen állapotban találták szobájukban. A mentők megállapították, hogy a két leány gázmérgezés következtében lett rosszul. Este lefekvésükor elfelejtették a gázcsapot elzárni és az azon keresztül kiáradó gáz megmérgezte őket. A Rókus-kórházba vitték mindkettőjüket. Állapotuk életveszélyes.

x **Fodor-féle vívóterem a Koronaherczegné** 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.**

x **Bob hashajtó a legkiválóbb, 10 fillér.**

x **Csak egy gondolat foglalkoztat minden embert és ez az, hogy mit vegyen hozzátartozóinak ajándékba.** Ha csakugyan szép és nemes ajándékot akar, úgy vegyen egy jöminőségű hangszert, mely az egész családnak örömet szerez, cimbalom, hegedű, gramofon és egyéb forgató hangszerek mind kellemes mulatságot szolgáltatnak. Ezek beszerzési forrásai, hol a legjobbat és legolcsóbbat kaphatja, *Marnitz Frigyes* műhangszerkészítő Budapest, VIII., József-körút 37-39. elismert szőlő üzemet ajánljuk. Kérjen árjegyzéket.

x **Használt írógépeket, elsőrendűeket 30-75 százalék engedménnyel, jótállással, részletfizetésre is szállít az Újlaki-írógéptelep, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122-60.**

x **Felhívjuk t. olvasóinkat** *Berczeller és Szlovák ezég* *Andrássy-uti* uri divatüzletének kirakatai megtekintésére, hol ismét egy izlées és divatos férfikelengye lesz szombat és vasárnapon látható. Ugyanott megtekinteni kerjük a *ezég tavaszi divatújonságait*, melyeket kirakataiban el nem helyez.

x **A cowboy az Apollo-Színház** teljesen új felhívő műsorának kimagasló újonsága egy kinematográfiai remekmű, mely a délamerikai praerik esikéséletét adja vissza nagyszertien izgalmas jelenetekben. Az etnológiai szempontból is érdekes felvétel páratlan a maga nemében és ezíme a cowboy.

x **Fővárosi Orfeum.** A minden részében elragadó művészi műsor immár csak néhány napig látható. Abból itélve, hogy elseje óta a nézőtérén egyetlen hely sem maradt üresen, biztos, hogy e műsor árfási vonzóereje az utolsó estéig sem hagy alább. Eppen ezért ezélszerít a jegyeket már a nappali pénztárnál előre megváltani.

Forman
nátha ellen
Hatása meglepő! - Szelencze ára 40 fillér.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **A millió.** (Bohózat három felvonásban. *Irtá Berr* és *Guillemaud*. Fordította *Molnár Ferencz*. Előadták szombaton este a Vigszínházban.) A Vigszínház ezuttal nem irodalommal kedveskedik a publikumnak, hanem egy olyan darabbal, amelyik kimondottan és nem affektálva semmiféle magasabb törekvést, mulattatni és csak mulat, tatni akar. Nagyobb dícséretet nem mondhatunk a színházra, minthogy „A millió”-ban sikerült megtalálnia azt, amit kerest: ezek a francziák nagyon ötletesek, kedvesek, mulatságosak, anélkül, hogy egy percze is izléstelenek volnának. A mozifilmeken láttunk csak ahoz fogható hajszákat, amilyen ebben a darabban egy millió s nyörő sorsjegy után folyik, mely benne volt a tulajdonosa kabátzsebében s a kabátal együtt elünt egy betörő jóvöltől. Egy beszédes, igazi színpadon ágáló mozi ez a darab s a Vigszínház színészeinek a rutinját mutatja, hogy lélegzettel bírták, érzékeltetni tudták, sőt egyéni humorral és jellemző vonásokkal tarkították ezt a szédületes mozi-rohanást. *Mészáros Giza*, *Szevélyny, Tanay, Vendrey, Tihanyi és Sarkadi* vitték vállukon az előadást, mellettük ismét nagyon előnyösen mutatta be diszkrét talentumát és kedves egyéniségét *Pallay Rózi*. Azt hisszük, hogy „A millió”-ban megtalálta a Vigszínház azt az állandó külföldi műsordarabját, melyet eddig magyar sikerei mellett nélkülözött. A fordítás csupa ötlet és szellem, a francziák ügyeskedése közben hálás örömmel ismertük fel sokszor a *Molnár Ferencz* gamin-kiszólásait.

(*) **Tessza.** Erlanger legközelebb bemutatásra kerülő dalművének a „Tessza”-nak próbái is serényen folynak. A darab czímszerepét Szamosi Elza énekl, kivüle Szoyer Ilonka, Környey Béla, Rózsa S. Lajos, Kornai Rikárd, N. Valent Vilma, Payer, Várad Margit, Gleviczky, Déri és Kertész Ödön jutottak nagyobb szerepekhez a dalműben, melynek próbái Alszeghy Kálmán főrendező és Szikla Adolf karmester vezetésével folynak.

(*) **Backhaus Vilmos.** A nagy energiájú és szinte meglepően higgadt művész már második hangversenyét adta, Ujból ragyogtatta bámulatos technikáját, briliáns rutinját s ezuttal már meleg tónusát is, amelylyel első estélyén nem igen találkozunk. A Waldstein-szonátát és Debussy, Smetana és Chópin interpretált művét valóban megindultan élvezték. Schumann Papillonja és Beethoven szonátája (53 opus) szintén nagy gonddal és finom elmélyedéssel volt megjátszva. A közönség minden számot figyelmesen hallgatt, megtapsolt és a mai hangversenyyel végleg legkedvesebb muzsikusi közé sorozta Backhaus Vilmost.

(*) **Akadémiai zenekar.** Három nagyjelentőségű, szinte szenzációs műsorszám volt a mai szimfonikus hangversenynek: *Buttykay Salamboja*, *Es-dur zongoraversenye Bartók Béla* szólójával és *Bartók első suite-je*. *Buttykay* művét a filharmonikusoktól ismerjük, pompás hangszerezését, izgatott és fantasztikus felépítését ma a közönség feszült figyelemmel kísérte és szinte mint revelációt ünnepelte. Ennek az újra felfedezésnek láza kísérte *Bartók* kétszeres szereplését is. A *Liszt* opusát valami egészen sajátos vehemenciával és valami gyönyörű eleganciával játszotta, olyan tüzrel, annyi elmélyedéssel, az ökonómia és az elragadtatás olyan felsőbbséges elegyítésével, a melyet még nála is elámulva konstataitunk. *Első suite-je* — régi emlék! — épp oly viharos tetszésre tett szert, mint szólószáma. Ezt a ma már kissé antik és mégis fejedelmi dimenziójú opust, amelyben egy forrongó és féktelen talentum kapkod levegő és talaj után, elcsöndesülve, meghatva hallgatta a publikum és végül alig tudott betelni a hála kifejezéseivel, amely ilyen spontán és féktelen megjelenési formában ritkán jutott ki eddig *Bartók* Belának.

(*) **Az Operaházban** holnap, kedden *Labia Mária* fellépésével a *Parasztbeesület* kerül színpadra, melyben a vendégművész *Santuzzá, Lunardi, Turiddut, Mihályi-Alfót, Payer-Lolát, N. Valent-Luciát* énekl. A dalmű után a *Havasi gyopár* című látványos balletet adják *Nirschy Emilia, Koós, Mazzantininé, Smeraldi, Kodolányi*, fellépésével. Végül ugyancsak *Labia* közreműködésével a *Bajazzók* töltik ki az estét. *Leoncavallo* operájában *Nedda- Labia, Canio-Lunardi, Tonio-dr. Dálnoki, Silvio-Szemere, Beppe-Kertész Ödön* lesz. *Mindhárom* darabot ifj. *Ábrányi Emil* karmester vezényli. A *Parasztbeesület* *Alszeghy Kálmán* főrendező, a *Havasi gyopár* *Guerra Miklós* balletmester, a *Bajazzók*at *Kiss Dezső* rendező rendezti. (Évi bérlét 59. szám, rendezési helyrak, kezdeté 7 órakor.) — *Szerdán Rákosi-Szabados* „A bolond” című nagyszerű daljátékát ismétlik meg *Sándor Erzi, Takács, Környey, Payer, Ambrusné, Várad Margit, Hegedűs, Mihályi, Kertész Ödön, Venczell* és *Ney B.* fellépésével. (Évi bérlét 60. szám.)

(*) **Szamosi Elza felgyőzött.** Szamosi Elza, az Operaház kiváló művésznője néhány napig tartott könnyebb betegségből már teljesen felépült s ma részt is vett Erlanger legközelebb bemutatásra kerülő operájának a „Tessza”-nak próbáiban. Holnap a művész résztvevő a darabnak színpadi próbáján is, vasárnap pedig a „Tosca”-ban lép föl.

(*) **Átalakítják a Magyar Színház nézőterét.** A Magyar Színház részvénytársaság tegnap közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a színházat a nyári szünet folyamán gyökeres átalakításoknak vetik alá. A közgyűlés azért volt külön is érdekes, mert ez volt az első közgyűlés, amelyet a részvénytársaság azóta tartott, mióta *Beöthy László* összevásárolta a színház részvényeinek tulajdoni többségét. A tegnapi közgyűlésen új igazgatóságot kellett választani, mert az igazgatóság legtöbb régi tagjának nincs részvénye. A régi igazgatóságból *Evva Lajos* elnökön kívül alig maradt néhány régi tag, helyüket *Lázár Ödön, dr. Marton Sándor, dr. Salgó Ernő, dr. Kaesóh Pongrácz* és *Harsányi Lajos* foglalták el. Az új választások után az elnök beterveztette *Beöthy László* bérlő-igazgatónak azt a kérését, hogy több szükségessé vált gyökeres építkezési átalakításra a közgyűlés

szavazza meg a fedezetet. Az igazgatóság pártolólag terjesztette elő a dolgot. Mivel e kérdésben a választmányi tagok eltérő nézeten voltak, az elnök elrendelte a szavazást s a közgyűlés 28 szóval 4 ellenében az igazgatóság javaslatát fogadta el. *dr. Marton Sándor* pótitindványával. A nyáron tehát megkezdik a színház nézőterének átépítését.

(*) **Kormos Ilonka és a Királysínház.** Kormos Ilonka, aki néhány héttel ezelőtt megvált a Királysínházról, *Beöthy László* igazgató hívására most visszatért oda és — mint értesülünk — a színház legközelebbi újonságában, *Martos Ferencz* és *Rényi Aladár* „A kis gróf” című operettjének női főszerepében már föl is fog lépni. Az operett másik főszerepét *Várad* *Ilinek* osztotta ki az igazgatóságtól.

(*) **Molnár államtitkár Székesfehérvárott.** *Molnár Viktor* vallás- és közoktatásügyi államtitkár szombaton délelőtt Székesfehérvárra érkezett, hogy gróf *Zichy János* kultuszminiszter képviselőtében a Nemzeti Szalon vándortárlatát megnyissa. Az államtitkár és a vendégeket a székesfehérvári pályaudvaron nagyszámú közönség fogadta. A kiállítás ünnepélyes megnyitása délelőtt 11 órakor volt a vármegyeháza dísztermében. *Szűcs Jenő* alispán és *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatójának beszédei után *Molnár Viktor* államtitkár lelkes éljenzéssel fogadott beszéddel nyitotta meg a kiállítást.

— **Felesleges —** mondta — ebben a régi kultúrvárosban fejtegetni a magyar művészet társadalmi, kulturális, sőt politikai fontosságát és hivatását, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy azok között a kulturális tényezők között, amelyek benünket a nyugati műveltséghez majdnem teljesen egyenrangú társként csatolnak és nekünk a nemzetközi kulturális versenyben elismerést és dícsőséget szereztek, első helyen áll a magyar művészet. (Hosszas, lelkes éljenzés.) De nem a hírnév az, még kevésbbé az anyagi érdek, amely művészeinket munkásságukban vezető, hanem első sorban az a lelkes törekvés, hogy a magyar nemzet és a magyar társadalom kulturáját és érdekeit szolgálják és kétségtelen, hogy képzőművészetünknek ezen a téren is nagy jelentősége, kiváló hatása van. (Igaz! Ugy van! Taps.) Csak egyet említek fel: a nemzetiségi társadalom minden téren felvette velünk a versenyt és itt-ott némi sikerekre is hivatkozhatik. De egy téren nem bírt velünk: képzőművészetünk előtt feltétlenül meghátrálni volt kénytelen. Ebben mi vezetünk és fölényünk oly tulzárnyaló, hogy soha kétségessé nem válhat, Hazánk egész területén csak egy képzőművészet van és csak egy fog virágozni beláthatlan időköz: a miénk, a magyar. (Zajos éljenzés és taps.) Örömmel tapasztaltam, hogy Székesfehérvár vezető körei lelkesen támogatták a Nemzeti Szalon kiállításának létrejöttét, ami mely hálára kötelez benünket és különösen gróf *Zichy János* miniszter urat, akinek nevében a kiállítást ezennel megnyitom. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Ezuttán megtekintették a vendégek a tárlatot. Délben kétszáz terítékű lakoma volt, amelyen számos félköszöntő hangzott el, melyekben melegen ünnepelték *Molnár* államtitkár. Az államtitkár még szombaton délután visszautazott Budapestre.

(*) **Weingartner a királynál.** Bécsből jelentik nekünk: *Weingartner Félix* ma bucsukihallgatáson volt a királynál a Hofburgban délelőtt tizenegy órakor. Ő felsége kegyesen fogadta s így szólította meg:

— Ön tehát inkább akar ismét szabad lenni. Jól értem, hogy szívesebben szenteli tehetőségét a zeneszerzésnek, mert az adminisztratív teendők nagyon elfoglaltak.

Weingartner: Igen, felség.
A király: De bizonyára kedvel és örömmel vezetted az operát?

Weingartner: Mindig büszke voltam rá, hogy az udvari operaház élén állhattam.

A király: Ilyen zenekart aligha fog még egyet találni.

Weingartner: Annyi bizonyos, felség, hogy ez a világ legjobb zenekara.

A király: Örülök, hogy a filharmonikusok vezetését megtartotta. En csak egyszer láttam önt, a jubileumi hangversenyen a karnagyi emelvényen, de az feledhetetlen. Köszönöm, hogy annyit fáradozott az udvari opera körül.

Ezzel végződött az audiencia.

(*) **A berlini főintendáns.** Berlinből jelentik nekünk: A berlini képviselőház egyik legutolsó ülésén élesen megtámadták az udvari színházak főintendaturáját, hogy gróf *Hülsen* zsarnokoskodik ott bürokratikus uralmával és a művészek szóhoz sem juthatnak. Gróf *Hülsen* főintendáns ma az udvari színházak művész személyzetét magához kéréte és a képviselőházi támadás következtében tudatta a művészekkel, hogy felajánlotta lemondását a császárnak, noha meg van róla győződve, hogy a művész személyzet is alaptalanoknak tartja a vádakot. A császár nem fogadta el lemondását, kéri tehát azokat a művészeket, akiknek ellene panaszuk van, hogy mondják el színi-

tén kifogásait. A művész személyzet meleg ovációt rendezett a főintendáns mellett és gróf Hülsen azzal vált meg tőlük, hogy remélhetőleg a jó viszony közte és a művészek között a képviselőházi támadás után is a régi marad.

(*) **Vendégszerelés.** S. Fáy Szeréna, a Nemzeti Színház művésznője a múlt héten három estét játszott Gyulaféhegyről Stuart Mária, Vörös Talár és a Remény című darabokban. A közönség minden estén zsufolásig megtöltötte a színházat és szeretettel ünnepelte a művésznőt.

(*) **A Magyar Színpad új szerkesztője.** A Magyar Színpad című színházi napilap vezetését, mint felelős szerkesztőt, a mai napon Erényi Nándor kollegánk vette át, aki a lapnak alapítása óta helyettes szerkesztője volt.

(*) **Harmat Hedvig beteg.** M. Harmath Hedvig a Vígsház művésznője beteg és a Herzel-szanatóriumban fekszik, ahová tegnap szállították. A művésznő állapota meglehetősen komoly és holnap műtétet is végeznek rajta.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Az Akadémia összes ülése.** Ma délután összes ülést tartott a Magyar Tudományos Akadémia Berzevicsy Albert elnöklésével. Az ülésen döntöttek az Ormódy és Wodianer-jutalmakról és a Farkas-Raskó pályatról.

Az Ormódy Vilmostól, elhunyt neje, Ormódy Amélie emlékére tett alapítványból 1000 korona jutalmat nyer három évenként az a könyvalakban megjelent szépirodalmi mű, amelynek általános besorolásán kívül az a főérdeme, hogy az örök női eszményeket a költészet szép eszközeivel kiválóképpen szolgálja. Ezuttal a legutolsó három év alatt megjelent művek vettek részt a pályázatban, amelynek bírálóbizottsága a következő akadémikusokból állott: *Rákosi Jenő, Berczik Árpád, Herczeg Ferencz, Kosza Andor és Négyesy László.* A jelentést *Négyesy László* készítette és terjesztette a mai összes ülés elé. A díjat a bizottság *Zsoldos László* ítélte oda „A fekete huszár, Vera vallomása” című 1900-ban megjelent regényéért. A jelentést az összes ülés tudomásul vette és így Zsoldosnak jutott a jutalom. A Farkas-Raskó-díjra, amelyért minden évben hazafias költemények pályáznak, ebben az évben 41 mű pályázott. Bírálók: *Hegedüs István, Lehr Albert és Vainovich Géza* volt. Az utóbbi terjesztette a jelentést a mai összes ülés elé. A mostani pályázat bírálói több művet felemlítettek, de a díjra méltót, vagy csak dícséretre is érdemest nem találtak. A jelentést az összes ülés tudomásul vette. Ezután a Wodianer Albert-jutalomról határoztak, amelyet minden esztendőben két oly tanítónak ítélnek oda, akik a magyar nyelv tanítása körül különös érdemeket szereztek. A jelentést *Trajtler Károly* igazgató, előadó javaslata alapján *Heinrich Gusztáv* főtítkár készítette, aki azt javasolta az összes ülésnek, hogy a jutalmat az *Orsovsky Gyula* róm. kath. igazgató-tanítónak (Nyiregyháza) és *Mihály Gábor* állami elemi iskolai igazgató-tanítónak (Beszterce) adják oda. Az 1000—1000 koronát tevő jutalmat, miután az összes ülés ehhez a javaslathoz hozzájárult, április 24-én, az Albert-napját követő összes ülésen fogják ünnepélyesen átadni a két kitüntetett tanítónak. Végül több folyó úgyról referált a főtítkár.

Nyilttér.

Szovátban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Meleg szél fúj dél felől

és mindenféle kollemtelen bajt zúdít az érzékeny emberekre: köhögést rekedtséget, komoly hurutot, elnyálkásodást okozott légzési nehézséget stb. Ezért veszedelmes némely emberre nézve a tavasz, mert betegségeket hoz rá. Fáy valódi sodeni ásványpasztillájának mindig kéznél kellene lenni, mert kitűnő szolgálatot tesz mindenféle veszedelemmel szemben. Kapható 1 korona 25 fill. a szakmába vágó üzletekben.

Főképviselet Magyarországra és Ausztriára: W. Th. Gunzert és k. r. udv. szállító, Wien IV/1., Grosse Neugasse 17.

Páratlan gyógyhatásu
tüdőhurut, étvágytalanság és gyomorégés esetén a

Málnási Mária forrás.

! **Akar Ön aszellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Olvassa el a „Társalgás művészete” rendkívül érdekes könyvet! Megtudhatja ebből, mint viselkedjen, hogy férjen, nő, alattvalót, felebbvalót egyaránt meg-hódítsa! Korrekciót utasítatja lesz az élet minden helyzetében, bákon, banketteknl, esküvőkön, stb. stb. Tartalomjegyzékét ingyen küld DEAK, Budapest, Rákóczi-ut 80.**

Az Első Leánykikeresési Egylet mint szövetség. Gyermek- és Elébtiztosító Intézet Igazgatósága úgy a saját, valamint a **felügyelő-bizottság és választmány**, nem különben a **hivatásnoki kar** nevében mélyen megrendülve jelentést tesz arról a súlyos veszteségről, mely a vezetése alatt álló intézetet elnökének

Schwarcz Ármin urnak

életének 87-ik évében történt gyászos elhunytával érte.

A megboldogult 42 évig, élete pályájának majdnem felét betöltő időn át intézetünk élén állt, melynek érdekeit erőteljes férfikorának legszebb éveitől egészen magas aggkoráig mindenkor változatlan buzgósággal, teljes odaadással és ritka önzetlenséggel szolgálta.

El nem évülő érdemeinek és tiszteletre méltó személyének emlékét szeretettel és kegyelettel fogjuk megőrizni.

Boldogult elnökünk hült tetemét folyó évi márczius hó 28-án délelőtt 11 órakor a rákoskeresztúri izraelita temető halottasházából testületileg örök nyugalomra kísérjük, ahol fél 11 órakor gyülekezünk. Budapest, 1911. márczius hó 27-én.

KÖZIGAZGATÁS.

Katonaság-e a csendőrség?

Budapest, márczius 27.

Amikor a katonai kérdés minden terhes elágazásával egyre közelebb jut a napi aktualitáshoz, fokozottan érdekes az a kérdés, amely a jogi és közigazgatási szakirodalmat foglalkoztatja, hogy: **Katonaság-e a m. kir. csendőrség?** Ezt a kérdést tárgyalja dr. Töreky Géza egy jogi szaklapban megjelent tanulmánya, amely a kérdést létező törvényeink szempontjából világítja meg.

Csendőri és katonai részről ismételt találkozásunk azzal a felfoggással, hogy a m. kir. csendőrség a katonasághoz (a véderőhöz, a fegyveres erőhöz) tartozik, a csendőrség személyzetét pedig a katonai egyének közé kell sorolni.

A kérdésnek a közjogi kívül, büntetőjogi vonatkozása is van, mert a csendőrség közjogi állásának meghatározásától függ annak megállapítása, hogy a csendőrség sérelmére elkövetett rágalmasz vagy becsületérvetés vétsége a btk. 270. szakaszának 3. pontja alá vonható-e azon a címen, hogy a csendőrség a fegyveres erő, illetve a honvédség önálló része.

A m. kir. csendőrséget megteremtő 1881:III. t.-cz. 1. szakasza így szól: „A közbiztonsági szolgálat ellátására katonailag szervezett m. kir. csendőrség állítatik fel.” A 8. szakasz pedig ezeket mondja: „A csendőrségi tisztek és összes csendőrök személyi, előléptetési és fegyelmi ügyekben a honvédelmi miniszter alá helyezettván, az összes személyes ügyek a honvédelmi minisztériumban kezeltenek s a csendőrség által elkövetett fegyelmi és bűnügyekben kizárólag a m. kir. honvédbíróságok illetékesek; a közigazgatási és rendőri viszony tekintetében a csendőrség a belügyminisztérium hatósága alatt áll.”

Nyilvánvaló ez idézetekből, hogy a törvényhozás a csendőrséget a közbiztonsági szolgálat ellátása végett és kizárólag ezért állította fel. Kétségtelen az is, hogy a törvény a csendőrség katonailag szervezettsége alatt azt értette, hogy a csendőrség személyes ügyei — és pedig a 8. szakasz taxatív felsorolása értelmében a szorosan vett személyi, az előléptetési, a fegyelmi és bűnügyek — de csupán ezek — tekintetében a honvédelmi miniszter, illetve a honvédbíróságok alá tartozik.

A törvény értelmében tehát a csendőrségnek a katonai hatóságokkal való kapcsolata kizárólag a személyi igazgatásra és a fegyelmi és bűnügyi bíráskodásra vonatkozik. Következésképpen ezt a kapcsolatot csupán a honvédelmi miniszter és a honvédbíróság létesíti, illetve tartja fenn.

A személyes ügyek fentebb jelzett keretén kívül eső minden más ügyeit és viszonyait illően a törvény a polgári hatóság alá rendelte a csend-

őrséget, megállapítván, hogy a csendőrség törvényben meghatározott működési köre, a közbiztonsági szolgálat, illetve az ezt magában foglaló közigazgatási és rendőri szolgálat tekintetében — e szolgálat természetének megfelelően — kizárólag polgári hatóságok alatt áll.

Mivel tehát a csendőrség rendeltetészerű működése merőben polgári hatósági teendők ellátásában merül ki és ennek folyamánként hivatászerű teendői, valamint azoknak miként való teljesítése dolgában egyedül a polgári hatóságtól függ: már ez okból sem lehet kétséges, hogy a csendőrség polgári, nem pedig katonai hatóság, illetve intézmény. Nem változtat ezen a tényen a csendőrségnek imént elemezett katonai szervezete. Az elengedhetetlen szigorú fegyelemnek — a magyar közigazgatásban ismeretlen fegyelemnek — a közbiztonsági szolgálatban megteremtése és fentartása volt a tulajdonképpeni oka, illetve célja a csendőrség katonailag történt szervezésének. A fegyelem katonai jellege és e végből a személyi ügyeknek katonai módon intézése azonban a csendőrséget katonasággá nem teszi. Katonai vagy polgári jellegét ugyanis rendeltetése és ebből folyó működési köre adja meg valamely intézménynek: ez pedig a csendőrségnél mind a kettő kétségkívül teljesen és kizárólag polgári jellegű és természetű.

A közbiztonsági szolgálatról szóló 1881:III. t.-czikk képviselőházi tárgyalása igen tanulságos adatokat tartalmaz a csendőrségnek a katonasághoz való viszonya tekintetében.

Tisza Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter e tárgyalás során többek közt a következő nyilatkozatokat tette: „Magának az egész törvényjavaslathoz nemcsak a címe, de szövege jelét adja annak, hogy itt csak a rendőri szolgálatról, annak szervezéséről van szó.” „Igaz, hogy a csendőrség nálunk a véderőnek nem kiegészítő része, hisz a védtörvény nem ismeri.”

Pulszky Ágost szintén azon az állásponton van, hogy a katonai feladatát háborúban teljesíti és a katonai békeszolgálatát csak előkészület a hadi szolgálatra; a csendőr szolgálata ellenben nem előkészület a háborúra, nem előkészület egyáltalán valamely más szolgálatra; a csendőr hivatását éppen a folytonos szolgálat által teljesíti és meríti ki.

Legelőször domborította ki a csendőrség általa is helyezett katonai szervezetének értelmét és jelentőségét Szilágyi Dező: „Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy semmi szerves összeköttetés ezen törvényjavaslat értelmében, a csendőri fegyveres erő és a véderő között nincsen. A csendőri fegyveres erő a véderő kötelékében nem áll, a véderő parancsnokai alá nincs rendelve, ahhoz sohasem osztható és annél fogva ezen összeköttetésre épített minden következtetés hamis. Hamis tehát az is, hogy ezeknek bármi tekintetben közös törvények alatt kell szükségkép állniuk. Hanem igaz egy. Igaz az, hogy a szigorú, a fegyelemnek, a csendőri erő körében hasonlóan, analógnak, olyan szigorúnak kell lenni, mint a hadseregé. De nem ugyanannak. Mert mindkettőnek hivatása, szolgálata, rendeltetése különböző. Akik önkéntelenül mégis összeköttetéseket állítanak a kettő között, kik hatóságokban, törvényekben szükség nélkül együvé akarják sorozni a kettőt: azok a csendőrségnek általunk czéltott és ezen törvényjavaslatban is elfogadott jellemét önkéntelenül vagy szándékosan, de megváltoztatják. Mi azon öntudattal akarjuk a csendőrséget megtölteni, hogy az a polgári hatóságok fegyveres ereje, nem a katonaság alkatrésze, de oly fegyveres erő, mely a polgári hatóságoktól függ, melylyel azok rendelkeznek, mely feladatait a polgári élet viszonyaiban nyeri és rendeltetése, a polgári hatóságok és csakis ezek rendelkezésének foganatosítása.”

Mindezek ellen senki, a belügyminiszter sem emelt szót. Egészen bizonyosak lehetünk tehát az 1881:III. t.-cz. rendelkezései, indokolása és képviselőházi tárgyalása alapján abban, hogy a csendőrséget megalkotói egyáltalában nem szánták és tényleg nem is tették meg a véderő alkotó részévé.

Ugyanezt a következtetést kell levonnunk egyéb törvényeinkből is.

A véderőről szóló 1889:VI. t.-cz. 2. szakasza kifejezetten megmondja, hogy a fegyveres erő a közös hadseregből, a haditengerészetből, a honvédségből és a népfelkelésből áll. A csendőrséget sem kifejezetten, sem közvetve nem sorolja a fegyveres erő alkotó részei közé, mert a csendőrség a fegyveres erő alkotó részei gyanánt felsorolt szervezetek egyikének sem tagja.

Ugyanezen állásponton van a BP. 13. szakaszának utolsó bekezdése is.

Az 1886:XX. t.-cz. 2. szakaszának negyedik bekezdése kifejezetten pozitíve meghatározza a csendőrségnek a katonasághoz való viszonyát, mondván, hogy a csendőrség személyzete csakugy, mint a pénzügyorség és állami erdészeté, abban az esetben, ha a hadiesemények miatt saját területén működését megszüntetni kénytelen, a népfelkeléshez tartozik csatlakozni.

Polgármesterek kongresszusa.

Budapest, márczius 27.

A magyar városok kongresszusának állandó bizottsága a központi városházán dr. Bárczy István Budapest polgármesterének elnöklésével ülést tartott, melyen az elnök bejelentette, hogy az ideai költségbe a 3 millió korona államsegélyt 4 millióra nem szándékozik a kormány felelni és ezt a fokozatos emelkedést csak a jövő évre helyezte kilátásba, a városok némi rekompenzációjával azonban a kormány a jövő évtől kezdve a rendőrség államosítását tervezi.

Bodry Mihály verseczi tanácsos előadja, hogy éppen ez indította a verseczi tisztikart arra, hogy egy külön mozgalomban az összes városi tisztviselőket egy kongresszusra hívják össze. Hosszabb vita után abban állapodott meg a bizottság, hogy tekintettel a belügyi költségvetés tárgyalására, küldöttségileg keresi fel a miniszterelnököt, akitől az államsegély összegének felemelését és törvényben feendő szabályozását fogják kérni.

Dr. Szauder Ferencz győri városi tanácsos előadásában a tüzérbiztosítás ügyét vette a bizottság tárgyalás alá. Beható vita után kimondotta a bizottság, hogy kívánja a városi kötelező tüzérbiztosítás behozatalát és a részletek kidolgozására egy szűkebb körű bizottságot küld ki.

Ezután a városok iparfejlesztési ügyét tárgyalta a bizottság és határozatot hozott, hogy a különböző ipari egyesületek és iparkamarák bevonásával alkalmas időben ankétet tart a városi iparfejlesztési akciónak megbeszélése céljából.

Végül a jövő évben megtartandó egyetemes ülés (városi kongresszus) tárgysorozatának a megállapításával foglalkoztak. Az egyetemes ülés legfőbb pontjait a városi törvény megvitatását tették, e mellett pedig, mint már előkészítés alatt levő tárgyakat a kisajátítási törvény revízióját, a városi bank alapításának kérdését, a városi üzemek kérdését és a különböző városi tisztviselői egyesületek és szervezetek fuzióját.

A bizottsági ülésen résztvevők ezután Bárczy István polgármester vezetésével gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökhöz, mint belügy-miniszterhez mentek. Bárczy ismertette a városi tisztviselők kérelmét. Fizetések javítására az évenként 1 millióval emelendő városi segélynek most már 4 millió koronára kellene emelkednie, hogy a városok által készített tervezet szerint a tisztviselők helyzete megfelelően javítható legyen. A mostani költségvetésbe mégis csak 3 millió koronát állítottak be, holott az lenne az általános óhaj, hogy a városok háztartási érdekeit is rendezze a kormány. Ugy tudják, hogy a belügyminisztériumban ellészült már a városok segélyezésére vonatkozó törvényjavaslat, kérik, hogy ez minél előbb terjesztessék a képviselőház elé és ne az általános városi törvényjavaslattal együtt, ami a kérdésnek hosszabb időre való elodázását jelentené. Ezért kérik a miniszterelnököt, hogy a városi törvénytől elkülönítve csupán a városok segélyezésére vonatkozólag terjeszsen be minél előbb törvényjavaslatot.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök válaszában elismeri, hogy ha következetesen keresztül vitték volna a segélyezést, ma már a 4 milliónál kellett volna tartani, ami meglehetősen kielégítő a segélyezésnek azt a részét, ami a városi tisztviselők fizetésének rendezéséhez szükséges. Akkor az egyes városok a segélyezés igénybe vételét, illetőleg beosztását indítványozták, a tisztviselői karnak státuszrendezésével is foglalkoztak, melyet fel is terjesztettek a belügyminisztériumba, amit a belügyminiszter jóvá is hagyott. Ez a kormányhatóság jóváhagyás biztos alapot nyújt a városi tisztviselőkre nézve, hogy az ő helyzetük meg-

oldást nyer. Más elbírálás alá kell azonban hogy jöjjön a tisztviselők ellátása olyan városokban, amelyeknek nagy a népessége és amelyeknek nagy kulturális közölköt kell végrehajtani és más városokban, ahol a lakosság sokkal kisebb és nem is oly magas fokon álló tisztviselőkkel olcsóbban látatnak el a teendők. Formailag lehet egyenlőséget teremteni, de ez nem az igazságnak megfelelő méltányosság volna.

A kormány magáévá tette a dolgot, és annak végrehajtását a maga részéről mentől előbb akarja fogantatosítani. Az ideai költségvetés keretében nem tehet eleget azon kívánalomnak, hogy négy millió állítsák be a városok segélyezésére, mert a kormánynak első feladata, hogy az ország pénzügyeit rendben tartsa. Ha átlukasztják, nem lehet a városoknál megállani, mert jönnek egyéb követelések hasonló jogosultsággal és újabb követelések állanak elő, melyről nem tudna a kormány a rendes keretben gondoskodni. A jövő évi költségvetésben, ha a pénzügyi helyzet megengedi, meg lesz valószínű ez a felemelés. A kormány óhajja leginkább, hogy az összes városokban a tisztviselőkérdés rendezését nyerjen; a városok segélyezésének kérdése már egész más elbírálás alá tartozik és semmi esetre sem olyan sürgős, mint ez. A maga részéről tehát hozzájárul ahhoz, hogy a jövő évi költségvetésben a tisztviselők jogos kívánsága fejedtetet nyerjen.

A városi tisztviselőkre vonatkozó törvényjavaslatnak elkülönítést a városi törvénytől nem tartja helyesnek, de azért ha nem lesznek technikai nehézségek, beleegyeznek. Reméli, hogy ha a törvényhozás működése a rendes mederben folyik le, nem fognak a dolgok késni és abban a helyzetben lesz a kormány, hogy ezeket a vitális kérdéseket tető alá hozza. (Éljenzs.)

Ezután még a miniszterelnök sokáig elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

A városi tisztviselők és az államsegély. Komáromból táviratozzák, hogy Komárom sz. kir. város tisztviselői kara az államsegély megállapítása ügyében tegnap délelőtt Katz Lajos h. polgármester elnöklésével értekezletet tartott és a következő határozatot hozta:

Komárom város tisztviselőinek mai napon tartott értekezlete egyhangulag elhatározta, hogy felkéri a városok kongresszusának vezetését, hogy egy a kormánytól, mint a törvényhozásnál a legerélyesebben sürgesse meg az állami hozzájárulásnak oly összegekben való megállapítását, hogy a városi tisztviselők javadalmazása haladéktalanul és törvényileg rendeztessék. E célból az összes városi képviselők felszólítandók volnának, hogy programjukban tett ígéretükhöz híven, mindnyájan szöveljenek fel a költségvetés tárgyalásánál és annak elfogadását és a kormány támogatását attól tegyék függővé, hogy az őket, de magát a kormányt is programja alapján kötelező ígéret teljesítésére kényszerítse. E határozatot az összes városi képviselőknek, a többi városok tisztikarának és szíves közlés és támogatás végett az összes hírlapoknak megküldi.

A temesmegyei jegyzők gyűlése. Temesvárról jelentik: A temesmegyei községi jegyzők egyesülete ma tartotta jubiláris közgyűlését a megyeházán. A közgyűlésen megjelent Joanovich Sándor főispán, Ferenczy Sándor alispán, Uszkay Bálint, az országos jegyzőgyűlés elnöke és a szomszédos vármegyék képviselői. A közgyűlésen több fontos közgazgatási ügyet megvitattak és lelkesen ünnepték a főispánt és az alispánt. Délben banket volt.

Békéscsaba — rendezett tanácsu város. Békéscsabáról jelentik: Békéscsaba község képviselőtestülete ma tartott közgyűlésen elhatározták, hogy a községből rendezett tanácsu várost alakítanak és 12 tagu bizottságot küldtek ki, mely az előmunkálatokat a terv keresztülvitele érdekében el fogja végezni.

Budapesti Szanatóriumok és Gyógyító Intézetek Egyesülete.

- A) Intézetek bejáró betegeknek.**
- Dr. Glück Tibor** Asthma-gyógyintézet és inhalatórium. VI. ker. Andrássy-ut 87. (Körönd) Bejáró és bennlakó betegek részére.
 - Dr. Hőng Izó** A villamoszás minden neme. (Elektróvilággyógyító és röntgen-intézet) Károly-körút 24. Tel. 102-39. Bevált gyógymodok belideg-, bőr- és anyagcserebajok ellen.
 - Inhalatorium a Dr. Jakab féle Liget-Szanatórium-ban VI., Nagy János-u. 47. szám.** Inhalációs kezelés. Pneumatikus kamra, sürtött és ritkított levegő, szőlő- és gyógyszerez belelegzés.
 - Dr. Justus** Sogas gyógyítás, rádium, Röntgen, forrólékcsülék, fürdők, kozmetikai műtétek.
 - Dr. Pajor Inhalatorium** Vas-utca 17. Asthma-gyógymód Pneumatikus kamra, szőlő- és gyógyszer-belelegzés
 - Dr. Reich Miklós** Budapesti mechanikai Zander-intézet. Muzeum-körút 2. Mechanikai gymnasztika, testegyensúly, masszázs, Szénsavas forrólék és villamos fürdők. Elektromágneses, villamos és vizgyógyulások.
 - Dr. Roth** orthopéd szanatóriuma és vizgyógyint. Stefánia-ut 55. sz. Bennlakóknak is. Testegyensúly automata készülékével s corsetteivel. Svéd torna. Törött vagy izület-gyulladásos láb fájó kezelése.
 - Dr. Schliff Kálmán** Testegyensúly, speciális gyermeksvéd torna, masszázs, forrólék- és villanyfürdő orth. fűzők készítése. IV. Károly-körút 22.
 - Dr. Glück-féle** vizgyógyintézet és szanatórium Városligeti fasor 11. szám. Vizgyógykezelés, szénsavas fürdők, magasság, elektrotherapia.
 - Dr. Batizfalvy-féle** szanatórium VII., Aréna-ut 82. Vizgyógymód, villamos kezelés, diétás kezelés, hőfürdők, napfürdők, Hízaló-sóanyító kura. Bejáróknak is.
- b) Intézetek bennlakó betegeknek.**
- Dr. Jakab-féle** Diétás, diagnosztikus, fizioterápiás intézet belbetegek, idegbetegek, ozukorbetegek, köszvényesek részére. Liget-Szanatórium VI., Nagy János-u. 47.
 - Dr. Mátrai Gábor** Ozukorbetegek, vese, gyomor, belbetegek, köszvényesek diétás kezelése. Hízalókurák. Bejáróknak is. egyetemi tanárség Stefánia-ut 55. szám
 - DR. PAJOR** szanatórium VII., Vas-utca 17. Belbeteg, idegbeteg, sebészeti beteg osztályok.

FŐVÁROS.

(A városházáról. Nagyon mozgalmas volt ma a központi városháza. Első emeletén kora reggel megjelentek a vidéki városok polgármesterei, akik mint a magyar városok országos kongresszusának kiküldöttei, a legközelebbi kongresszus előkészítésén dolgoztak. Az ülésen résztvett maga dr. Bárczy István polgármester is, de csak rövid ideig. — Az új nagy kölcsön ügyét akarta ma délelőtt dűlőre juttatni s emiatt korán távozott a polgármesteri kongresszusról, hogy a kölcsön dolgában kitiűzött értekezleten elnökölhessen. Hir szerint véglegesen megállapodott a bankokkal s a pénzügyi osztály vezetője, dr. Bodry Tivadar tanácsos még a mai nap folyamán elkészíteti az összes aktákat, úgy hogy holnap az eddigi tárgyalás anyaga, mint befejezett kész dolog kerül a kölcsönügyi bizottság elé. A polgármester sürösen be akarja fejezni az ügyet, hogy a folyószámla-kölcsön visszafizetésénél fennakadás ne legyen. A kölcsön összege három évi szükségletre lesz elegendő s így, amint azt a polgármester kezdettől tervezte, 100 millió korona körül lesz. A kölcsön programjának főbb pontjait a napokban ismertettük, a kölcsön finanszírozását azok a pénzüzetetek kapják, amelyeknek vezető szerepük volt a 40 millió folyószámla-kölcsön lebonyolításánál. — A kölcsönügyi értekezlet után a polgármesternek bemutaták azokat a tárgyakat, amelyeket a főváros a drezdai nemzetközi higiénikus kongresszusra küld. Az igen érdekes kiállítás legutóbb részletesen ismertettük. Ma a központi városháza nagy keresztfolyosóján helyezték el a Drezdába küldendő tárgyakat. Orczy Gyula főmérnök, dr. Szalay Béla tisztí orvos, Lauber Dező mérnök, a főváros kiállításának a rendezői magyarázták a kiállítást a polgármesternek s a jelen volt főtisztviselőknak. Valamennyien, a polgármester is, továbbá Antal Gyula tanácsos, dr. Magyarevits Mladen tisztí főorvos, dr. Szabó Sándor főorvoshelyettes nagy elismeréssel nyilatkoztak a kiállított tárgyakról. Két óra tájt innen is távozott a polgármester a miniszterelnöki palotába, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökhöz, aki sürösen hívatta. Ennyi a mai délelött története a központi városházán. Délután 4 órakor az Erzsébet-müemlék bizottsága tartott ülést, este 7 órakor volt a dalosok értekezlete, akik a római koncertet rendezik.

KULCSÁR SÁNDOR
Bronzárú- és csillángyár
világító testek légszusz., aczetylen- és villamos világításra.
Budapest, VI., Dessoewfy-utca 9-11.
Olcsó gyári arak. Telefon 25-44.

(Diákok fegyvergyakorlata. A honvédelmi miniszter a nagyobb diákok számára tanfolyamot akar rendezni, hogy a diákok megismerjék a katonai fegyvert s megtanulják annak kezelését. Fülöp Kálmán főpolgármester értekezletet hívott össze annak megvitatására, hogyan lehetne megvalósítani a fővárosban a miniszter tervét.)

EGYESÜLETEK.

A mérnökegylet közgyűlése.

Budapest, márczius 27.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését. Fontos fordulatot jelent ez a közgyűlés az egyesület életében, mert tisztikara ez alkalommal nagyobb részben kicserélődött. Balla Pál műszaki tanácsos, az egyesület régi, kipróbált főtitkára, nagy elfoglaltsága miatt nem vállalhatta tovább ezt az állást és leköszönt. Az ő kezében futottak össze a műszaki ügyek, a mérnöki érdekek szálai s úgy az ő, mint Berczik Gyula alelnök távozása nagy veszteség az egyesületre nézve, amelynek nagy munkájába került, hogy a lemondások folytán az egyesület életében támadt rést a megfelelő férfiak megválasztásával betölthesse. Helyükbe alelnökké: Nagy Virgilt és főtitkárrá: dr. Bresztovszky Bélát választotta meg a közgyűlés.

A látogatott közgyűlést Kajlinger Mihály udvari tanácsos, elnök nyitotta meg. Megnyitója után Balla Pál főtitkár terjesztette elő jelentését az elmúlt év működéséről.

Zielinszky Szilárd az összes tagok nevében kérte a távozni akaró főtitkár, hogy ne hagyja el állását. Balla Pál azonban kijelentette, hogy magánviszonyai teljesen lehetetlenné teszik megmaradását. A közgyűlés ezután a tisztii jelentést egyhangulag tudomásul vette. Ugyancsak hozzájárult a közgyűlés a folyó évi költségelirányzathoz is, amelyet Pompéry Elemér igazgató terjesztett elő.

Balla Pál főtitkár és Havas Sándor titkár erre a múlt évi pályázatok eredményét hirdették ki, majd a választásokra tértek át, amelynek eredményeképpen tiszteleti taggá választották Kvassay Jenőt, Alelnök lett Nagy Virgil, igazgató Pompéry Elemér, főtitkár dr. Bresztovszky Béla, könyvtáros Jendrassik Kornél, az egyleti tanács tagjai Balla Dezső és Berczik Gyula, választmányi tagok: Balla Pál, Bekó József, Berczik Gyula, Gálócsy Árpád, Grittner Albert, Jakaffy Ferencz, Jász Dezső, Kubik Gyula, Létay Lajos, Mészely Kálmán, Somló Emil és Vázsonyi Jenő. Választmányi póttagok: pedig: Becsey Antal, Zsigmond Béla, Buday Béla, Söptész Sándor és Hoitsy Gida.

Ödönfi László három indítványt terjesztett a közgyűlés elé, amely az első és harmadik indítvány felett napirendre tért, a másodikat pedig a választmány elé utalta.

A közgyűlés erre véget ért.

Este nyolcz órakor a Vigadóban rendezte az egyesület Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter tiszteletére közgyűlési lakomáját, amelyen az ünnepelt miniszteren kívül gróf Khuen-Hédervány Károly miniszterelnök is megjelent. A pezsgőbentáskor Kajlinger Mihály udvari tanácsos, az egylet elnöke, mondta az első felköszöntőt a királyra. Utána Zelovich Kornél közönlötötte fel a miniszterelnököt.

Gróf Khuen-Hédervány Károly miniszterelnök válaszában ezeket mondta:

— Az újabb időben azt észleljük, hogy egy új hatalom került felszínre, amely nem a harc, inkább a béke, az áldás felé viszi az emberiséget. A levegőt is hatalmába kerítette már és onnan igyekszik majd bemutatni az emberiségnek a világ szépségeit. Ha mindezt tekintetbe vesszük, úgy látjuk, hogy ma a technikai tudományok kerítik hatalmukba és egyesítik a maguk körében, a maguk munkálkodásában a többi erőket is. Hisz ma a jogász is kénytelen alkalmazkodni a technikai vívmányokhoz és a technikai produktumok érdekében folytatott harcban új jogi tételeket kell felállítani azoknak védelmére. Oda kell, hogy fejleszszék az ő tudományukat, hogy hozzájáruljanak egy pozitív, hasznos erőnek a biztosítására. A pénz tisztán a technikai tudományoknak van ma alárendelve. A technikai tudomány mozgatja, ez hozza forgalomba, ez ad neki munkát, ez ad neki gyümölcsöző munkálkodást és még a hatalmas fegyverek is a technikai tudományoknak vannak alávetve. Ha a technika emberei akarják, béke vagy háború van. Amidőn így fogom fel a technikai tudományok haladását és hivatását, talán nem fognak eszálkogni azon, hogy szívesen engedtem meghívásuknak és jöttem az Önök körébe (Lelkes éljenzés), ahol a technikai tudomány jelentős képviselői gyűltek egybe. Elsősorban Önöket üdvözlöm szívből, tisztelt uraim, de engedjék meg, egy más momentum is van, amely örömmel hozott engem ide és ez az Önök volt elnökének, miniszter kollégámnak az ünneplése, ami tulajdonképpen a mai összejövetelünknek a célja. Amidőn Önöket üdvözlöm, üdvözlöm az Önök élén álló kollégámat, a mérnököt, a minisztert a barátot. (Hosszas és lelkes éljenzés és taps.)

Kajlinger Mihály Hieronymi Károlynak a mérnökegyletben való működését ismertette, köszöntötte a minisztert, aki a következőképpen válaszolt:

— Tisztelt barátaim! A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet fennállása óta megtartotta azt a hagyományos szokását, hogy közgyűlése napján lakomát rendez. De fennállása óta először történik, hogy vendégeket hívott, hogy meghívta erre a lakomára a miniszterelnök ur ő exzellenenciáját. (Lelkes taps.) És hogy ő szíves volt meghívásunknak engedni, azért, azt hiszem, az egyesület minden egyes tagja nevében őszinte hálánkat fejezhetem ki. (Éljenzés.) Engem különösen lekötöztet azokkal az igazán szíves, baráti szavakkal, amelyekkel működésemet méltatni kegyes volt. És, tisztelt uraim, miután ily szerencsés voltam, ez arra készít engem, hogy egy pár szót szóljak, a mi egyesületünk céljairól, működéséről és vágyairól. Ujat az én tisztelt tagtársaimnak ezzel nem mondhatok, mert azt hiszem, amit mondandó leszek, az az ő szívükből fakad, az az ő érzéseiknek teljesen megfelel. És én sokkal régebb tagja vagyok az egyesületnek, semhogy ne érezném át tagjainak az érzését. Ennek az egyesületnek, amint tudja van, egyik célja a mérnöki tudomány ápolása és fejlesztése. Szabad lesz talán félretenni a szerénységet és azt mondani, hogy ennek a célznak eredményesnek kell lenni. Nagyon sok közérdekű, technikai kérdést vitattunk meg üléseinken, sokszor több ülésen keresztül, felvilágosítottuk a közvéleményt olyan dolgokról, amelyek közérdeket képeznek, megteremtünk egy szép, magas színvonalon álló folyóiratot és hogy magyar technikai irodalom van azt úgy hiszem, jó részben ennek az egyesületnek lehet köszönni. De emellett a tisztán tudományos működés mellett elejétől fogva egy más cél is lebegett egyesületünk működése előtt és ez az volt, hogy a kartási összetartozást, a kartási szeretetet, a testületi szeretetet fejleszszük és ápoljuk. Mert amikor ez az egyesület ezelőtt negyvennégy évvel megalakult, a magyar mérnökségnek és a magyar technikusoknak viszonyai mostohák voltak, annyira mostohák, hogy azokat ma már nem jó esetelni. És ekkor azt mondtuk magunkban, hogy miután az egyesülés erősít, a széthúzás pedig megront és gyengít, a magyar mérnökségnek az összetartozás öntudatát a kartási szeretetet kell ápolnia. Ezt a célt, amely előttünk lebegett, az egyesület tisztán a saját önjelölésével igyekezett megvalósítani és soha a nagyközönség áldozatkészségét, soha az állam támogatását semmi irányban igénybe nem vette, ami által megtartotta a maga függetlenségét és ez a függetlenség acélozta minden egyes tagjának az erejét. Emellett az egyesület soha sem igyekezett egyes tagjainak magánérdekeit előmozdítani, hanem azt kívánta, hogy azoknak a közérdekű tevékenysége találjon méltatást, találjon elismerést és ezen az uton érvényesüljenek. Ezt a célt, úgy hiszem, nagy részben elértük. Fájdalmas tövis volt mindig az egyleti tagok szemében, hogy az ország tisztviselő kara a hivatalos állásokat illetően nem volt egyenlő rangban. Ez ma a kormány hozzájárulásával immár orvosolva van. (Éljenzés.) Orvosolva van a maga teljes egészében és én háládatlan volnék, ha ez alkalommal nem emlékeznék meg arról, hogy ezt lehetővé tette a miniszterelnök urnak és a pénzügyminiszter urnak a hozzájárulása. (Lelkes éljenzés) mert hisz önelkülük ily sok pénzbe kerülő reformot megoldani nem lehet. Említettem az előbb, hogy az egyesület megóvta a maga függetlenségét. Ez igaz, de miután tagjainak nagyobb része nem állott összeköttetésben azokkal a társadalmi osztályokkal, amelyek régente és a közelmúltban roppant fontos szerepet játszottak, közöttük egy bizonyos fokú elkülönődés keletkezett. Ez az egyesület tisztán demokratikusan fejlődött és ebben, a ma is szinte arisztokratikus országban a nemesebb értelemben vett demokráciának egy szigetét képezi. Mert az egyesületben mindenki csak annyit ér, amennyire őt saját kválitása képesíti. De én úgy vagyok meggyőződve, hogy ennek az egyesületnek keresni kell a magyar társadalommal a szorosabb összeköttetést. Mert a társadalom törvényei, ha nem írottak is, de határai szigorubbak, keményebbek és kegyetlenebbül lesznek azok végrehajtva, mint bármiféle kódex. És ha ebben a fordulópontot nézem, úgy azt látom, hogy a miniszterelnök ur, az ország legelső tisztviselője, megtisztelte a mi lakománkat szíves megjelenésével. (Lelkes éljenzés.) Tisztelt uraim és tisztelt barátaim! Ha most az egyleti tagokon körülnézek, új generációt látok. A régiek lassan kájdultak és ma már körülbelül azt a szerepet játsszák, mint az újonnan serdülő erdőben a megmaradt vén fák. A fiatal nemzedék azt hiszem,

jól fogja tenni; ha az elődök nyomdokain jár, mert nem lehet tagadni, hogy ez a nyom és ez az út, amelyen megindultunk, helyes. De azok között az egyesülők között, a régebbi tagok között és a fiatal nemzedék között egy új gárda van, amely egyesíti magában az ifjúkori lelkesedést a férfikor komolyságával a kedves barátunkra, akinek kezébe van letéve az egyesület sorsa. Ehhez a gárdához tartozik az én tisztelt barátom, Kajlinger Mihály, az egyesület elnöke. (Éljenzés.), oda tartoznak az egyesület alelnökei, igazgatója, főtitkára és minden tisztviselője. És engedjék meg, tisztelt barátaim, hogy erre a kedves barátunkra, akinek kezébe van letéve az egyesület vezetése, az ő egészségére emeljem poharamat, kívánva, hogy az Isten őt sokáig éltesse. (Hosszas és lelkes éljenzés és taps.)

Ezután Kovács Sebestyén Aladár köszöntötte fel az egylet új tiszteletbeli tagját, Kvassay Jenőt, aki viszont Kajlinger Mihályra emelte poharát. Hozzájárult Alajos az új és a lelépő funkcionáriusokat éltette. Edvi Illés Aladár humoros rigmusa zárta be a felköszöntők sorát.

(—) Ujságkiadó tisztviselők gyűlése. Az ujságok kiadóhivatali tisztviselőinek örösi érdeklődése közben szombaton este tartotta az Ujságkiadó Tisztviselők Egyesülete huszonegyedik évi rendes közgyűlését. A gyűlésen, amelyet nagyszabású választási agitáció előzött meg, Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő, társelnök elnökelt. Megnyitó beszédében mindenekelőtt hálásan emlékezett meg Sümegi Rákosi Jenőről, Zilahy Simonról és Bródy Józsefről, az egyesület eddig való vezetőiről, majd megállapította, hogy az egyesület munkássága sok tekintetben eredményes, bár távolról sem érte meg el a végső célt, amelyet maga elé tűzött; az ujságírói és ujságkiadói testületek egybeforrását. A rendkívüli tetszéssel fogadott beszéd végén az alelnök bejelentette, hogy az Általános Beszerzési Vállalat Guthard Tódor utján 1000 koronával az egyesület alapító tagjai sorába lépett. A tárgyalás során a 21.410 korona 78 fillér bevételt és 237.429 korona 48 fillér tiszta vagyont feltüntető zárószámadat egyhanguan tudomásul vették, közönlötet szavaztak Szalmás Arnold lelépő jegyzőnek, Vadnay Henrik indítványára 500 korona tiszteletdíjat szavaztak meg az új jegyzőnek, majd dr. Brachfeld Hugó indítványára hozzájárultak az alapszabályok tervezési módosításához. Ezek közül legérdekesebb a tagsági díjnak április 1-étől 60 koronára való fölemelése és a tisztii állások szaporítása. Mielőtt a közgyűlés a tisztikar és választmány választására áttért volna, Sümegi Vilmos alelnök indítványára egyhangú nagy lelkesedéssel Singer Zsigmondot, a „Pester Lloyd“ főszerkesztőjét elnökévé választotta és elhatározta, hogy megválasztásáról a főszerkesztőt táviratban értesíti. A választások eredménye a következő: társelnökök Sümegi Vilmos, Zilahy Dezső és Vadnay Henrik, ügyvezető alelnök Vary Dezső, titkár Szalmás Arnold, pénztáros Herz Adolf, ellenőr Neumann Aladár, jegyző Radó Jenő, jogtanácsos dr. Brachfeld Hugó. A választmányi rendes tagjai lettek: Groszmann Márk, Zeisler Béla, Sajó József, Illés József, Horváth C. Guidó, Guthard Tódor, Barta Manó, Maros Sándor, Keleti Géza, Löwinger Vilmos, Balázs Mór, Vadász Henrik, Neuwirth Sándor és Pajor Mátyás. Pótagokká ezeket választották: Herczeg Elemér, Krausz Ede és Bokor József. A felügyelő-bizottság tagjai: Fenyő József, Selmezy Lajos és Mandl Samu lettek. Közgyűlés után lakoma volt.

(—) A Galilei Kör márcziusi ünnepe. A Galilei Kör vasárnap délelőtt tartotta meg az évi márcziusi ünnepét. A Vigadó nagytermét egészen megtöltötte a közönség, amelynek soraiban társadalmunk számos előkelősége jelent meg. Az ünnep a Munkásdalosszövetség énekével kezdődött, amelyet Székely Arturnak, a Galilei Kör elnökének megnyitó beszéde követett. A tetszéssel fogadott beszéd után Feld Irén Petőfi- és Ady-verseket adott elő, majd Sebestyén Géza elmondotta azt a beszédet, amelyet Anatole France tartott Victor Hugo halálának századik évfordulóján. Ezután Törzs Jenő elszavalta Ady Endrének „A tűz márcziusa“ című, ez alkalomra írt versét. Tetszéssel hallgatták Forrai Rózi szavallatát is. Jász Oskár nagyszabású ünnepi beszédét minduntalan félbeszakította a közönség tetszésének meg-megújuló nyilvánulása. Medgyaszay Vilma és Papp János művészi előadásai után Törzs Jenő nagy hatással szavalta el Edmond Rostand-nak a fölkelő naphoz írt ódáját. Az ünnep a Marsillaise élénklésével ért véget.

(—) A magyarországi zongoramesterek egyesülete tegnap délelőtt Neszmélyi Izsó elnök és Waldmann Sándor titkár rendezése mellett szépen sikerült hangversenyt tartott a Zongoramesterek Egyesületének argorki és segélyalapja javára. A hangversenyen közreműködtek: Maros József, Prohauer Károly, Melis Lajos, Soltész,

Gaál Pál, Patty Miklós, Veres Sándor és Adorjáné.

(—) A Magyar Vasuti és Hajózási Klub közgyűlése. A Magyar Vasuti és Hajózási Klub f. é. márczius hó 25-én tartotta meg közgyűlését *Ludvig Gyula* v. b. t. t. a Klub elnöke vezetésével. A közgyűlés első tárgya az évi jelentés ismertetése volt, amely hű tükre annak a sokoldalú tevékenységnek, melyet a Klub folytat. Ezek közül legkiemelkedőbb a vasutasok lakbérnyugdíj kérdésének megoldása volt. Az örvendős jelentés tudomásul vétele után a Klub *Kenessey Kálmán* miniszteri tanácsos indítványára egyhangú lelkesedéssel *Hieronimi Károly* kereskedelmi minisztert tiszteletbeli taggá választotta. A pályadíjak elcséjét rendkívül értékes tarifapolitikai művel *Sulyok Imre* Máv. ellenőr, a másodikát a jelzésekre vonatkozó nagyértékű munkával *Steiner Mihály* Máv. mérnök és a harmadikat a vasuti raktárkezelésre vonatkozó tanulmányával *Wolf Vilmos* dunaparti állomásfőnök nyerte el. Ezután *Nádasdy Ferenc* kassa-oderbergi vasuti főfelügyelő indítványára *Marx János* miniszteri tanácsos, a Máv. elnökét a Klub alelnökévé nagy lelkesedéssel egyhangúlag választotta meg a közgyűlés. Ezután a választmányi tagokat választotta meg.

(—) A Mentők közgyűlése. A Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület szombat délelőtt gróf *Karátsonyi Jenő* v. b. t. t. elnöklésével tartotta 24-ik rendes évi közgyűlését. Dr. *Kovács Aladár* kir. tanácsos, az egyesület igazgatója terjesztette elő a választmány évi jelentését. A jelentésből kitűnik, hogy az egyesület idén érte el működésének 300.000-redik esetét. Ebben az évben 31.067 esetben nyújtott segítséget, ami a múlt évi működéssel szemben 7036 esetszaporodást mutat. Kifejezte a jelentés köszönetét *Augustia* főhercegnének és *József* főhercegnek, akik nagy szeretettel karolták fel az egyesület ügyét és a szilveszteri gyűjtéshez 35.000 korona összegyűjtésével járultak hozzá. Köszönetet mond az egyesület a sajtónak is, és jövő programját ismerteti. Legfontosabb feladata az egyesületnek egy új mentőház építése. Igen sokat vár a vezetőség az országos mentőügy szervezésétől. A szilveszternapi gyűjtés az egyesületnek legutóbb 160.000 koronát jövedelmezett. Végül közli a jelentés a jutalmazó bíróság ítéletét. *Kovács Aladár* igazgató terjesztette elő ezután a múlt évi zárószámadást és a jövő évi költségvetést. A közgyűlés ezeket tudomásul vette és a számvizsgáló bizottságnak a felmentvényt megadta. Egyhangúlag megválasztották ezután az eddigi számvizsgálókat a jövő évre. Végül a választmány indítványára kimondta a közgyűlés, hogy az egyesület igazgatóságába két új tagot választ és pedig *Neuschloss Kornél* és *Baránszky Gyulát*. A közgyűlés táviratilag üdvözölte *József* főherceget és *Augustia* főhercegnőjét.

(—) A Gyermebarát Egyesület ifjúsági diszeládása. A Fővárosi Orfeum nézőtere szombaton délután néhány órára levetette rendes hétköznapi kintőjét és kedves, új mezbe öltözött. A páholyokat és széksorokat szinte zsúfolásig bájos, apró gyermekereg töltötte be. A Gyermebarát Egyesület rendezte szokott ifjúsági diszeládását, amely mint mindenkor, ezúttal is nagy sikerrel járt. A rendezőség nagy gondnal és a legjobb izléssel állította össze az előadást műsorát, mely rendkívül mulatságosnak bizonyult. *Aczél Ilona*, a Nemzeti Színház tagja néhány vers elszavalásával valószínűleg ragadta a hallgatóságot. Méltán osztozott vele a sikerben *Flittner Rózi*, aki artisztikus előadással és kedvesen csengő hanggal énekelt néhány dalt, melyet a közönség színni nem akaró tapsal honorált. *Neogrády Dóra* és *Hügel Hajnalka*, *Nádor Jenő*, *Szendró Gyula* és *Décsi Jenő*, *Rákosi Szidi* asszony színésziskolájának növendékei kitűnő előadást nyújtottak. *Tóth László* prólogusát *Pethő Pál* igen ügyesen adta elő. Majd az előadás második részében a legmulatságosabb és legderűsebb mutatványok váltakoztak.

(—) A Magántisztviselők Országos Szövetségének közgyűlése. A Magántisztviselők Országos Szövetsége szombaton délután három órakor tartotta évi rendes közgyűlését az Országos Iparegyesület üléstermében. Dr. *Kreutzer Lipót* elnök üdvözölte a közgyűlést, dr. *Kovács Gyulát*, a szövetség megalapítóját és *Blechschild Antalt*, az osztrák magántisztviselők vezérét s az osztrák magántisztviselők nyugdíjintézetének létesítőjét. Fölvasták ezután az évi jelentést, a zárószámadat, és a jövő évi költségelirányzatot. A közgyűlés mindezeket elfogadta és a fölmentvényt minden irányban megadta, köszönetet mondott továbbá *Gelléri Adolf* főtitkárnak és dr. *Besnyő* jogtanácsosnak működésükért, továbbá a sajtónak a támogatásért. Napirend szerint következett ezután a szövetségi tanács husz kisorsolt tagjának választása. A közgyűlés után a szövetségi tanács tartott ülést, amelyen ismét megválasztották pénztárosnak *Bohnár Dezsőt*, ellenőrnek *Salgó Bélát*, titkárokká pedig *Földes Bélát*, *Viola Jenőt* és *Weisz Imrét*.

(—) A Magyar Országos Allatorvos Egyesület vasárnap tartotta harmincznegyedik évi rendes közgyűlését. A földművelésügyi miniszteriumot dr. *Bárdossy Jenő* miniszteri tanácsos képviselte. Dr. *Hutyra Ferenc* udvari tanácsos elnök hosszabb beszéddel nyitotta meg a közgyűlést és üdvözölte a miniszter képviselőjét. Dr. *Rácz István* főiskolai tanár főtitkár számolt be az egyesület múlt évi működéséről. A jelentést tudomásul vették. Az eretekelet után dr. *Nádasdy Béla* egyesületi alelnök tiszteletére vacsora volt abból az alkalomból, hogy *Nádasdy* a főiskolán eltöltött negyven évi tanári működése után nyugalmába vonul.

(—) A Kath. Tisztviselők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak Orsz. Szövetsége e hó 26-án, vasárnap délelőtt tartotta évi közgyűlését. *Giessen Sándor* prelátus, a szövetség diszelnöke, megnyitó beszédében a töke és a munka közötti viszonyt fejtegette. A tetszéssel fogadott beszéd után a folyó ügyeket intézték el, majd a tiszteletbeli tagok megválasztása következett.

(—) Az Ingyentelj Egyesült igazgatósága tegnap tartott ülésében gróf *Csáky Albinné* egyhangú lelkesedéssel elnöknek jelölte. A jelölés tényének közlésére *Bókay Árpád* udvari tanácsos vezetésével *Neumann Arminné*, *János* *Engel Gyuláné*, dr. *Strasser Imréné*, *Haar Ignác*, dr. *Deutsch Ernő*, *Rákossy Tibor* küldöttségileg tisztelegtek a grófnénál. *Bókay Árpád* lelkes üdvözölésre gróf *Csáky Albinné* kijelentette, hogy a választást örömmel elfogadja. Az elnök ünnepélyes beiktatása az április hó 9-én tartandó ünnepi közgyűlésen lesz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Birói ülés. Az Országos Birói- és Ügyészi Egyesület budapesti osztálya szombaton, április 1-én délután öt órakor az Ügyvédi Kör nagytermében (V., Szemere-utca 10. sz.) közgyűlést tart, amelyen az automatikus előlépés és a jegyzői előlépés kérdése tárgyában nagyfontosságú indítványok kerülnek napirendre.

§ Ügyvédi Gyám- és Nyugdíj-Intézet. Az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíj Intézet vasárnap tartotta meg az Ügyvédi Kamara helyiségében rendes évi közgyűlését dr. *Nagy Dezső* elnökhelyettes elnöklésével. A közgyűlés napirendjén első helyen az 1910-ik évre vonatkozó igazgatósági jelentés dr. *Schwetz Antal* (Bonyhád) a pécsi kamara küldötte kamarája részéről azon óhajátának ad kifejezést, hogy a többszörösen biztosított kamarák szerint csoportosítva a tag nevének megnevezése nélkül kimutatásba foglaltassanak, célszerűnek tartaná továbbá, hogy a többszörösen biztosítottok minél nagyobb tényleges érdekezésben az intézet bizonyos könnyebbségeket nyújtson s azokat ezután propagálják. *Stern Sámuel* dr. titkár szerint nincs semmi akadály annak, hogy a kimutatás a jelzett irányban elkészüljön. Dr. *Gyöngyössy József* ügyész nem tartja a többszörösen biztosítottok technikai szempontból teljesen kipróbáltknak. Az igazgatósági jelentést ezután elfogadták. Dr. *Zakariás János* (Brassó), a felügyelő-bizottság elnöke a felügyelő-bizottság jelentését ezután előszóval is előadja, melyet egyhangúlag elfogadnak. A tárgyszorozat harmadik pontjánál: zárószámadások jóváhagyása s a felmentvény megadásánál dr. *Kenedi Géza* indítványozza, hogy az intézet igazgatóságának, tiszti és hivatalnokai karának a közgyűlés jegyzőkönyvében külön köszönet szavazzassék. Az indítványt elfogadják. Végül a közgyűlés elfogadta az igazgatóságnak az alapszabályok 61. szakaszának második pontjára vonatkozó módosítást, mely a többszörösen biztosítottok után fizetendő egyszersmindenkorra szóló kezelési pótlék minimumát kilenc százezer forintban állapítja meg. Erre a közgyűlés végzet.

§ A Jegyvédő Egyesület közgyűlése. Szombaton délelőtt 11 órakor tartotta évi rendes közgyűlését dr. *Schreyer* Jakab elnöke alatt. Az elnöki megnyitó után dr. *Márk Hugó* titkár terjesztett elő az egyesület működéséről szóló múlt évi jelentést. Az évi jelentést a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette s azután dr. *Engel Zsigmond* és *Halmos Izor* a választmányi tagok sorába iktatta. Majd a távollévő *Favrik Antal* elnöknek odaadó lelkes működéséért hálás köszönetet szavazott. — Ugyancsak hálás köszönetet mondott a közgyűlés dr. *Székely* Ferenc igazságügyi miniszternek és dr. *Bárczy* István székesfővárosi polgármesternek, mert a múlt évben is állandó segélyekkel támogatták az egyesületet.

§ Itélethirdetés a Haverda-pörben. Haverda Mariska és társai bünpörében a Kuria tudvalevően jóváhagyta a budapesti esküdtbírók ítéletét. A ítéletet április 3-án délután négy órakor hirdeti ki dr. *Baloghy* György büntető törvényszéki elnök a gyűjtőfogház igazgatósági tanácstermében. A kihirdetés után a három elítélt rabot az igazságügyi

miniszter utasítására elszállítják a gyűjtőfogházba és pedig *Haverda* Máriát *Márianosztrára*, *Jánossy Aladárt* *Lipótvárra* és *Vojtha* Antalt *Vácra*.

§ Megrágalmazott honvédtábornok. A minap megemlékeztünk arról a rágalmazási perről, amelyet *Lázár* Frigyes honvédtábornok indított *Glaser* Arnold bécsi lókereskedő ellen a Wienleopoldstadti járásbíró előtt és pedig azért, mert *Glaser* egy beszélgetés alkalmával, amelyet lovag *Rohr* Ferenc tábornagyval folytatott, azt állította, hogy *Lázár* tábornok a honvédség részére szükséges lovak vásárlásánál részrehajlóan járt el. Tekintettel arra, hogy a perbeli tanuk legnagyobb része Budapesten lakik, a wienleopoldstadti járásbíró megkereste a budapesti büntető járásbírókat, amely e hó 18-án a tanuk nagyobb részét ki is halgatta. Maga *Lázár* tábornok beteg lévén, nem volt megidézhető. Pénteken, délután három órakor *Baló* bíró kiszállott a beteg *Lázár* tábornok *József*-körút 10. sz. lakására s ott a tábornok jogi képviselője, dr. *Friedmann* Kálmánnak, valamint *Glaser* védőjének, *Visontai* Somának jelenlétében eszközölte a kihallgatást, amely késő estig tartott. A kihallgatás során a tábornok egész sereg okiratot mutatott be, amelyekkel eljárásának korrektségét kívánta igazolni.

SPORT.

() Európa birkózó- és súlyemelő bajnokságai. Zsufolt ház előtt folytat le szombaton, vasárnap és hétfőn a BAK és Postások rendezésében Európa birkózó- és súlyemelő bajnokságai a Beketow-czir-kuszban. Részletes eredmények:

Pehelsúly előmérkőzések. Szántó (Postás) győz Prinz (Austria) ellen 20 p. 25 mp. Márton (MTK) győz Szoszky (Törekvés) 5 p. Dulin (MAC) győz Zolyomi (MTK) ellen 30 p. Adamec (Berlin) győz Rothmann (Debrecen) ellen 17 p. 20 mp. Walter Sohn (Berlin) győz Barabás (Postás) 10 p. 30 mp. Faragó (Postás) győz Dekardich (Bécs) ellen 6 p. 22 mp. Márton (MTK) győz Dulin (MAC) ellen 2 p. Márkus (BAK) győz Adamec (Berlin) ellen 1 p. Csillag (MTK) győz Szántó (Postás) ellen 2 p. 14 mp. Walter Sohn (Berlin) győz Faragó (Postás) ellen 20 p. Szoszky (Törekvés) győz Rothmann (DTE) ellen. Dulin (MAC) győz Szántó (Postás) ellen. Adamec (Austria) ellen Faragó (Postás) visszalép. Márton (MTK) győz Márkus (BAK) ellen 6 p. 47 mp. Walter Sohn (Berlin) győz Csillag (MTK) ellen 15 p. 30 mp.

Döntő mérkőzés. 1. Márton (MTK) 5 p. 50 mp. 2. Sohn Walter (Heros).

Könnyűsúly előmérkőzések. Szakács (Postás) győz Miskey (BAK) ellen 37 p. 45 mp. Ruzicska (BAK) győz Baranyi (Postás) ellen 18 p. Grozeszku (NAC) győz Gere (Testvériség) ellen 4 p. Csapitzky (BAK) győz Beeskow (Berlin) ellen 18 mp. Sugár (MTK) győz Heiterer (BAK) ellen 30 p. Orosz (Debrecen) győz Nagy (visszalép). Grozeszku (NAC) győz Steiner (MTE) ellen 18 p. Csapitzky (BAK) győz Szakács (Postás) ellen 45 p. Orosz D. (Debrecen) győz Stemmer (Postás) ellen 10 p. 45 mp. Grozeszku (NAC) győz Csapitzky (BAK) ellen 45 p. Sugár (MTK) győz Ruzicska (BAK) ellen 45 p. Ruzicska (BAK) győz Orosz (DTE) ellen 14 p. Sugár (MTK) győz Stemmer (Postás) ellen 10 p.

Döntő mérkőzés. 1. Grozeszku (NAC) 45 p. 2. Sugár (MTK).

Középsúly. Előmérkőzések. Christensen (Dánia) győz Szothmann (MTE) ellen. — Schmiéd (Ausztria) ellen Kormos (BAK) visszalép. — Szvoboda (Ausztria) győz Friesoh (MTE) ellen 3 p. — Hudák (Törekvés) győz Jakobi (BAK) ellen 8 p. — Maróthy (BAK) győz Schmiéd (Ausztria) ellen 45 p. — Christensen (Dánia) győz Szvoboda (Ausztria) ellen 9 p. 50 mp. — Szothmann (MTE.) győz Jakobi (BAK) ellen 23 p.

Döntő mérkőzés. 1. Christensen (Dánia) 14 p. 2. Maróthy (BAK).

Nehézsúly előmérkőzés. Jensen (Dánia) győz Előd (MTK) ellen 11 p. — Grüneisen (Berlin) győz Stankovics (NAC) ellen 1 p.

Döntő mérkőzés. 1. Grüneisen (Heros, Berlin) 45 p. 2. Jensen (Dánia).

A három napig tartó birkózó verseny legszebb mérkőzése volt ez. Az Európa nehézsúly bajnokságát tartó Jensen az első tizenöt perczben már kemény ellenfélre akadt s bár a támadásokat jó részben ő vezette, a kitűnő technikával dolgozó Grüneisen biztosan szerelte és a támadásokban is veszélyes volt. A következő 15 perczben Jensen egynehány gáncsán kívül állandó fölénybe került Grüneisen és csak Jensen óriási erőmegfeszítése akadályozta meg a győzelem megszerzésétől. Az utolsó perczében mindkét fél egyenlően küzdött s a 45 percz letelte után pontozás után nyerte meg Európa nehézsúly bajnokságát Grüneisen, akit a közönség két vállra emelve vitt ki.

() A nemzetközi mérkőzések napjai. A kettős ünnepnapon majdnem összes csapatunk játszottak nemzetközi, bajnoki és barátságos matcheket. A bajnokiság vezető helyein lévő négy csapatunk FTC, MTK, BAK, MAC nemzetközi mérkőzéseket játszották s' váratlanul mérkőzésből győztesen kerültek ki csapatunk. Részletes eredmények: MTK—Teplitz FC 3:2, FTC—NSC 3:1, BTC—33FC 2:1, FTC—Teplitz 6:0, BAK—WAC 4:1, BAK—WSC 2:1, MAC—Rudolfshügel 5:1, BEAC—URAK 4:2, III. KTYE—KAOE 2:1, VAC—MAFC 1:0, OFE—Testvériség 4:4, ESC—MSC 2:2, ETC—IAC 2:1, BTK—KAC 0:0.

() Magyarország cross-country bajnoksága. A Magyar Atlétikai Szövetség mezői futóbajnoksága szombati délután zajlott le Kispesti határában. Négy csapat vett részt benne. A ferencvárosi pálya kapuja előtt indította el a nagy csapatot Bárczy István polgármester, a szövetség nagydíjazott elnöke. A bajnokságot immár harmadszor a MAC védte, de sikertelenül, mert legyőztette a BEAC. jól trainizált csapata által.

Részletes eredmények: 1. Weisshaus (BEAC.) 2. Kramml (FTC.) 3. Maros (MAC.) 4. Thomka (BEAC.) 5. Gergely (BEAC.)

- I. BEAC.: 1, 4, 5, 6, 9 = 25.
- II. MAC.: 3, 8, 10, 11, 13 = 45.
- III. Arad.: 7, 12, 19, 21, 22 = 81.
- IV. FTC.: 2, 16, 20, 23, 24 = 85.

Weisshaus ideje 43 p. 5.4 mp.
A kitűnően rendezett verseny rendezőségének élén Szankovics Szilárd, a szövetség titkára állott, kinak kiváló szakértelme a rendezés minden egyes részletében megnyilvánult.

() Vívóink esch bajnokok. A magyar vívó-sportnak a kettős ünnepek alatt ismét fényes sikereit voltak. Négy magyar vívó vett részt Csehország kard- és tőr-bajnokságaiban és mindkettőt megnyerték, sőt a helyezéseket is lefoglalták. Zuluvszky Béla (MAC.) a kardbajnokságban aratott fényes diadalt dr. Földes Dezső (Föv. VC.) pedig a tőr-bajnokságban. A részletes eredmények ezek:

Csehország 1911. évi tőrívó bajnoksága. Első dr. Földes Dezső (Fővárosi Vívó Club), második a prágai Goppold v. Lohsdorf lett, harmadik pedig dr. Tóth Péter, a (MAC.) tagja.

Csehország kardívó bajnokságát Zuluvszky Béla nyerte Goppold (Prága) ellen. A harmadik helyre dr. Földes, dr. Tóth Péter és Krenesey Béla helyettesítésben jutottak. A zsűriben Hajdu Mátyás szerepelt.

() Tornász-bajnokságok. A Nemzeti Torna-Egyesület csarnokában folytak le szombaton a tornász-bajnokságok. A csapatbajnokságot a Budai Torna Egyesület csapata nyerte meg, míg az egyéni bajnokságban Gellért Imre (MTK.) győzött. — Kitűnően sikerült tornaünnepély keretben dőltek el a bajnokságok. Különösen a budai tornász-hölgyek szépen keresztül vitt gyakorlati tetszettek a közönségnek, melynek sorai között ott volt dr. Berzevicsy Albert szövetségi elnök, a magyar tornász-sport nagy érdemes-tagjaitól körülvéve.

() A Rákosi díj. Alapos változáson ment keresztül a Rákosi-díjra a fogadási piac. A mai délután folyamán Fabelfaht foglalta el a favorit-pozíciót 3:1-kurussal, utána 4:1-hez Temeraire következett, 5:1-hez van jegyezve Paff, Ferronière-t és Pagony-t pedig 6:1 ellen kínálják. A sportsmann-

világot alaposan meglepte ez a hirtelen alakult helyzet és most már senki sincs tisztában, az istálló kivételével, hogy a Lincoln-dresszt Paff vagy Pagony viszi-e starthoz. Amint a jelek mutatják, a kipróbált ugró Paff-ra fog támaszkodni ownerje, ami nagyon sok előzetes kombinációt halomra fog dönteni.

() Bécsi ügetőversenyek. A kettős ünnepen elég türethető program mellett folytak le a versenyek. Szombaton legnagyobb részt favoritok győztek s csak a megnyitó futamban keltett nagyobb emóciót a reás Quebeck W. lemaradása. Vasárnap ugyanily keretekben mozogtak az egyes futamok. Főlemlíthetjük Szigetvár, Lucifer és Lovag főenyos győzelmeit. A népszerű Pusztaberényi dressz ugyancsak jó anyaggal mutatkozott be a tavaszi szezonban. Részletes eredmény ez:

— Szombat. —

- I. Ménes-díj. 1. Hauser L. Géza Walde (Mayer), 2. Pásztor, 3. Quebeck W. Futottak még: Fledermaus, Fecske II. Tot.: 10:42, 20:46, 45.
- II. Blue Belle-verseny. Díj 3400 korona. 1. Sharovai ménes King Theses (Ryerson), 2. Junta, 3. Dongó B. Tot.: 10:18, 20:23, 25.
- III. Ügetőverseny-gyűleti díj. Díj 2000 korona. 1. Seidl J. Drache (Belsky), 2. Cypress, 3. Matador. Futottak még: Szamóca, Gyimes. Tot.: 10:21, 20:27, 24.
- IV. Patriot-díj. Díj 5000 korona. 1. Pusztaberényi ménes Gladys (Capovilla), 2. Bolygó, 3. Heimweh. Futott még: Heroína. Tot.: 10:16, 20:25, 41.
- V. Triesti díj. Díj 3000 korona. 1. Wolai ménes Gordon (Ederer), 2. Fatma, 3. Pogány. Futott még: Boy of Sheba. Tot.: 10:14, 20:23, 28.
- VI. Nemzetközi handicap. Díj 3400 korona. 1. Protti G. Panyó (Cassolini), 2. Ferencz, 3. Fellow Dillon. Futottak még: Erna, Lengyelóti, JUDGE Lee. Tot.: 10:50, 20:47, 45.
- VII. Fladőverseny. Díj 2200 K. 1. Mr. Oscar Prokop (Ryerson), 2. Commander, 3. Duc. Futottak még: Florian, Gretl G., Gábor, Faust, Kedvencz. Tot.: 10:23, 20:23, 23, 34.

— Vasárnap. —

- I. Háromévesek kiscsúti verseny. Díj 2200 korona. 1. Pusztaberényi ménes Szigetvár (Capovilla), 2. Max, 3. Tonosi. Futottak még: Az Est, Etus, Cleo Penn, Maerzhause, Hüftenbesitzer. Tot.: 10:13, 20:24, 35, 38.
- II. Purkerstorfi díj. Díj 3000 korona. 1. Körmenyi ménes Hedvig (Diffenbacher), 2. Woodville, 3. Kirkwood III. Futottak még: Paginei, Dallos S., Faust, Inn. Tot.: 10:28, 20:24, 25, 29.
- III. Ügetőverseny-gyűleti díj. Díj 2000 korona. 1. Steidler G. Et cetera (Krepl jr.), 2. Gretl G., 3. Bariton. Futottak még: Gyömbér II., Kesergő. Tot.: 10:26, 20:37, 45.
- IV. Gyűleti díj. Díj 5000 korona. 1. Pusztaberényi ménes Lucifer (Capovilla), 2. Pierrot, 3. Elyria (diskv.) Tot.: 10:17, 20:20, 20.
- V. Rekaünkeli díj. Díj 2500 korona. 1. Albrecht R. Champignon (Brown), 2. Maxworthy, 3. Non plus ultra. Futottak még: Granat, Hilda Marinot (diskv. III.), Jongleur, Lene H., Primus. Tot.: 10:28, 20:23, 23, 26.
- VI. Stutzer-verseny. Díj 3000 korona. 1. Pusztaberényi ménes Lovag (Capovilla), 2. Tédd még, Hexenmeister. Futottak még Van Dyke, I. Georgina. Tot.: 10:14, 20:24, 31.
- VII. Romola-verseny. Díj 3400 korona. 1. Mr. Dollar Johanna L. (Diffenbacher), 2. Naehfiaker, 3. Mailüfterl. Futott még: Gondos. Tot.: 10:17, 20:21, 21.
- VIII. Kettősfogatu wloccsisverseny. Díj 2300 korona. 1. Mautner T. Glückskind—Centa (Mautner), 2. Waldmeister—Monte Carlo, 3. Eljen—Cervantes. Futottak még: Major Simons—Siralmas, Starter—Prinz Senator. Tot.: 10:126, 20:79, 76.

KÖZGAZDASÁG.

A Danubius támadása a magyar ipar ellen

Budapest, márczius 27.

Ismerete az, hogy a haditengerészeti megrendelésből egy Dreadnought építése a magyar iparnak jutott. Egyetlen arra némileg képesített vállalatunk lévén, a Danubius versenyen kívül kapta meg a százmilliós tengerészeti megrendelést. Természetes azonban, hogy nem lévén berendezkedve ilyen óriási hajók építésére, a Danubiusnak nagy szabású új berendezéseket kellett létesítenie. Hogy a berendezések minél előbb elkészülhessenek, tekintettel a munka sikeréhez fűződő nagy érdekekre, a kormány külön támogatásban részesítette. Hogy ez a támogatás mily messzemelő előnyöket biztosít a megbízott gyárnak, arra nézve azt említjük fel, hogy még azt a területet is, amelyen az építés végrehajtására szükséges gyártelep Fiumében felépül, az államkincstár veszi meg 2 millió koronáért, sőt a gyártelep építési költségeinek fedezéséhez is hozzájárul az államkincstár, amennyiben szerződés szerűleg biztosítva van a Danubius hajógyár részére, hogy az építkezésre szolgáló telek megvételeire szánt 2 millió koronából fenmaradó összegben felül, legfelsőbb engedély elnyerése alapján még további 1.750.000 korona engedélyezése iránt tesz javaslatot a kereskedelemügyi miniszter a törvényhozásnak, mely összeg a gyár által teljesítendő felelősségi munkák előhaladásához mért részletekben fog kiutalványoztatni, mielőtt arra előirányzatzerű fedezet rendelkezésre áll. Ilyen nagyarányú támogatás mellett, főleg miután a rengeteg hadügyi terhekért ez az egyetlen rekompenzáció, természetesen a lehető leghigorúbban kell örködni arra, hogy az 1907. évi III. t.-cz. nek a közszállításokról szóló rendelkezései teljes szigorúsággal betartassanak. Nagyobb nyomatok ekből a Danubiussal kötött szerződésben még külön is hangsúlyozta a kereskedelemügyi miniszter, hogy az összes berendezési tárgyakat, félgymányokat és kész iparcikkeket a Danubius köteles magyar forrásból beszerezni. Hogy ezt a szerződést a Danubius már az első lépésnél megszegte, az közismert. Amiképen a hajócsuszató építést idegen kézre játszották, az óriási fölháborodást keltett a magyar műszaki karban. A Magánmérnökök Országos Szövetsége akciót indított a magyar ipar kijátszása miatt s tiltakozott a miniszternél a Danubius eljárása ellen. Sajnos, a hivatalos eljárás lassúsága itt is óriási károkat okoz a gyakorlati életnek, mert a Danubius — noha a miniszter még nem hagyta jóvá az idegen vállalkozóval kötött szerződését — már is elárasztja Fiumét olyan idegen anyagokkal, amiket hazánkban jobban és olcsóbban szerezhetne be. Ezekről a visszaélésekről a Magánmérnökök Országos Szövetségének hivatalos lapja a következő részleteket közli: „Az építéssel megbízott magyar (1) vállalkozó ezime saját hivatalos bélyegzője szerint: „Dieckerhoff és Wildmann Aktiengesellschaft, Hellingbauten Fiume.“ Arra nézve pedig teljesen megbízható értesüléseink vannak, hogy az építésnél használt anyagok Triestből érkeztek és Krainából valók, a cementet Buccariból hozták át hajóval szakokban, melyeken: „Leugensfeld Cementfabrik Ober-Krain“ felírás olvasható, a szőlőpréző gépek felírása: „E. Maffei München“; a hajócsuszató építéséhez szükséges gépekből és felszerelésekből 25 waggón rekomány érkezik Fiuméba és megérkeznek a német mérnökök is, a magyar műszaki kar dicsőségére az Urnak 1911-ik esztendőjében, mikoron is a kir. József-ünnepvetemen több mint 1500 hallgató van beiratkozva.“

Ha ezek az adatok tényleg igazak — amint hogy igen határozottan szól a hír — akkor már ezekből megállapítható, hogy itt nemcsak súlyos törvénysértésről van szó, hanem egyenesen kijátszása ez annak a megállapodásnak is, amit a haditengerészeti kormányval a magyar ipar részesedése tekintetében a kereskedelmi miniszter kötött.

ÖN MAGÁNNAK
ellensége, ha üzleti költségeit csökkenteni nem
igyekszik.

Kérjen mintákat sokszorosító viaszpapiros és festék dobozárulnkból Boneo vagy bármely más rendszerű sokszorosító gép számára.

Araink és minőségeink minden versenyen felül állnak.

ZILAHY és SZABÓ Irógép és Irodaberendezési szaküzlete
Budapest, VI. kerület, Mozsár-utca 9. szám.

Réztisztító pasztánk felülmúlhatatlan! Sokszorosító- és Irógépszalag-festékes kezeket pillanat alatt tisztít.

Telefon 139-90. Telefon 139-90.

A Szövetkezeti Központi Bank felszámolása. Már régebben megírtuk, hogy a Szövetkezeti Központi Bank R.-T. ki fogja mondani a felszámolást. A felszámolást az április 3-án tartandó rendes közgyűlés keretében fogják kimondani. A felszámolás oka az évek óta tartó kedvezőtlen üzleti konjunkturák. Két utolsó mérlegében már tekintélyes veszteség mutatkozik a bank üzleteiben. Az egy millió koronányi alaptőke mellett 501.363 korona a veszteség, több, mint az alaptőke fele.

Fakereskedők gyűlése. A Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesülete dr. Bedő Albert ny. államtitkár elnöklésével s a tagok igen nagyszámú részvételével vasárnap tartotta meg az évi rendes közgyűlését. Az évi jelentés és az egyesület költségvetésének megállapítása és zárszámadásának jóváhagyása után a közgyűlés Kovács Béla fűrészgáros indítványára egyhangulag elhatározta, hogy az iparpártolási törvényben nyújtott kisajátítási jognak a hazai fűrészipar érdekében a fűrésztelep és a munkáslakások céljaira szükséges területekre is leendő kiterjesztése végett az egyesület a kereskedelmi miniszternél lépéseket fog tenni. Ezután a választások következtek.

Változás a Budapesti Bank igazgatóságában. A Budapesti Bank igazgatóságának egyes tagjai és az intézet vezérigazgatója között a legutóbbi időben felmerült ellentétek következtében Somló Gyula vezérigazgató mai napon beadta lemondását, melyet az igazgatóság sajnálatának kifejezése mellett egyhangulag tudomásul vett.

A Mészáros Ipartestület közgyűlése. A Budapesti Mészáros Ipartestület vasárnap délután nagy érdeklődés mellett tartotta meg XXV. évi rendes közgyűlését. A teljes tisztikart kellett ezúttal megújítani, amit élénk pártélet előzött meg. Elnök lett: Lindmayer György, alelnök Reisz David, előjárósági rendes tagok: Ruszt Adolf, Eichenbaum Miksa, Fritz János, Fleischmann Béla, Györgyi Kálmán, Haskó Jakab, Hábing Ede, Himler József, Horn Ignác, Herczeg József, Kovács József, Kuzma János, Maradi Nándor, Reisz Vilmos, Rédner Samu, Reisenleitner Jakab, Simon Imre és Weisz Jakab; pótagok: Popper Károly, Hirschler Ignác, Takács Mihály; számvéveők: Berger Gyula, Haupt Samu és Fischer Henrik; pénztáros: Leszlauer Gyula. A közgyűlés a választást megelőzőleg egyhangulag elfogadta az évi jelentést. Az új tisztikart Weisz Ármint és Leszlauer Gyula köszöntötték, a megválasztottak nevében pedig Reisz David mondott köszönetet. Végül Lindmayer György elnök bejelentette, hogy a Pesti Kereskedelmi Bank előzékenysége folytán sikerült az új elnökség programjának legfőbb pontját, a testületi házat megteremtését, amelyben az iparágat érdeklő összes intézmények együtt lesznek.

Az Assicurazioni Generali közgyűlése. Mint már annak idején jelentettük, a Trieszti Általános Biztosító Társulat március 18-án tartotta meg 79. évi közgyűlését, melyen letárgyalták az 1910. évi mérlegét is. A társaság most küldötte szét a mult üzletéről szóló jelentését, mely az egész vonalon a lehatalmasabb fejlődésről számol be. Az összes üzletágak olyan nagyarányú fejlődés jeleit mutatják, hogy a társaság az elmúlt évről nemcsak hogy 700 arany frankos osztalékot fizethet, hanem különféle tartalékjait is oly bőségesen dobtalta, hogy azok immár a 392 milliót is meghaladják.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1910. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1,106,056,556 korona 66 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 48,345,893 korona 37 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23,140,354 K 72 fillérrel 327,285,232 K 15 fillérre emelkedett. Az életbiztosítottak osztalék-alapja 6,348,761 korona 59 fillért tesz ki. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a tükrőreig-biztosítást, a díjbevétel 17,126,548,785 korona biztosítási összeg után 29,243,814 korona 26 fillér volt, miből 10,304,891 korona 19 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 18,939,123 korona 07 fillérre rugott és ez összegből 13,669,865 korona 05 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 137,113,154 K 31 fillér. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel 1,331,117 korona 55 fillérre rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel 713,530 korona 19 fillért tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitétt 4,562,716 korona 13 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 2,124,936 korona 18 fillérre rugott. Károkért a

társaság 1910-ben 40,729,844 korona 11 fillért és alapítása óta 1,018,074,811 korona 43 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 201,616,256 K 21 fillér esik. A nyereségtartalékok közül, melyek összesen 26,304,585 korona 84 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 6,300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely az ideai átutalással együtt 17,977,207 korona 12 fillérre rug, továbbá felemlítendő a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 1,867,378 korona 72 fillért tesz ki. Részvényenkint 700 arany frank kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 366,829,741 68 fillérről 392,746,965 korona 47 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 84,633,188 korona 94 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 32,702,122 korona 48 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 4,350,786 K 18 fillér. 4. Értékpapírok 255,330,660 korona 59 fillér. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 9,318,772 korona 15 fillér. 6. Tárca-váltók 601,700 korona 78 fillér. 7. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 5,809,784 korona 35 fillér. Összesen 392,746,965 korona 47 fillér. — Ezen értékekből 80 millió korona magyar értékekre esik.

A Skoda-részvények emelkedése. A magasabb osztalék hírére már a mult hét elején is emelkedtek a Skoda-részvények. A nagyobb osztalékról szóló hírek valóban bizonyultak, mert a dividenda teljes egy százalékkal felülmúlja az előző esztendőét. Most pedig a Kínától kapott ágyumegrendelések voltak árvajító hatással részvényeire. A kínai kormánytól a Skoda-művek már egy ízben kaptak egymillió koronás megrendelést, s most ismételten nagyobb megrendelésben részesültek Kína részéről. Ez az újabb üzlet szöktette fel ma a vállalat részvényeit 50 koronával.

A jegybank számokban. Az Osztrák-Magyar Bank ma küldte szét az ideai közgyűléséről szóló jelentését és az elmúlt üzletév fontosabb forgalmi adatait. A jelentésből megtudjuk, hogy 1910-ben Bosznia és Hercegovina számára 1 fiókindezett Szerajevóban, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokban Deutschröden-ban, Mielec-ben, Podgrad-ban és Podhajce-ban, a magyar szent korona országaiiban pedig Rumán és Karácson mellékhegyek állítottak fel. 1910. évi december 31-én tehát a bécsi központi szolgálat osztályain kívül fennállott: a két fiókindezett Bécsben és Budapesten, továbbá a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokban 46 fiókindezett és 83 mellékhegy, a magyar szent korona országaiiban 33 fiókindezett és 105 mellékhegy, Bosznia és Hercegovinában pedig 1 fiókindezett; összesen 82 bankintézet és 188 mellékhegy; ezek közül egy osztrák mellékhegy három piact részére, két osztrák és három magyar mellékhegy két-két piact részére közvetítette a forgalmat. A bank működéséről tehát az 1910. év végén 277 bankpiactra terjedt ki. A bank összes műveletét 1910-ben 12,713,246,622 koronát tettek ki, 1,036,296,731 koronával többet, mint 1909-ben, míg az 1910. évi pénztári forgalom 128,600,116,451 korona volt. Ebből Bécsre esik 67,631,987,000 korona, Budapestre 31,357,847,000 korona. A fiókindezettek közül a prágai 4,783,720 ezer, a lengyel 1,808,326,000 kor., a debreczeni 1,085,559,000, a brünni 1,069,947,000, a giczi 1,019,520,000 korona forgalmat ért el. A 25 legnagyobb forgalmat elért fiók közül 15 magyar, bár a jegybank Zágrábról Zagrebot, Eszékkel Osieket csinált és ezen a néven szerepelteti is. A bank aranykészlete 1,320,549,934 kor. 27 fillérre rug, míg az ezüstérték (érmékben és váltópénzekben) 288,618,385 kor. 51 fillér volt. Az összes érckészlet: 1910. december 31-én volt 1,669,168,319 kor. 78 fillér. A bankjegyforgalom a mult évben 2,375,938,120 korona, úgy hogy ennek 70.2 százaléka volt érczettel fedezve. 1910-ben lezárt a jegybank váltókban, warrantokban és értékpapírokban 6,529,303,215 korona 60 fillért. Jelzálog kölcsönök engedélyezett a bank 1910-ben 194 esetben 17,203,200 koronát, amiből Ausztriára 3,872,000 korona, Magyarországra 13,362,200 korona esik. A bank épületei és szerelvényei 1910. végén 34,017,515 koronával vannak elköltyelve.

A bank működő tisztviselőinek létszáma (a je-lőttekkel együtt) az 1910. év végén 1037 volt; ezektől Bécsben 425, Budapesten 102 és az összes fiók-

intézeteknél 510 működik. Az 1909. év végén fennállott létszámmal szemben a tisztviselők száma 14-el emelkedett. 1910 végén az altisztek létszáma 62 volt és ezek közül Bécsben 44, Budapesten 12 és a fiókindezettekél 6 van alkalmazva. Az 1909. év végén fennállott létszámmal szemben az altisztek száma 2-vel kevesbedett. Ezenkívül 1910. végén alkalmazva volt; 410 bankszoiga, 284 munkás és 173 női személy; a bankszolgák száma 1910-ben 3-al csökkent, ellenben a munkások száma 1-el, a női alkalmazottaké pedig 45-el növekedett.

A „Minerva“-biztosító új üzletágai. Megemlékeztünk már arról, hogy a Minerva Általános Biztosító Részvénytársaság a mult év folyamán a külföldön több vezérügynökséget létesített. A biztosító társaságnak a belföldi és külföldi telepei egyaránt kedvező eredményt értek el s erre vezethető vissza, hogy most új üzletágak bevezetését határozta el. Bevezeti ugyanis a kezességi és óvadék, valamint az eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást, nemkülönb a versenylovak, televérek és más értékesebb tenyészállatok biztosítását is.

Kereskedők gyűlései. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés nagykárolyi kerülete vasárnap tartotta alakuló ülését. A központot Fürst Bertalan alelnök és dr. Szende Pál főtitkár képviselték; a hatóság részéről Debreczeny István polgármester jelent meg. Elnökké Brieha Miksát választották meg, alelnökké Pucser Károlyt és Weinberger Ferenczet. Fürst Bertalan alelnök hosszabb beszédben ismertette az O. M. K. E. céljait és törekvéseit. A gyűlést bankett követte. — Az O. M. K. E. Jászberényben is gyűlést tartott, ahol dr. Balkányi Kálmán központi titkár ismertette az egyesülés tevékenységét, hosszasan beszélt a modern kereskedő hivatásáról. Utána felolvasták: Schwartz Hermann, Haas József és Bálint Hugó (Szolnok). Az előadást társasvacsora követte.

A Haltenyésztő Részvénytársaság alaptőke-emelése. A nagy huzdrágaság miatt kedvező a tér a haltenyésztéssel foglalkozó vállalatok számára. A vállalat fokozott fejlődése és új beruházások eszközése arra serkenti most a Haltenyésztő Részvénytársaság vezetését, hogy a jelenlegi 600,000 koronás alaptőkét 3000 darab egyenként 200 koronára névértékű részvény kibocsátása által 1,200,000 koronára emelje fel. A megkésztérezett alaptőke a fokozott termelőképességet fogja eredményezni, mert az új tőke az üzem kiszélesítését megengedi. A vállalat tartalékjai is jelentékenyen gyarapodnak a tőkeszaporítás révén, mert a névértéken felül kibocsátott új részvények a tartalékalapok dotálását is megengedik. Ugyanaz a közgyűlés, mely a tőkeszaporításról dönt, fog új igazgatósági tagokat is választani.

Pénzüntézetek gyűlése Besztercebányán. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége a besztercebányai kereskedelmi és iparkamara területén működő pénzüntézetek bevonásával pénzüntézet gyűlést rendezett Besztercebányán a kamara székházában. A három bányaváros összes pénzüntézetén kívül jelen voltak a látogatott ülésen a zólyomi, tótpelsőci, zsarnócai, zólyomlipősei és garamszentkereszti pénzüntézetek, az O. M. B. besztercebányai fiókjának tisztviselői, Zólyomgye és Besztercebánya hivatalos képviselői. Az ülésen megalakították a Szövetség besztercebányai körzetét, amelynek elnökül megválasztották szepesszombati Flittner Károlyt, társelnökül Farbak István bányatanácsost, a selmezi takarékpénztár igazgatóját, alelnökkül Dohnányi Jenőt (Besztercebánya), Pető Bertalant (Aranyasmarót), Stark Ármint (Liptószentmiklós), Makoviczky Pétert (Rózsahegy), Skrovina Mátyás orsz. képviselőt (Zólyom és Langfelder Ármint dr.-t. (Nemesztó). Titkár lett dr. Holesch István. Választottak még 20 tagu választmány.

Fuzionáló vállalatok. A rövid multa visszatekintő Pénzüntézet és irodai felszerelések müintézete r.-t. legközelebb fuzionál a Globus müintézet és kiadóvállalat r.-t.-al. Ezért most a Pénzüntézet felszerelések müintézete 300 darab 200 koronás részvény visszavásárlása és megsemmisítése által 60,000 koronával leszállítja alaptőkéjét s

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatra valódi áldás gyomorhajosoknak és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt helyre
teszi rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

egy csak 140,000 korona névértékű részvényei lesznek forgalomban a fuzió kimondásakor.

Az osztálysorsjáték mai huzásán a következő nagyobb nyereseményeket sorsolták ki:

Negyven ezer koronát nyert: 93104.

Tíz ezer koronát nyertek: 18203 23474.

Öt ezer koronát nyertek: 20579 75205 82644 96189 106283.

Kétezer koronát nyertek: 4672 13840 19112 22671 23235 36161 43252 54328 57633 57739 57942 59387 59734 62952 72879 75816 76313 79181 92992 94100 95504.

Ezer koronát nyertek: 102 4091 9085 11138 14029 15984 16737 18601 19036 24039 26015 28754 29618 30530 31683 41046 42130 42995 43044 44407 48767 52466 52680 54993 60539 61129 63328 66841 67805 68467 68947 70892 73045 75540 76440 76707 77238 78965 81420 82656 87842 88370 90384 91045 91120 102171 10332 104378 105656 105784 108086 108642.

Ötszáz koronát nyertek: 257 4758 5820 6005 7531 8927 10890 15236 16043 16613 16931 17497 17973 21516 22534 23666 23870 23947 26005 26836 26973 27320 28145 27778 29535 30792 33727 34171 35947 36679 36860 37226 36789 43223 44202 46926 47293 48671 48744 50910 51343 52678 52969 53033 55378 56799 55726 57222 58603 52600 59451 60328 61610 63238 63617 64418 64668 65230 68655 71039 71220 71621 72523 80477 80828 81555 82636 83357 85438 86963 88814 90716 90760 91178 93035 93223 95521 98638 100726 101334 101810 102520 103270 103931 104463 104593 105950 106634 107517 109574. A többi kihuzott sorsjegyek kétszáz koronát nyertek.

A mai huzáson a 10,000 koronás főnyereményt a 23474 számú sorsjegyre a Gaedike-bankház Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. szerencsés vévei nyerték.

Benkő sorsjegye Bankó. E jelmondat a 27-ik sorsjátékban is diadémaskodik, alighogy a 6-ik osztályu főhuzások megkezdődtek, a Benkő-Bank (Budapest, Andrássy-ut 60.) a 40,000 koronás főnyereményt fizetheti ki 8 szerencsés vévőjének a 93104 számú sorsjeggyel.

Telekparcellázás. A főváros környékén megindult nagy telekparcellázási akció egyre erősödik. Erre vall, hogy a környékbeli helységekből mind erősebb méretekben folyik a kis házhelyek felmérése. Most Rákospalota község saját ingatlanából 46,000 négyzetöltnyi területet parcellázás házhelyek számára. A telekparcellák iránt élénk vételek mutatkoznak, különösen a munkásosztály és a kisiparosok körében.

A luxulóvásár díjazásai. Ma délelőtt tartották meg a székesfővárosi Tattersall és lóvásártelep igazgatósága által rendezett első tavaszi luxulóvásár díjazását. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter nagy díjat, egy remek ezüstkészletet, dr. gróf Almásy Dénes nyerte el négyesfogatóval. A négyesfogatokra kitűzött első díjat Boggyay Ferencz, a másodikat röjtöki Bauer Antal, a harmadikat pedig Baghy Gyula nyerte. Elismerő oklevelet Bottlik István kapott. A hintőfogatok első díját Fischer és Keller, a másodikat Mikovich Géza, a harmadikat Magyar Lajos nyerte. Elismerő oklevelet kaptak: Fischer Sándor és Mészáros Lajos. A jukkerfogatokra kitűzött első díjat Lonkay Zsigmond, a másodikat Boda Dezső, a harmadikat pedig Vilmos Dezső fogatai nyerték el. Elismerő oklevelet Wertheim Imre és Stanczei Béla kaptak. A hátslovakra kitűzött első díjat Baruch Jenő, a másodikat Perczel Miklós és a harmadikat Petrini Gusztáv nyerte el. Elismerő oklevelet kaptak: Csikvándi Béla és Imrédy Jocksmann Nándor. A luxulóvásár forgalma igen élénk. A vásárt még szűrdáig tart.

Eladási feltételek a textilszakmában. A Textilszakmák Magyar Bizottsága tegnap a Magyar Kereskedelmi Csarnokban Fürst Bertalan udvari tanácsos elnöklésével ülést tartott. Az elnök jelentést tett arról, hogy a magyar bizottsággal párhuzamosan működni hivatott osztrák bizottság megalakítása iránt az előmunkálatok folyamatban vannak. Maga a bécsi kereskedelmi és iparkamara is készségeit jelentette ki az iránt, hogy az előkészítés munkálataiban résztvesz. A titkár bejelentette, hogy vidéki kereskedőkörökből olyan indítvány érkezett, hogy a textilszakmabeli cikkek szélességét a gyárosok ne bécsi hüvelyekben, hanem centiméterekben határozzák meg. A bizottság foglalkozni fog az indítvánnyal.

Uj vidéki vállalat. Az új bankok erős versenytársáivá szegődtek a konzervatív pénzintézeteknek, a vállalkozási szellemnek nagyobb a tere a tökéletesedésük révén. Most a Magyar Hitelbank Részvénytársaság Gyöngyösön alapít új kereskedelmi vállalatot Hevesmegyei Kereskedelmi Részvénytársaság czíggel 300,000 korona alaptőkével. Az új vállalat különösen a borislet kultiválására kíván fontosságot helyezni.

Hajózás. A Dunagőzhajózási Társaság közhírré teszi, hogy alacsony vízállás miatt a postahajók Karlóca állomásán ki nem köthetnek és így ezen állomás személyiorgalmát a további intézkedésig beszüntette.

A Kereskedelmi Csarnok ünnepe. A Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöksége és tagjai abból az alkalomból, hogy a király dr. Schreyer Jakab főtitkárnak az udvari tanácsosi címet adományozta, márczius 30-án, csütörtökön este 8 órakor saját helyiségében Szabadság-tér 12. szám alatt diszvacorát rendez.

Sirkőkészítők kongresszusa. A Sirkőkészítők és Sirkőkereskedők Országos Szövetsége a sirkőipar képesítéshez kötése tárgyában vasárnap kongresszusra hívta össze tagjait. Gerenday Béla elnöki beszámolójában utalt arra, hogy a viszonyok kényszerítő befolyása következtében alakult meg a szövetség három éve s e rövid idő óta minden lehetőséget elkötetett a szakbavágó iparosok és kereskedők helyzetének javítása érdekében. A kongresszus megtartásával azt a ezült akarja szolgálni a szövetség, hogy a kontárok kiküszöböltesse és a tisztességeselem verseny megszűnjön. Nemes Zsigmond, a szövetség ügyésze olvasta fel ezután annak a memorandumnak a szövegét, melyet a kereskedelmiügyi miniszterhez terjesztenek be a képesítésnek rendeletileg való behozatala tárgyában. Több szövetségi ügy megbeszélése után ért véget a kongresszus.

Az OMKE bosnyák szakosztálya. Az OMKE kebelében megalakított bosnyák szakosztály április hó 1-én d. u. 4 órakor az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés helyiségében (V., Mária Valéria-u. 12. sz.) szakosztályi ülést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Postai és távirói kérdések. 3. Uj vasuti vonal Szalonikibe Bosznián keresztül. 4. Az anektált tartományok és a minta-, szabadalom- és védjegy szabályozása. v. Biróli határozatok közvetlen kézbesítése Boszniában. 6. Hat levelező tag választása. 7. Esetleges indítványok.

Az állatjárványok. Lassan enyhül a ragadós száj- és körömfájás járványa, ugyszintén a sertésvész is. Az állatjárványokról egyébként a következő hivatalos kimutatás ad hü képet:

A betegség neme	Összesen		A múlt hethez képest	
	közszög udvar	közszög udvar	több	kevesebb
Lépiene	114	119	2	2
Veszétség	187	196	—	—
Takonykór	32	35	1	1
Ragadós száj- és körömfájás	2883	10425	—	410
Juhhimlő	44	114	1	1
Ivrszervi hólyagos kiütés	40	76	18	29
Rühkór	150	383	24	40
Bivalyvész	—	—	—	—
Sertésorbánca	55	84	2	1
Sertésvész	235	658	—	17

Országos gazdakongresszus Budapesten. A IX. országos gazdakongresszus rendezőbizottsága ma délelőtt gróf Károlyi Mihály elnöklésével gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy május 6—8-ig országos gazdakongresszust hívnak össze Budapestre. A kongresszus a Vigadóban fog tanácskozni.

Ipari szakkönyv. Ismeretes, hogy az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács a szakműveltség előmozdítására a kereskedelemügyi miniszter támogatásával Iparosok Könyvtára című kiadványt indított meg. Ennek első kötete most jelent meg Dömötör Pál felsőipariskolai tanár tollából A vasöntő címen. Négy fejezetben tárgyalja a szerző szakszerűen a vasöntő munkás legszükségesebb tudnivalóit. Az egyszerű előadási mód, ami a műben jut kifejezésre, lehetővé teszi a könyvnek mind szélesebb körben való elterjedését. Számos ábra tarkítja a könyv lapjait, melyek szemléltetően hatnak az olvasóra.

Egybehívott közgyűlések.
Április 4. Wiener Bankverein (r. k.) d. e. 11 óra.
Április 6. Angol Osztrák Bank (r. k.)

TELKEK

120 parcella 300 □-öles a villamos közelében, □-ölenként 4 koronától 6 koronáig 5 évi részletfizetésre eladó. Ezen helyen már 3000 telek adatott el és az építkezés nagyban folyik. Bővebbet:

Várady, Alsó-erdősor 12. szám.
Telefon 105—33. Telefon 105—33.

Piros arc

Piros orr

Piros kéz

sohasem volt divatban és minden nő és férfi igyekszik ezektől a csunya bőrbántalmaktól a szeplő és pattanással együtt megszabadulni a legrövidebb idő alatt.

8 nap

teljesen elegendő, hogy vörös arca, vörös orra, vörös keze hófehér, lisztos és finom legyen.

Csak a híres bőrápító szerkezhez.

Diana-krém

DIANA-SZAPPAN-

hoz kell fordulni, akkor nem lesz többé piros orra, piros keze, piros arcbőre.

Több, mint egy millió köszönő-levél igazolja a fenti körülményt.

Diana-Puder

pegig arról nevezetes, hogy az arcon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékeszínű arcbőrnek, mely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összehúzó pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsaszín vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogeriákban és parfümériákban. Aki nem tudja saját helyiségében beszerezni, az rendelje meg a központból:

Erényi Béla
gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

A legkisebb megrendelés is fordulós-tával utánvéttel eszközölhető.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 27.

A készáru-piaczon ma kedvetlen volt a hangulat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok kevés vételkedvet mutattak és rossz árakat ígértek, amiért aztán igen nehézkesen indult meg a forgalom. Mivel másrészt az árubirtokosok is tartózkodók voltak, az üzlet korlátolt maradt és mindössze csak mintegy 6000 q buza kelt el, a péntekiekénél néhány fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 12.20 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.50 korona 75.8 kilós tiszavidéki úszkós buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a tengeri esendes, a többi változatlan. Forgalomba került: 1100 q rozs 7.95—8.05 koronás áron és 200 q zab 8.85 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet annak dacára, hogy az időjárás kedvezőre fordult, mégis barátságos hangulattal és körülbelül az utolsó zárlat jegyzéseivel indult meg; a forgalom folyamán igen élénk vételkedv mutakozott, minek folytán szilárdult az irányzat és mérsékelt javultak az árfolyamok, amelyek később aztán pár fillér keretén belül ingadoztak. Az áprilisi buza 11.66 koronán indult, nyomban 11.69-ig javult, aztán 11.65 és 11.67 között ingadozott, míg végre 11.65 koronán zárult. Az októberi buza 10.78 koronás kezdő árfolyama 10.86-ig emelkedett, aztán 10.82-ig gyöngült és 10.84-en zárult. Kifejezetten szilárd irányt követett és erősen emelkedett is ma a májusi tengeri, amely cikket néhány nagyobb cég erősen favorizálta, minek folytán 5.56 koronás kezdő árfolyama gyors tempóban 5.65-ig emelkedett.

A készáru-üzlet jegyzőke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilos	Ára 100 kg.	kilos	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.75—24.05
"	76	23.30—23.55	80	23.85—24.15
"	77	23.45—23.75	81	—
"	78	23.65—23.99	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.60—23.85
"	76	23.15—23.35	80	23.65—23.95
"	77	23.30—23.55	81	—
"	78	2.50—23.70	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.65—23.95
"	76	23.25—23.40	80	23.45—24.5
"	77	23.0—23.65	81	—
"	78	23.55—23.85	82	—
Bánsági	75	—	79	23.60—24.
"	76	23.15—23.35	80	—
"	77	2.25—23.50	81	—
"	78	23.55—23.75	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	23.25—23.0	80	—
"	77	23.40—23.70	81	—
"	78	23.65—24.85	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	16.30—16.40
" középminőségű uj	—	—	—	16.15—16.25
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	16.50—17.
" II-rendű	—	—	—	15.90—16.40
Zab I-rendű	—	—	—	17.60—18.10
" II-rendű	—	—	—	17.20—17.50
Tengeri balföldi ó	—	—	—	11.55—11.70
" uj	—	—	—	—

Kötetett:

Buza, Tiszavidéki: 350 q 79 k 24.40 K, 300 q 79 k 24.40 K, 100 q 79 k 24.40 K, 150 q 78 k 24.10 K, 200 q 78 k 24.10 K, 350 q 77 k 24.10 K, 500 q 77 k 24.10 K, 300 q 77 k 23.85 K, 500 q 75.8 k 23.— K úszkós.

Fejérmegyei: 200 q 78.5 k 24.— K, 100 q 77.5 k 23.90 K, 200 q 77 k 23.90 K, 250 q 77 k 23.70 K. Hódmezővásárhelyi: 2000 q 76.7 k 24.05 K. Pestvidéki: 400 q 78 k 24.20 K, 100 q 78 k 23.90 K keverékes. Rozs: 400 q 16.10 K, 100 q 16.05 K, 300 q 16.— K, 200 q 21.59 K, 100 q 15.90 K. Zab: 200 q 17.70 K. Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidő-piaczon kötötett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:
 Buza áprilisra 11.76—67—66—69—63—64—
 Buza májusra 11.46—43—47—43—41
 Buza októberre 10.73—77—86—82—83—
 Rozs áprilisra 8.16—20—19—
 Tengeri májusra 5.56—61—61—62—
 Tengeri júliusra 5.73—81—79—
 Zab áprilisra 8.48—51—46—51—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.64—11.65
Buza májusra	11.44—11.45
Buza októberre	10.83—10.84
Rozs április	8.18—8.19
Tengeri májusra 1911-re	5.62—5.63
Zab áprilisra	8.51—8.52

Budapesti gabonaforgalom.

1911. márczius 23-tól 1911. márczius 26-ig.

Érkezett Elszállított métermázsa

Buza	27532	12125
Rozs	758	—
Árpa	2309	9583
Zab	17853	12924
Tengeri	3285	17256
Liszt	1954	25649
Korpa	—	6362

Értéktőzsde.

A mai elötőzsdén szilárd volt a megnyitás, mert a holnapi ultimóhalasztás előreláthatóan igen könnyű lesz. Később reakciót tapasztaltunk, mert a bécsi piac megbízásából nálunk realizáltak. A vezető értékek ára lemorzsolódott, a zárlat nyugodt volt. A helyi piacon tartott áron folyt a vásár. A készáru-piaczon számottevő változás nem volt. A zárlat tartott, de nyugodt. A mai déli tőzsdén ingadozó volt az üzlet iránya, mert holnap lévén a halasztás, az itteni és a bécsi kulisz egyfolytában realizált. A nemzetközi piacon az értékek ára kivétel nélkül csökkent. A helyi piac értékei is csak árengedménylen voltak elhelyezhetők. A készáru-piaczon a budapesti bankrészevény a szombati zárlathoz képest néhány koronával olcsóbban cserélt gazdát. A járadékpiac üzletelen, nyugodt volt. A valuta és ércváltó változatlan. A zárlat gyöngye.

Az elötőzsdén kötötett: Osztrák hitelrészevény 674—671.50, Magyar hitel 856.75—855.25, Osztrák és magyar államvasut 755.25—755.50, Jelzálogbank 491.25—491.50, Rimamurányi 686.50—684.50, Közuti vasut 753.25—752.50, Városi villamos 395.25, Magyar villamos 714.25 715, 4 százalékos koronajáradék 91.60, Magyar agrár-bank 519.50—520, Salgótarjáni 660, Schwarzer-féle szanatórium 248.50, Temesvári szesz 409—412, Felten és Guillaime 1225—1240, Magyar vasut forgalom 458—458.50.

A déli tőzsdén kötötett: Osztrák hitelrészevény 671—673, Magyar hitel 864—865.50, Jelzálogbank 490—491, Leszámitelőbank 570, Rimamurányi 683—684.50, Közuti vasut 751—752.75, Városi villamos 393.50—395, Hazai bank 304—305, Magyar hitel 713—714, Beocsini cementgyár 818—820, Általános közszékhely 673, Schlick-gyár 469, Ganz-féle 4120—4125, Burvasut 494.50, Budapesti bank 508—513.

Az utötőzsdén barátságosabb volt a hangulat. A két hitelrészevény ára mérsékelt üzlet mellett 1—2 koronával javult. Kötötett: Osztrák hitel. 671.75—672.75, Magyar hitelrészevény 854.75—855, Jelzálogbank 490.50, Közuti vasut 757.6, Magyar bank 713—712.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, márczius 27. (Saját tudósítónktól.) A kedvező időjárási viszonyok ellenére a mai piacon a hangulat kedvetlen volt különösen takarmány-árakban, de gabonaneműekben is csak szórványosan fordult elő néhány waggonra szóló jelentéktelen kötés. Az eladók ragaszkodtak a felemelt árakhoz, azonban a konzum nem vásárolt.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 12.55—12.85, bánati 12.20—12.55, székesfehérvári 12.10—12.50, mosoni és győri 11.75—12.05, felsőmagyarországi 11.75—12.05, déliavasuti 11.65—12.05, alsóausztriai 11.40—11.70.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.55—8.75, csepeli 8.50—8.70, pestmegyei 8.65—8.80, déliavasuti 8.50—8.75, különféle magyarországi 8.50—8.70, ausztriai 8.35—8.70.

Árpa: Morvaországi 10.15—10.60, marchfeldi 8.70—9.50, bécsvideki 8.80—9.60, felsőmagyarországi 9—10, csepeli 8.75—9.50, győri 8.80—9.50, déliavasuti 8.70—9.25, északmagyarországi 8.80—9.30, malta 8.40—8.75, takarmány 7.55—7.90.

Magyar tengeri 6.10—6.35, Cinquantin 8—8.60, Magyar zab 8.90—9.40, válogatott 9.30—9.70, romániai 8.75—9.25.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, márczius 27. Az elötőzsdé eseménye az volt, hogy Skoda-részevényekben váratlanul igen nagy élénkség támadt s 35 koronás áremelkedés állott be. Az árfolyás viharos volt arra a hirre, hogy a Skoda-művek és a triezsti Stabilimento Tecnico között egyesülés készül. A részevények 613-ig emelkedtek s a zárlatig megmaradtak ezen a nívón. Egyébként a piac nyugodt volt. Nyugodt irányzat mellett Skoda-értékek a forgalom további során rohamosan emelkedtek, minden más téren csendes volt az üzlet.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 672.50, Magyar hitel 858, Laenderbank 536, Union 633, Államvasut 755, Déliavasut 113, Alpési 819.50, Rimamurányi 684.50, Skoda 595, 3 százalékos elsőbbségi 256.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 672.50, Magyar hitel 858, Laenderbank 536, Anglo 331, Bankverein 556, Osztrák Földhitelintézet 1332, Union 633, Államvasut 755, Déliavasut 113, Buschtiehradi B. 1057, Dunagőzhajózás 1046, Alpési 821, Rimamurányi 685, Orosz járadék 103.50, Török sorsjegy 255.75, Skoda 615.

Bécs, márcz. 27. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.45, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 155.25, Magyar hitelbank részevény 855.50, Magyar leszámítelő és váltó részevény 571.50, Rimamurányi 683.—, Magyar ezukoripar 2503.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 91.55, 4 százalékos magyar földterherm. kötvény —.—, Magy. nyere-m. kölcs. sorsjegy —.—, Kassa-Oderbergi Vasutrészt. —.—, Magyar jelzálogbank —.—, Magy. kereskedelmi bank —.—

Bécs, márcz. 27. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 92.95, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.60, 1860-as sorsjegy 162.—, Osztrák hitel sorsjegy —.—, Angol-osztrák bankrészevény 331.—, Bécsi Bankverein 556.—, Osztrák-magyar bank 1926.—, Déli vasut 111.50, Dunagőzhajózási r-t. 1142, Dohány részv. 338.50, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.47, Osztr. Lloyd 593.—, 4.2 száz. ezüst jár. 92.95, 96.70, Osztr. koronajáradék 92.95, 1864-es sorsj. —.—, Osztrák hitelintézeti részevény 672.25, Union-Band 633.—

Heti műsor:

Márczius hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigaszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városi Színház	Uruli	Hangversenyek
29	délután: Szerda éjszaka: —	Májusi fagy	A boland	—	A pilló	A kis lord Katonai Ann	A Babuska	A szoknyanadrág	Waterloo Sedan Casals Pablo Vigadó (R)
30	Csütörtök	Az idegesek	Sida: k rálynöje	—	A testőr	Sárga lilom	A Babuska	A szoknyanadrág	Waterloo Sedan Rosé négyes Royal (M)
31	Péntek	Vizkereszt	Otello	—	A millió	Anatol	A Babuska	A szoknyanadrág	Waterloo Sedan Messchaert János Zenepalota (L)
1	délután: Szombat éjszaka: —	Vizkereszt	Hollmann meséi	—	A zseni	A kis lord Parasztok	A Babuska	Sámson és Delila	— Bécsi féltakar Vigadó (R)
2	délután: Vasárnap éjszaka: —	Pry Pál	Tosca Havasi gyopár	—	A modikus	Ovosok	Cziganyszerelem	A szoknyanadrág	—
		Vizkereszt	—	—	A millió	Parasztok	A Babuska	Sámson és Delila	—

Oszták Länderbank 535.75, Oszták magyar államvasut 754.—, Elbavölgyi vasut —, Alpési részvény 820.50 20 frankos 19.02. Londoni váltóár 240.10, Lipótkohó 62.— Török sorsjegy 255.50

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, márczius 27. (Értéktőzsde.) A múlt héttel szemben valamivel élénkebb mai üzlet megnyitásokkor az árfolyamok arra a hírre, hogy Kina elfogadta az orosz feltételeket, az értékek általában tartottak voltak, habár kisebb esőkkenések tulsulyban voltak. Erősebben csak a felső-sziléziai vasutszükségletek részvényei esőkkenektek, míg Gelsenkircheniek iránt a szombati közgyűlésen elhangzott nyilatkozatok utóhatásaként kereslet nyilvánult. A további folyamatban barátságos alayirányzatot a folytonos elbágyadás váltotta fel, amely azzal függött össze, hogy az orosz értékek erősen esőkkenektek és pedig a pétervári tőzsde egyenre irányzatának hatása alatt, amelynek oka a belpolitikai helyzet kedvezőtlen megitélését volt. Az említett élénk forgalmi értékektől eltekintve, a forgalom és az árfolyamingadozás egyébként jelentéktelen volt. Az elkedvetlenedéshez hozzájárult az ultimópénz kamatlábemelkedése is. A harmadik üzletörára való áttérésnél az összirányzat javult, ugy, hogy ennek nyomán megszilárdulást állott be. Szilárdak voltak Kanada részvények. A készárupiacz ipari értékei állandóan élénk forgalmat követtek, de egyenletlenek voltak. Napi pénz 3 és fél, ultimópénz 4%—5 százalék, magánkamatláb 8 és fél százalék.

Berlin, márczius 27. Zárlat. (Saját tudósítónktól Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos oszták aranyjárdék 98.80 oszták hitelrészvény 211.30 Déli vasut 19.50 orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos új orosz kölesön 94.—, Discontó Commandit 188.25, Dinamitruszt 186.—, Harpeni 186.50 Unifikált török járdék 93.30, 4.2 százalékos ezüst jár —, 4 százalékos magyar aranyjárdék 93.60, Magya koronajárdék 91.50, Oszták-magyar államvasut 159.— Bécsi váltóár 850.25, Olasz járdék — Alt. villamosági Edison 290.75, Gelsenkircheni 177.—, Laurakohó 175.10

Frankfurt, márcz. 27. Zárlat. 4.2 szaz.-os papírjárdék —, 4 szaz.-os oszt. ar.-jár. 98.30 Magy. ar.-jár.

93.45 Oszt. hitelint. részv. 211.62, Oszták-magyar államvasut 159.87, Északnyugati vasut —, Busihe radi vasut —, Londoni váltóár 204.17, Bécsi Bank verein 141.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölesön —, 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.05, Oszták koronajárdék 92.95, Magyar koronajárdék 91.55, Oszták-magyar bank 138.30, Déli vasut részvény 196.20, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.—, Párisi váltóár 807.75, Union bankrészv. 161.—

Hamburg, márcz. 27. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járdék 96.70, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 19.55 4 százalékos aranyjárdék 98.—, Oszták hitelrészvény 211.10, Oszták-magyar államvasut 159.—, Olasz járdék 103.25, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.80.

London, márcz. 27. Angol consol 81.7/.

Páris, márcz. 27. (Zárlat.) 3 százalékos francia járdék 96.40, Oszt. aranyjárdék 100.90, Magyar arany járdék 96.50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 511.— 3/4 százalékos Olasz járdék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 181.—, 5 százalékos marokkói járdék 522.— 4 százalékos 1890. román köles. —, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 98.—, 5 százalékos orosz járdék 105.65, 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 101.10, 4 százalékos spanyol jár. 98.40, 4 százalékos unifikált török jár. 92.87, Török sorsjegy 220.—, Török dohányrészvény 367.—, Oszták földtul. intézet —, Oszták Länderbank 591.—, Magyarjelzálogbank —, Banque de Paris 18.—, Banque Ottomane 714.—, Oszták-magyar államvasut —, Déli vasut 118.—, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 763.—, Rio Tinto 17.92, Suererie d'Egypte 81.—, Tula 480.—, Urikányi köszén —, Chartered 41.50, De Beers 465.—, East Rand 1.0.—, Jagersfonten 205.50, Trans. Land Comp. 55.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.57, Váltó német piacokra (rövid) 123.75, Váltó Bécsre (rövid) 105.25, Váltó Belgiura (rövid) 1/4, Olasz aranyváltó rövid 3/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 252.80, Magánkamatláb 2.3/.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with 3 columns: Milyen időre?, Nyers, Finomított. Rows include Azonnali szállításra, Április-juniusra, Április-szeptemberre, etc.

Kőbányai sertéspiacz.

Márczius 27. Árjegyzés. Hizott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 klgon felül) 172—175 fillér. Fialat közép (páronkint 251—320 klg.) 174—176 fillér. Magyar szedett: Közép (páronkint 240—280 klg.) 180—182 fillér. Sertéslétszám: 1911. Márczius 23. napján volt készlet 17160 darab, 24—26-án felhajtott 470 drb. 24—26-án elszállított 186 drb. 27-ére maradt készlet 17444 drb. A hizott sertés üzletirányzata üzletelen.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbazár Igazgatóságától.) Márczius 27. Előző napi eladatlan maradvány 944 drb sertés, 98 drb süldő, 10 drb malacz, összesen 1998 drb sertés, 261 drb süldő, 10 drb malacz. Eladatott 1543 drb sertés, 261 drb süldő, 10 drb malacz. Mai maradvány 455 drb sertés.

Arjegyzés. Zsirsertés, Öreg. I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 164—170 fillér, Öreg II. rendű 280—350 klg. életsúlylevonással 160—178 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 172—184 fillér. Fialat közép 220—230 klg.-ig életsúlylevonással 172—184 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 176—188 fillér. Hussertés könnyű 140—300 klg.-ig életsúlylevonással 152—188 fillér. Süldő beföldi elősúlyban 116—120 fillér. Malacz elősúlyban 116—140 fillér. A vásár irányzata közepes. — Az árak hanyatlottak.

Bécsi vágómarhavásár.

Márczius 27. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott 688 darab magyar, 380 drb galicziai, 690 drb bukovinai, 526 drb németországi.

Jegyzések kilogrammonkint elősúlyban: Magyar hizókök I-ső minőségű 92—96 fillér, II. minőségű 86—90 fillér, III. min. 70—84 fillér, galicziai hizókök I. minőségű 104—110 fillér, II. minőségű 98—102 fillér, III. minőségű 92—96, német hizókök I. min. 106—114 fillér, II. min. 96—104 fillér, III. minőségű 88—94 fillér, legelőkök 80—90 fillér, bika 82—102 korona, tehén 92—98 korona, bivaly 60—70 korona, 100 kilogrammonkint, a fogyasztási adóval együtt.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main table titled 'Budapesti értéktőzsde' containing financial data for various companies and sectors like Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, and Közlekedési vállalatok.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvárlék, Panesova, Orsova, Morva Vág, Rába, Oráva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborcz, Ung) and water level measurements for various dates in March.

egyházi járásbíróági napibéres szolgát III. osztályu hivataloszóigávé nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Borovics Milán szegedi lakos Sárfira, Lix János váci lakos saját, valamint kiskoru Erzsébet, Károly, János, Margit, Ilona, Ferenc és Magdolna gyermekei Ligetire, Kohn Jenő büssüi lakos Kovácsra, Friedman Bernát kassai lakos Forgácsra, kiskoru Krausz Imre szabadkai lakos Kálmánra, kiskoru Pollák Vilmos Lajos és Kornél kolozsvári lakosok Zempléniére, kiskoru Spiegel Vilmos kistarasai lakos és kiskoru Spiegel Dezső budapesti lakosok Darócziára, dr. Schönfeld Jenő losonezi lakos Domonkosra, kiskoru Kohn Árpád és Lajos csernovitzi lakosok Ilosvaira, Ziehermann Róza budapesti lakos Zoltánra, Kohn Tóbiás nagybecskereki lakos Kalmárra, Kassán Jakab budapesti lakos saját, valamint Olga, Lajos, Rezső és Henrik kiskoru gyermekei családi nevének Kalmárra kért magyarosítását megengedte.

Pályázatok. A budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóságához központi számtisztí és a monori számvéoi állásokra két hét alatt; a csikszederadi kir. törvényszék elnökéhez a gyergyószentmiklósi járásbírósnál betöltendő hivataloszógi állásra hat hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap még a Dunántúlon még a tengerparton borús idő uralkodott és kisebb-nagyobb lecsapódás is ott csaknem mindenütt volt, míg az ország keleti felén jórészt derült volt az idő. A Délvidéken tegnap is még élénk s időnként erős szél volt. A hőmérséklet többnyire kissé emelkedett, országsszerte 1-2 fokkal meghaladta a normálit és maximuma 19 C fok volt Eszéken, minimuma pedig -2 C fok volt Tatrafüreden, Árvaváralján meg Botfán.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható elvétve némi csapadékkal (Sürgönyprognózis: Enyhe, elvétve csapadék.)

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max., min.

Kivonat a hivatalos lapból.

Márczius 25.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Vujkovic Károly igazságügyminisztériumi irodatisztet a bíllédi járásbíróshoz telegkönyvvezetővé; a pénzügyminiszter Greskovics Bertalan eperjesi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká az eperjesi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Takács János őrsz. iparművészeti iskolai segédszolgát gyan ezen intézethez ideiglenes minőségben szolgává; a kolozsvári itélőtábla elnöke dr. Szabó Géza ügyvédjelölt, marosvásárhelyi lakost a kolozsvári itélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká; a szegedi itélőtábla elnöke dr. Kovács Ferenc szegedi törvényszéki díjtalan joggyakornokot és Pethő Tibor jogtudor, gyérátvámosi lakost a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe díjas, dr. Liska Károly jogszigorló, szegedi lakost díjtalan joggyakornokká; a dévai törvényszék elnöke Magyarosi János kolozsvári itélőtáblai napibéres hivataloszógi az algyógyi járásbíróshoz hivataloszógi; a nyíregyházi törvényszék elnöke a felügyelete alatt álló nyírbátori járásbíróshoz Vajda Emil nyír-

Gyomorfájdalmakat enyhít! Rögönti hatás mutatkozik gyomorgörcs, gyomorhurut, kólika, esőmör, étvágytalanság, böfögés, felfúvódás, rosszullét, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszúrás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha „Novicum” székelyhavas gyomorke-sorű honiszert használja. Kapható a készítőnél: KÁRPÁTI JÓZSEF Árkos-Sepsiszentgyörgy 5. szám. Egy nagy üveg ára 2 kor. Egy közép üveg 1 kor. 20 fill. és egy kis üveg 60 fill. Postán legkevesebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget 6 kor. utánvét mellett a készítő vagy a Magyarországi főraktár: Balla Sándor „Hunnia” gyógyszer-tára Budapest, VII. /11. Erzsébet-körút 56. szám.

EGYETÉRTÉS politikai naplap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

FÉRJ és FELESÉG REGÉNY.

Irtta: J. LIES.

Nikolaj megállott, mint a czövek s még csak meg se próbált utat keresni a menekülésre. — Ki vagy? — hangzott fel ismét a közeli bokorból a kiáltás. — Jörg, a pásztor, — felelte Nikolaj. A fenyves homályából lassan kivált két sötét árnyék körvonala. Puskájukat kezükben tartva közeledtek a mozdulatlanul álló Nikolaj felé. — Mij keresel erre? — kérdezte az egyik mikor közel ért hozzá. — Az éjjel elvitték egy juhomat, s ugy gondolom, erre vitték a gazemberek a város felé. Az ember csak sehogyan sem tud elget vigyázni, — sópáncodott Nikolaj. — Fegyver van-e nálad? — kérdezte a puskások egyike s kabátja alól lámpát húzott elő. — Van egy késem, — felelte a pásztor. — Meg is forgattam volna bennük, ha utólérem őket. — Más nincs? — kérdezősködtek tovább azok s végigtapogatták a legény ruháját. — Nincs, — felelte az nyugodtan. — No, akkor hát menj isten hírével s holnap tégy jelentést a bírónak. Reá tartozik a dolog. Nikolaj szépen illedelmesen az erdő-örökre köszöntötte a jöreggelt s nyugodtan folytatta útját. Közben-közben elmosolyodott az emberek butaságán, kik mindig mást keresnek, mint amit találhatnak. Még szürkület előtt haza ért a kis pásztos kunyhóba, s mint aki jól elvégezte dolgát, a birkákat kieresztve az itatóhoz, hasra

feküdt a buja pázsiton s elkezdte fujni pázs-torsipját. — Csak legalább jól kialudhatnám magamat, — dünnyögte, mikor beleunt a nótázásba s hosszasan elnézte a poros országutat, mely lenn a csucs alatt kanyarogva szalad a városka felé. Az egész délelőttöt így töltötte el a napon henyélye s mire a nap delelőre ért, megittatta a nyáját: fáradtsága egyszerre megszűnt. Valami izgalom vett rajta erőt, melyet még nem tudott minek betudni, de amely az idő haladásával egyre fokozódott. A nap már alkonyulóban volt, mikor egy kis pásztorfiu tünt fel a hegyoldal meredek-jén. Erősen kapaszkodott s látszott rajta, hogy nagyon siet. Messziről jöhetett, mert ruháját, boeskorát vastagon belepte a por s arezán vastag izzadságcsöppek gyöngyöztek. A hegy tetejére érve lopva körültekintett s mikor meglátta a földön heverésző pásztort, utját egyenesen feléje vette. Nikolaj jó ideig nem vette észre a közeledőt, mert nagyon el volt merülve az alatt kanyargó ut szemlélé-sében. A közeli neszre azonban hátraktapta fejét s röviden csak ennyit mondott a közel-gőnek: — No, mi az? — Lentről jövök, válaszolta a gyerek s fürkésze tekintett körül. — Beszélhetsz bátran, — szólt rá a pász-tor. — A közelben nem tartózkodhatik senki, mert a kutyák esaholnának. — Ezt küldi neked Andrej, — szólott a gyermek halkán s boeskortalpából egy ki-esiny pergamentkártyát húzott elő. Nikolaj megnézte a lap mindkét oldalát. — Tehét nem fogunk gyilkolni, — dör-mögte. — Mást nem izent? — De igen, azt mondta, hogy tíz órára légy a helmersdorfi malomnál. — Ott leszek, — volt a rövid válasz. Többet nem beszéltek a dologról. Niko-laj jól tudta, hogy a gyermek ugy sem tudna kérdéseire felvilágosítással szolgálni,

— Izensz valamit? — Nem. A fiu épp oly sietve távozott, mint ahogy jött. Nikolaj pedig tovább heverészett a puha pázsiton. Gondolatai nagyon messzire kalandoztak s mindig meghökélt vala-hányszor eszébe jutott, hogy néhány óra mulva a helmersdorfi malomnál kell lennie. Ilyenkor mindig elszámilálgatta magában, hogy még négy órája van. Addigra teljesen besötétedik, a nyáját betereli s utra kelbet. Még sietnie is kell, hogy tíz órára ott lehes-sen gyalogszerrel. Egy darabig járkált a hegytetőn, mintha nem találta volna helyét s aztán ismét ledől a füre, nagyot fujva. — Könnyű Nikolajevics Nikolajnak... De vajjon mi fog ebből kisülni. Aztán ismét elkalandoztak gondolatai messzire, talán egy kicsi orosz falucskába, talán egy nagy városba s szötte régi emlé-keinek szálait, míg ismét elérkezett ide, hogy tíz órákor mennie kell. Elővette a kártyát, melyet az imént kapott s megforgatta ujjai között. Egy vörös kereszt volt rajta csak. Később gyufát vot, meggyújtotta a pa-pirlapot s hamvát szétszórtá, hogy nyoma sem maradt. Aztán várt még egy darabig, míg egészen besötétedett s aztán óvatosan körülnézve halk fütttyentést hallatott. Nem-sokára egy bozontos, szurtos alak bujt elő a kunyhóból. — Sergej, most beterelheted a nyáját. Aztán feküdj le, zárd magadra az ajtót, s ha valaki keresne, mondd, hogy beteg vagy. Máskülönbem nem hiszem, hogy az éj folya-mán valaki erre vetődne. Ha hajnalig nem jönnek haza, akkor nézz le Helmersholuba, ott megtudhatsz mindeut. Sergej nem szólt semmit. Csendesesen bólogatott, hogy tuda-másul vette a mondottakat. Lombha lépések-vel megindult a hegyoldalon lefelé, hogy ösz-zeterelje a legelésző nyáját. (Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Kedd, 1911. márczius 28-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Drághy Éva esküje.

Dráma 3 felvonásban.
Írta: Pekár Gyula.
Személyek:
Homonnai Drageh Szacsavay
Bebek Zeuzsa Jászai M.
Homonnai Bálint Bakó
Drághy Éva P. Márkus E.
Serédy Miklós Beregi
Ozr. Drághyné S. Fay Sz.

Kezdeté 1/8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ

A zseni.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta:
Nagy Endre.

Kezdeté 1/8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Anatól.

Olgyay János. Írta: Schnitzler
Artúr. Fordította: Bíró Lajos.

Személyek:
Anatól G. th
Ilona G. th n
Max Z. Molnár
Cora Tóth I.
Gabriella Báthori G.
Bianca Nagy T.
Annie T. Porrai R.

Kezdeté 1/8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ

Paraszthecsület.

Melodrama 1 felv. Zenéjét szerz:
Mascagni P. Szöv. írták Targioni
Tosetti és Menasci. Fordította:
Radó Antal.

Személyek:
Santuzza Labia M.
Lola Payer
Turiddu Lunardi
Alfio Mihályi
Lucia N. Valent V.

Ezt követi:

Havasí gyopár.

Koroszadraját szerzette: Guerra
Miklós. Zenéjét írta: Hürvös Iván.

Személyek:
Havasí Gyopár Kodó M.
Mary Nrszky E.
Noora Muzantini
Cristiano Smeraldi
A kormányzó Kodonanyi
A kormányzó neje Borokai C.

Végül:

Bajazzók.

Dráma 2 felv. Szövegét és zené-
jét írta: Leoncavallo R. Ford.
Radó Antal.

Személyek:
Nedda Labia M.
Tonio Dalaboy
Canio Lunardi
Beppa Kertes

Kezdeté 7 órakor.

Butorait

csak szakembereknek szerezze be; ha meg-
tekinti raktárainkat, rájön, hogy aranylag

ingylen

vagy legalább is 50%-ot megtakarít,
ha szükségletét

WITTMAYER ÉS TÁRSÁNÁL

széri be.

Tömörfa hálóberendezések 145 ft. Sims,
fele cseresznye, mahagóni 285 ft. Palis-
sander, mahagóni ebédberendezések 300
ft. Uri szobák, börgarnitúrák, amerikai
irodaberendezések mesés kivitelben és ál-
landóan raktáron: **Andrássy-ut 60.,
Csengeri-utca 54., Szondy-u. 50.**

WERTHEIMER-ORFEUM

VI., Szerecsen-utca 35. szám.
Igazgató: Wertheimer Lajos. Telefonszám: 4-49.

Kezdeté este 8 órakor.

Szenzációs vendégszereplések:

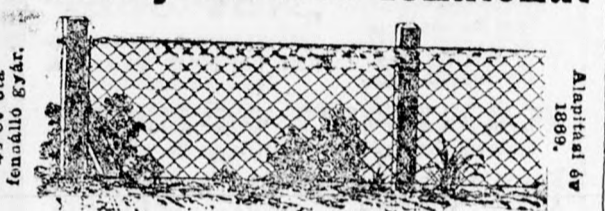
Meltzer Adolf a világhírű lengyel tenorista.
Meltzer Anna primadonna.

Két nagy- KOL NIDRE! Historische operette von Szer-
szerű darab! kovszkie, Musik von Perlmutter

A feleségem zászlóanya. Bohózat írta:
Tábori Emil.
társulat fellépte. Littmann Pepi, The Warry's Trio és
sok új attrakció. A pazariényi emeleti téllkert-
ben 30 bámulatos csodaszám. Csupa szép nő fellépte.
Reggelig csigányzene. Kezdeté éjfélkor.

Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás, mérsékelt hely-
árakkal. Kezdeté délután 1/2 órakor. — Jegyek kaphatók az
orfeum pénztáránál és a Hungária fürdőben.

Sodrony-kerítés fonatokat

bármily bekerítést célokra, kerítés-rácsokat, fűskés
uzsait, rostályokat, bármely fémről készült sodronysző-
vetet, fakere ü szitát szállít

ZIMMERMANN GYULA és FIA
sodronyfonat-kerítés- és szitaárugyára

Budapest, VIII., kerület, Rákóczi-tér 3. sz.
Telefon 120-25. Árjegyzék ingyen.

CIMBALMOT

10 koronás részletfizetésre
10 évi jótállás mellett
az általánosan elismert lengzoli-
dabb kiszolgálásáról híres

Reményi Mihály

czég
a magyar kir. zene-akadémia
házi hangszerkészítője szállít.
Budapest, Király-utca 58. sz.
Árjegyzék és prospectus díjtalan.

MARGIT GYÓGY- FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a
légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó ha-
tású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: **Édeskút L.-nél** Budapesten és a
forrás közeliségénél Munkácson.

MINDENKI

aki irodákban, hivatalokban, üzletekben s gyárakban a tisztá-
ságot, kényelmet és célszerűséget szem előtt tartja

AZ „A. B. C.”-NÉL

hygien. tisztított kölesöntő-alközöknek, portörölőknek, padló-
ruháknek bevezetését, nagyon olcsó kölcsönülj mellett ház-
hoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen meg-

KEZDI.

„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Kölesöntő Vállalat.
Eötvös-utca 30. szám. Telefon 46-86.
Külön osztály vendéglők részére.

Életjáradékos birtokot

1000 hold körül, keres egy fiatal
keresztény gazda, aki rendelke-
zik elegendő tőkével és gyakora-
lattal. Ajánlatot tessék a kiadó-
hivatalban címezni

Életjáradék-nak

FLOBERTEK,

pisztolyok és revol-
verek legpontosab-
ban belöve rendkívül
olcsó árban

Rudas Zsigmondnál
Budapest,
VII. Erzsébet-körút 48.

Vidékre árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR

Költözködés miatt az egész raktárt készpénzért és
részletre kiárusítjuk. **Műbutor Kereskedelmi
Részvénytársaság, Budapest, IV., Arany-
kéz-utca 5. szám. Telefon: 71-52.**

TOST ÉS MOLNÁR

kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete
BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.
Eivállal ablak és erkélydíszítéseket,
Kertek, parkok tervezését, alakítását,
fentartását. Alkalmi és állandó díszí-
téseket. Téli kertek berendezését, min-
den e szakba vágó munkát. : : : :
Telefon: 88-75. Telefon: 88-75.
Külső telep: Gyarmat-utca 25.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Az impozáns márcziusi műsor
utolsó napjai.

Reynold és Donegan, Bag-
genses, Dr. Rückle, Aver-
nos, Modl, Regina de Ber-
gonié és a többi elsőrangú attrakció.

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6-ig a napp. pénztárnál.

ROYAL ORFEUM

Minen este 8 órakor
a kitűnő márcziusi műsor

A két grófnő

Laszky Béla operettje, Korna Bertá fölleptével.

Utánam! Harker and Lester

Nézetéri botrány egy felvo-
násban. — Francia paródia. Komikus korlat-
tornászok.

Szécsi Magda új kuplé slagerekkel

Rudolf Meinhardt

a bécsi Rosidanz-bühne hírneves tagja, mint vendég.

RENK az orosz császár udvari illuzionistája

csodálatos mutatványjaival.

!! BALALAJKA !!

Wolkowsky világhírű orosz énekes és táncos társulata s zenekara.

Solti Hermin nadragyszoknyában és még

Szombaton, márczius 25-én, vasárnap és ünnepnap
délután 3/4 órakor mérsékelt helyáru nagy gyermek
előadás, az összes attrakcióikkal.

Elonyös

részletfizetési feltételek

mellett helybeli hivatalnokok, kereskedők és ipa-
rosok minden áremelés nélkül bevásárlásaikat
szőnyegekben, vászon- és fehérművekben, kész
férfi és női ruha szükségletekben lejjobban
eszközlik. **SZŐNYEGUDVAR Budapest,
VI., Király-utca 32. az udvarban. Alapít-
tatott 1895-ben. Telefon 528.**

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEDELNYŐSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZ-és MŰBESZ- üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE**

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1911. március 28-án.

(NYÁRNY SZÍNHÁZ.)

A babuska.

Vandeville 3 felvonásban. Irták: Fiers és Caillavet. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzte: Fall Leo.

Személyek:
 Frumierne Hirmath I.
 Ivete Vardy
 Delaturelle Rákai
 Tiborius Kifay
 Bulfon Németh L.
 Rozallia Fedák S.
 Tolmi színházigazgató Latahar
 Péhancs Halász
 Poche K. a. Sári R.

Kezdete 1/2 8 órakor.

Fővárosi Városi Színház

A szoknyanadrág.

Enekes bohózat 4 felvonásban. Magyar színe a kalmaza: Föld Mátyás.

Személyek:
 Szoknyanadrág-szűz Hóly I.
 Fogas Katalin Kók
 Fogas Lucia Hudecsék N.
 Rátóti Papi Földes
 Lenzen Peter Török
 Beckádia Veszpréminé
 Rozsin Tazsib Szalay
 Vinmerit Manó Koldy
 Bimmeriné Lányi E.
 Bumcili Izidora Deiliné
 Záhany Leo Binay
 Nagy Sándor Fekete

Kezdete 1/2 8 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Waterloo-Sedan.

Irtá: Balogh Pál.

Kezdete 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Szépművész-utca 1-3.
Telefon 68-39.

A teljesen új felheli műsor szenzációja

A COWBOY

A délamerikai prairik eskős élete, etnológiai mozgólénykép.
Vad lovak és bikák megfélemezése. Izzalmas lovaglási bravurok. A pályavetés izzalmas mozzanatai. A cowboyok veszélyes foglalkozása. Bikaszelídítés és bikaviadal, merész eskős játékok stb. Azonkívül a teljesen új felheli műsor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet körút 31.

Este 8 órakor legelsőrangú színházi és variété-előadás.

Ujdonságok: A két grófnő. Laszky B. előperette Kornai Berta felléptével. A többi főszerepet: Szalontai Ferike, Viola Géza, Sarkadi, Barony, Vámos, Máthé játszzák. Utánam! Nezzéteri botany egy felvonásban. Renk az orosz csar udvari illusionistája. Balajka Wolkowsky világhíra orosz énekes és táncos társulata és zenekara. Meinhardt a bécsi Residenzbühne híresve tagja. Harker and Lester komikus korlátornászok.

Szécsi Magda, Solti Hermin és még 12 elsőrangú attrakció. Minden vasárnap és ünnepnap délután 3/4 órakor mérsékelt helyaru nagygyermekelőadása az összes attrakciók felléptével.

Royal Cabaret

A Royal-Orfeum épületében (VII. Erzsébet-körút 31) Budapest legelsőkelőbb éjszántani szórakozó helye.

A mozgólényképek szenzációja:

„Kétféle szerelem.” A legdrámább művészi alkotás. (800 méter) Játsszák a híres dán színészek. Hetitől, 1911. március 27-től kezdve a szenzációs mozgólényképek műsorát külön díj nélkül látó körletben minden nap.

COLOSSEUM nagy biográfban
IV., Irányi-utca 19-21. szám. (Veres Pálné-utca sarkán, a Sashor mellett.)

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 53. sz. Telefon 54-23.

Ujdonság! 11 órakor! Ujdonság!
Móritz bácsi szerelmes

9 órakor!
Fegyvergyakorlat

Bohózatok Irták: Glinger és Tauszig, ford. és átdolg. Steinhardt.

Steinhardt, Hunyadi, Szóke Szakáll és új külföldi számok.

Vasárnap délután előadás. — Éjeltől reggel 5 óráig cabarett belépő díj nélkül.

Jegyek: d. e. 10-14 g. u. 3-6 g. a mulatóban és egész nap a Hirsch Jakab-féle nagyteremben Andrássy-ut 19. és a Hungaria tériben.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

11 órakor! Ma Ujdonság!

„Im Massen quartier“

Vig jelenetek Hirschfeld Lajostól. Rendező: Rott S. Ezt megelőzi 9/4 órakor!

A „Doktor feleség“

Bohózat 1 felvonásban. Irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Jegyek elővételben a napnál pénztárnál d. e. 9-11 g. és d. u. 3-6 g. — Konti különlegességi üzlete, Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagyteremben, Rákóczi-ut 1. szám. 12 óra után az 136. emeleti Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámok fellépte.

Látod fiam ez a mi cégünk!

MOST

jelent meg az új tavaszi és nyári

ÁRJEGYZÉK!

Kívánatra ingyen küldi

NEUMANN M.

cs. és kir. udv. és kam. szállító

férfi-, fiu- és leányka-ruhatelepe

Budapest, IV., Muzeum-körút 1. és 3.

Házkezelésre

vállalkozik egy fiatal, keresztény ügyvéd biztosíték mellett. Ajánlatokat kérjük **Megbízható** cím alatt a kiadóhivatalba küldeni.

Művirágok, disztollak!

Eredeti párisi ujdonságok

ROSENBERG MÓR

művirág, koszorú-és disztollgyártással egybekötött nagykereskedésében

Budapest, IV., Városház-u. 16.
TELEFON 136-96. SZAM.

FŐNÖKÖK

czei eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak irógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható irasi, visszaváltós, tabulátoros, összedobillentyus, automatikus sorváltós, csupa acélból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klaviatúrás

Ujlaki-irógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodai munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt irógépet legmodernebb Ujlaki irógépünkre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országszerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.
Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reflektálnak, közöljék címüket. Vidéki képviselők kerestetnek.

TYURIN!!

használata után nincs többé baromfivész.

1 nap alatt megszüntet mindenféle vészt.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitűnőségét, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs s hosszú időre vészmentesíti a baromfiakat. **1 nap alatt megszünteti a vészt.** Minden üveghez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerésznél:
NAGYENYEDEN.

Sürgőnyozim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszétküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

Tantál-lámpa

a legjobb fémszálas izzólámpa.

Árammegtakarítás kb. 60%
Fehér fényel ég. Rázkódásoknak ellen áll. Igen tartós
Minden helyzetben kifogástalanul ég. Nagyobb rendelkezéskor magas engedély

Megrendelhető:
Magyar Siemens-Schuckert-Művek-nél
Budapest, V., Lipót-körút 5.

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett valódi indiai paracummi férfikülönlegesség tucattal 12 — korona. 3 tucattal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosiilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabonál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Renault Ooppel Büssing **HELIOS GARAGE** **Olcsó, elegáns autotaxák**

TELEFON 91-57 BUDAPEST V. TELEFON 73-65 BALVÁNY U-12

Magyar királyi államvasutak. 1412/1911. szám. Zágrábi üzletvezetőség.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak „Adonypuszta-Szaboles” állomáson létesítendő emeletes altiszti-lakóház összes munkáinak végrehajtására.

A tervek, költségvetés, egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a külön épület leírás Sárbogárdon, a magyar királyi államvasutak sárbogárdi osztálymérnökségénél és Zágrábban a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségének pályafentartási osztályában (Mihánovics-utca 12. sz. 1. em. 29. és 18. b ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a kiraszi művelet a tervekkel együtt 5 koronáért utóbb említett helyen megszerozhető.

Az ajánlatok legkésőbb 1911. évi április hó 20-ika déli 12 óráig nyújtandók be a zágrábi üzletvezetőség általános osztályánál (Zágráb Mihánovics-utca 12. sz. földszint).

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be:

„Ajánlat az Adonypuszta-Szaboles állomáson létesítendő emeletes altiszti-lakóház összes építési munkáira”, 1412/1911. számhoz.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1911. április hó 19-iki déli 12 óráig az ajánlati végösszegnek 50%, azaz öt százaléka bánatpénz gyanánt teendő le a magyar királyi államvasutak zágrábi gyűjtőpénz tárnál (Zágráb, Mihánovics-utca 12. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétre alkalmas óvadék-kepes értékpapirokban. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem esatolandó.

Az értékpapírok a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján küldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénnyel adandók fel.

A magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetősége előtt ismeretlen ajánlattevők tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát képező munkák teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnának, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Zágráb, 1911. évi márczius hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Ne vegyen részletfizetésre beszállítást, mert készpénzért grammofont már 25 koronáért, Eufont már 35 K-ért kaphat.

Ha nem akar ötszörös áratk fizetni

kérje lezajabb grammofont és Eufont árjegyzékem. Szencziacsongó hang-lemez tulajdonságok darabja kor. 2,40 (Jegyzék ing. en). Összes hang-szerek javítása.

Reloh Aladár műhangszerkészítő Budapest, Akácfa-utca 36. D.

Füüdőkádák magy. kir. szab. fűtással jégszekrények, fotóútl és gyermekkádák kaphatók

Wiesel Adolf Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91-20. 28793

A legjobb benzínmotoros magánjárókat a világhírű angol „Campbell” motorgyár egyedüli vezérképviselője

Korányi Viktor szállítja. A legtartósabb, a legjobb szerkezetű, a legbiztosabb üzemű.

Olcsó árak! Olcsó üzem! Kedvező fizetési feltételek! Több évi jótállás! Vevőket a motorkezelésben díjmentesen oktattunk ki! Kiváratra díjmentes költségvetéssel és felvilágosításokkal szolgál!

KORÁNYI VIKTOR Bpest, Liszt Ferenc-tér 9.

Osztrák, magyar és bosnyák-hercegovinai vasutigazgatóságok.

Hirdetmény

tulfizetett fuvardíjaknak és illetékeknek (mellékilletékeknek) az állomások által eszközözendő visszatérítésére vonatkozólag. (Vasuti üzletszabályzat 70. §.)

- Mindazon esetekben, ha a fuvardíjak és illetékek (mellékilletékek) kiszámításánál — akár a súly, akár a rakterület alapul vétele mellett — vagy a díjszabások alkalmazásánál, hibák fordultak elő, a fuvardíjak fizetői azon állomáson, ahol a fuvardíjakat fizették, a díjfizetés napjától számított egy éven belül a vonatkozó fuvarlevelek, illetve bérmentesített illetékeknek fuvarlevélmásodpéldányok vagy feladóvévények, illetőleg bérmentesítési számlák bemutatása mellett, szóbelileg vagy írásban kívánhatják, hogy részükre a tulfizetett összeg visszatérítettessék. (Lásd a 3. és 4. pontot.)
- Az állomások kötelesek a fuvardíjak fizetői vagy azoknak általuk is ismert megbízottai által támasztott igények helyességéről haladéktalanul meggyőződést szerezni és a tulfizetett összeget rövid uton visszatéríteni.
- Ha a fuvardíj a feladó és rendeltetési állomás között fennálló díjtétel alapján állapított meg, úgy a visszatérítés az egész vonalra nézve foganatosítandó, különben pedig csak az első szállítási vonalra nézve, ha a fuvardíj a feladó-állomáson, és az utolsó szállítási vonalra nézve, ha a fuvardíj a rendeltetési állomáson fizettetett.
- Illetékek (mellékilletékek) visszatérítése csupán akkor igényelhető azon állomáson, ahol a fuvardíj fizettetett, ha az illetékek (mellékilletékek) ezen állomáson számítottak fel.
- A szállító közönség figyelmét a fentiekre saját érdekében felhívjuk és felkérjük, hogy hasonló igényeiket közvetlenül az állomásokon érvényesítsék.
- A díjtöbbletek kifizetésére vonatkozó és 1907. évi április hóban kiadott hirdetmény hatályát veszti.

Budapest, Wien, Sarajevo, Prag, Teplitz, 1910. év december havában.

A részös vasutigazgatóságok.

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

Amerikai cipő részvényársaság

Budapest, V., Dorottya-utca 6. Wurm-udvar és VII., Erzsébet-körút 42.

Kizárólagos elárusítása a következő elsőrangú amerikai gyártmányoknak:

Urak részére:	Syermekeknek:	Hölgyek részére:
Edwin Clapp & Son	Piehler	Sorosis
Barry		Cousins
Walk-Over		Patrician
Commonwealth		

Kérje képes árjegyzékünket!

Az immár 21 év óta

HOFFMANN MIHÁLY

királyi tanácsos
szerkesztésében megjelenő

Adóügyi Szaklap

kiadóhivatalánál (Budapest, VI., kerület, Andrassy-ut 2. szám.) az alább megnevezett rendkívül hasznos szakönyvek kaphatók. (A pénz előleges beküldésével portómentesen, különben utánvetel mellett):

1. Állami italmérségi jövedék (az állami italmérségi jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. és ennek végrehajtása tárgyában kiadott utasítás magyarázata) nélkülözhetetlen tanácsadó italmérségi ügyekben. Irta: Hoffmann Mihály királyi tanácsos, az „Adóügyi Szaklap” főszerkesztője. Bolti ára 3 korona.
2. A Jövedéki Büntető Törvények és a Jövedéki Büntető Eljárás Magyarázata. Utmutató és tanácsadó, amely kiterjed az egyenes adók, illetékek- és állami jövedékek vonatkozó összes törvények és szabályok áthágásából származó jövedéki kihágásokra. Alapos oktatást ad nevezetesen: a kereseti adó-, házáadó-, földadó-, tőkekamat- és járadékadó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek adója, nyereségyadó-, szállítási adó-, vadászati- és fegyveradó-, bányaadó-, általános jöved. pótdadó-, hadmenetességi díj-, szeszdó-, söradó-, cukor- és ásványofajadó-, szeszdópotlék- söradópótlék-, átutalási eljárás, közszéki fogyasztási adópótlék, dohány-, só- és lottó-jövedék, állami italmérségi jövedék, lópor, határvám-, postajövedék-, fémpéldék-, valamint a borítaladó és hufogyasztási adóügyben előforduló jövedéki kihágási esetekben követendő mikénti védekezés vonatkozásilag. Irta: Hoffmann Mihály királyi tanácsos, az „Adóügyi Szaklap” főszerkesztője. Bolti ára 4 kor.
3. Borítaladó és Hufogyasztási-adó Rendszeres Ismertetése Irta: Hoffmann Mihály királyi tanácsos és Osváth Imre törvényszéki bír. Bolti ára 4 korona.
4. Das Staatliche Schankgefälle in Ungarn, Croation und Slavonien. (Wrläuterung des Ges.-Art. XXV. 1899. über das staatliche Schankgefälle sammt der dazu gehörigen Vollzugs-instruktion) Handbuch verfasst u. mit Commentar versehen von Michael Hoffmann Königlicher Rath, Chefredakteur des „Adóügyi Szaklap”. Preis 8 Kronen.
5. Die Verzehrungs- und Getränke Steuer-Gesetze über Wein-Getränksteuer und Fleisch-Verzehrungssteuer ergänzt durch die Finanzministerien Verordnungen und Entscheidungen principieller Bedeutung mit alphabetischem Inhaltsverzeichnis und commentar versehen von Michael Hoffmann Königlicher Rath, Chefredakteur des „Adóügyi Szaklap”. Ladenpreis 5 Kronen.
6. Harnadosztályi Keresetadó. Kereskedés, ipar és egyéb foglalkozás adója. A bevallás, kivetés és televvitel körüli teendők kimerítő ismertetése. Irta: Róka József királyi tanácsos, pénzügyigazgató. Ara 1-20 K.
7. Pénzügyminisleri Rendeleték és Fontosabb Elvi Jelenlőségi Határozatok Gyűjteménye. Szerkeszte te: Hoffmann Mihály királyi tanácsos, az „Adóügyi Szaklap” főszerkesztője. Bolti ára 4 korona.
8. Mennyi szeszt és mennyi vizet kell felhasználunk. ha különféle tartalmú szeszből különféle tartalmu pálinkát akarunk készíteni. Kiszámítási Táblázat. A szesznyereskedők, italmérsők és kismértékben elárulók nélkülözhetetlen számfejtője. Kidolgozta: Hoffmann Mihály királyi tanácsos, az „Adóügyi Szaklap” főszerkesztője. Bolti ára 1 korona.
9. Borítaladó kiszámítási-, továbbá szeszalkohol-, szállócafra- és bormust-, valamint hordó-ürméret átszámítási táblázat. Kidolgozta: Hoffmann Mihály királyi tanácsos, az „Adóügyi Szaklap” főszerkesztője. Bolti ára 3 korona.
10. Hoffmann hordómérője. Gyakorlati számfejtő a hordókban levő folyadékok mennyiségének megállapítására. Ezen kiszámítási táblázat segítségével egy közönséges mérővessző (ezüstök) használata által a legpontosabban megállapítható, hogy hány liter folyadék van még a hordóban. Ara 60 fillér.

Az „Adóügyi Szaklap” előfizetési díja:
egy egész évre 16 korona,
egy fél évre 10 korona.

Ingyen mutatványszámokat kívánatra szivesen küld:
az „ADÓÜGYI SZAKLAP” kiadóhivatala:
Budapest, VI. ker., Andrassy- ut 2.

Heveny vagy idült bujakór - bántalmak

ny górvélykór, borbajok, rheuma, (Izzag, fekélyek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint mirigydaganatok, reumatizmus, a száj, gége gyenvedései, daganatok, oncositas, tohetetlenség és mindenféle szerzett vagy öröklt bñjakóros bántalmak esetében, a legmegbízhatóbb minden gyógykezeléssel járó betegségtől biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.
Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és még számos kitüntetésben részesült.
Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11.- kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.
Raktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 22. szám.

Az „Osztrák-Magyar Bank” Mellékheye.

Az „Adriai Biztosító-Társulat” Főügynöksége.

Meghívó

a Balassagyarmati Takarékpénztár Részvénytársaság

1911. évi április hó 7-én

délután 4 órakor Balassagyarmaton az intézet helyiségében tartandó

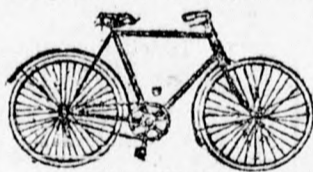
rendkívüli közgyűlésre.

Tárgy:

1. Iparvállalat alapításában 30.000 korona erejéig való részvétel.

Az igazgatóság.

Világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harangcsapágygyal és szabalonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelmérés nélküli szigoruan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részlete adjuk és

kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárokhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket őrias forralmunk következtében melyen leszállított nagyban eredeti gyári áron szállítunk vidékre is barnova

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII. kerület, József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérin.

Sajnos de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vőre és testvére meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a neml életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatásu Dr. Palóc v. kórházi orvos speciálista országos híri intézete (Budapest, IV., Muzeum-körút 13), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hűgyesó-, hólyag-, ideg- és hátgerincbajokat, az önfertőzés és szifilis utóbjait, magómlést, elgyengültl térferőt, (impotenciától) kezdődő elmezuavait, aranyeret, sérveket, vérbajokat, borbetegegeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármí oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak leveleire kimerítő választ (a levélben csak válaszlevegelyet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta: d. e. 10-12-ig, d. u. 3-5 óráig, vasárnap déll 12 óráig. Ehrlich 606 kurát is végezzük.
Cím: Dr. Palóc v. kórházi orvos speciálista, Budapest, IV., Muzeum-körút 13.

Butor EHRENTREU és FUCHS

televitöréknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-89.

200 ezer darab különféle dísz tárgyat párisi tiban féláron kiárusít.

Oriási raktár, állandóan 50 waggon választék üveg-, porcellánárú-, vasedény, kelengye, nászándék, konyha-berendezésből. Ingyen láda, ingyen csomagolás, nagyon szolid kiszolgálás. Teljes vendégül és kórházi berendezések. 30% ongsámony.

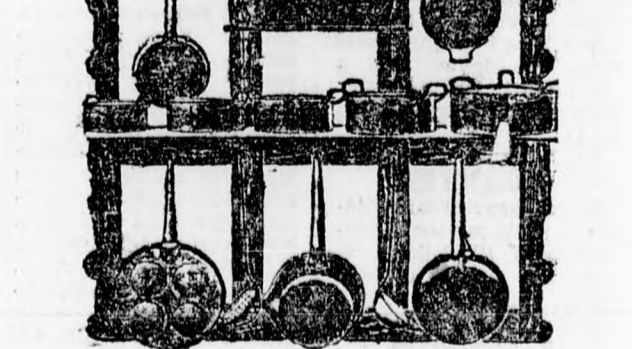
- Diszes függőlámpák ... 3 fttól 25 fttól
5 személyes metszett és mintázott üveg-készlet csak ... 6 ftt 50 kr.
6 személyes kávé vagy tea-készlet, modern, aranyozva és festve ... 2 ftt 10 kr.
6 személyes étkező-készlet aranyozva és festve ... 6 ftt 25 kr.
6 személyes étkező-készlet, rococo, csodaszép ... 8 ftt 25 kr.
12 személyes ebédlő-készlet, legfinomabb meiszeni porcellán ... 18-100 fttig
12 személyes étkező-készlet, rococo, csodaszép, modern, aranyozva és festve, 42 tányér, mindenből 2 tal ... 20 ftt
Remek szép angol mosdó-készlet diszesen festve ... 4 ftt 50 kr.
12 darab legprimább kék zománc fazéklábos, 1/2 literől 5 literig ... 3 ftt 50 kr.

Felülmúl mindent egészszégi szempontból, tiszta aluminium evőeszköz, 6 kés, 6 villa, 6 kanál, 6 kávé-kanál, 6 tál, összesen 24 drb, csak 6 ftt.

Porcellán-Ház

Baross-tér 4. sz.

Aluminium világhírű excelsior védjegyű legjobb gyártmány főzőedény, csak egyedül nálam a legolcsóbb árban kapható, teljes konyhafelszerelés állvány nélkül 18 forint, állványval 24 forint, mely áll a következő 25 drbból:
5 fazék 1/2, 1, 1 1/2, 2 1/2, 3 1/2 liter 1 tákörtőjasszító 4 szemmel
5 labas 1/2, 1/4, 1 1/2, 2, 2 1/2 liter 1 passzirozó szita 14 cm.
5 tedó 1 horító 8 cm.
1 sütepszi 30 cm. 1 oltrompára 8 cm.
1 tojasszító 18 cm. 1 oltrompára 10 cm.
1 oltrompára 20 cm. 1 teaszűrő 25 darab

Darabonként igen kedvező ár!
Fazék
Lábos
Fedők nagyság szerint.
Nem tetszés esetén a pénzt szivesen visszadjuk.

Takács Porcellán-ház

Budapest, Baross-tér 4. szám.

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó árakon kaphatók...

Házasságokat diszkrétén közvetít Faragó Jenő, Rákóczi-ut 80.

?! Akar ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák?

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenések ellen ajánl olcsó árakon Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

10000 magastörzsi rózsafa, 2 éves erős korával, régi és legújabb fajokból fehértől a legcsodálatosabb bíborpirosig...

Diszkrét-kedvelők keressenek árjegyzéket az Első magyar diszkrét fajtól. Tulajdonosa Copony Ede, Körmeny 120.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár...

Juniperus (nemes boróvícska) 4 literes postatartály bérmentve K 10.50 Barla József konzervgyára Felka (Szepesmegye), 29315

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beíratási díj ötszáz. Tandíj igen mérsékelt.

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknél és katonatiszteknek előjegyzés nélkül, jelzálogkölcsönt 60 évre. Váltakozó kölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósított.

Rekedtség biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cun-korka. 60 filléért mindent kapható.

Legjobb likőrök és rum készíthetők kivonatnaimmal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért küldök bérmentve.

Jó cselédeket, úgy mint szakácsnőket, szobalányokat, urasági inast stb. stb. közvetít egy helybeli, mint vidéki urasági házakba Várdi Márton „Szabo”-féle elhelyező intézete, Budapest, Belváros, Múzeum-körút 35. szám, az udvarban. 10325

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platínát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranylanczok olcsón kaphatók. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 54-74.

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapig az kereskedelmi szaktárgyakat, gépirást, gyorsírást, helyesírást, szepírast, német nyelvet. Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. az. Tanítás naponta három órán át. Nappali és esti tanfolyamok.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Ivan 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezétektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lélelemel. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol bergarnitúrák és teljes en berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gymnáziumi, kereskedelmi-iskolai magányvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít Magyar Tanügyi Intézet Rottenbiller-utca 5/a. sz.

Ferfiak, akik erejüknek idővel csökkenését veszik észre, kérjék azonnal ingyen tudományos véleményeket a mi módszerünkről a legjobb fertero visszaállítására. Nem titkos szer, szigorúan reális. Ártalmatlansága és azonnali hatása bebizonyult. Aranyérem London 1909. D. Aders & Co. Berlin Sch. 186. Hauptstr. 8

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztőség Budapest, Nagymező-utca 46.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27563

Amerikai óra mutató és számlap nélküli.

Az óra két számszójából áll. A felső számszó az órát, az alsó pedig a percet mutatja. Az óra számszó minden percében, a felső számszóban ugrik egyet, jobbra balra. Tehát az idő egyszerűen leolvasható, mint például 4 óra 57 perc. Ezen szenzációs újdonság épen úgy felhúzható, beállítható és igazítható, mint minden más rendező óra. Az óra magassága 18 cm., átmérete 8 és 1/2 cm. Minden órárt 3 évi jótállást vállalunk. Ára 46 korona, havi 5 koronás részletre is kapható. Készpénz fizetésnél 10% az engedmény. Budapest, SZENT LÁSZLÓ INTÉZET IV., Veress Pál-utca 16.

Soványág! Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszegenyiség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kintutelve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156-80.

50 millió akác- és erdei csemete

2 éves akác-magoczkok 20-200 cm. magas, 4-20 mm. erős, 1000 drb 15-35 kor., 10.000 drb 120-300 kor., 3 éves akác-magoczkok 100-300 cm. magas, 10-30 mm. erős, 1000 drb 30-50 kor., 10.000 drb 250-450 K. 2 éves iskolázott 50-200 cm. magas, 8-25 mm. erős, 1000 drb 25-45 kor., 10.000 drb 240-400 kor., 3 éves iskolázott 100-250 cm. magas, 10-25 mm. erős, 1000 drb 50-70 kor., 10.000 drb 450-650 korona. 10 millió gladiola, 2, 3 és 4 éves magoczkok nagyság szerint 10-50 kor., 2, 3 és 4 éves iskolázott 35-65 kor., 1000 darabonként. Erdi csemete: luczfenyő 1-4 éves, 1000 drb 2-9 kor., erdei fenyő 1-4 éves 3-9 kor., feketefenyő 1-4 éves 1000 drb 3-9 kor., kocsányos tölgy 1-4 éves 1000 drb 6-20 korona. Továbbá igen nagy készlet gyümölcs, disz. és sorfákban, díszbokrokban, rózsákban, tülev-lú fákban stb. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld Gróf Batthyány Zsigmond uradalmi inaszsége Csudák, posta: Ferencziak, Vasm.

Butorhitel legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, havi vagy negyedévi részletre eladhatunk, mint-hogy a kellemetlen bank-eljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig csökkenő összeg után számíttunk fel. Butorváltásték a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jótállás mellett.

Varga Mihály és Tsai IV., Kristóf-tér 8., I. em. Butorraktár. Bővebb felvilágosítást ad Liszt István ugyanott.

„OLLA” a bebizonyított legjobb higymű. GUMMI különlegességei 2 évi jótállás. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.

Soha nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállított helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre. Modern lakberendezési vállalat Budapest, Szerecsen-utca 10. sz. Díszes butor-album 1 kor.

Gramofon Áruház Budapest, Himző-utca 5. Szenzációs reklámárban kapható. „Messe a nagy erdőn”, „Volt nincs fene bánja”, „Sorrentói level”, „Lumpolás örökre pá”, „Cziganyserelen” és még 4 kitűnő lemez vadonatúj 26 cm-es nagyságban szállítjuk a pénz előleges be-küldése vagy utánvét mellett.

Alkalmi vásár az összes hangszerekből. Mélyen leszállított árak. MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII., 4. József-körút 37-39 sz. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen árjegyzéket külön.

Rayonképvselők ügynők és reprezentábilis viszontelátusítók kiknek nagy ösmeret-ségük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kezeleti újdonság értékesítéshez ke-restetnek. Csakis jó megjelenésű kaucazió-képes acquisiteurök lesznek fiyelembé véve. Havonta 1000-1200 kor. jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Buda-pest Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatáro-ni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levél-bélyeg ellenében Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247 Lindenstrasse 51.

SINGER varrógépek kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók. Haban József Budapest, Almássy-tér 14 javításokat olcsón készít. Ké-bes árjegyzéket ingyen küld.

10 lemez 10 forint! Szenzációs reklámárban kapható.

Gramofon Áruház Budapest, Himző-utca 5.

Titkos betegségek, huygycsőfolyás, huygycsőszűkületek, hólyagbántalmak, alfesti sebek, bőrbetegségek, bujakor (syphilis) az onferfőzős utó-következményei, elyngült fertiéro, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyó-reres kigyógyítására a foglalkozás zava-rása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyógmódjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai — szakorvos — rendelő-intezőté, Budapest, VI., Andrassy-ut 24.

FELTŰNÉS NÉLKŰLI eredményes gyógyít-ás levelelleg is. Kivánatra gyógyisz-ról is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

Szenzációs olcsó árak!

Flaneltakaró kintűnő minőség 140x190 cm. minden színben 2 K 50 fill. Rézkarnis 170 cm hosszú, masszív kivitel, teljesen felszerelve 4 K 2 ágy, 1 asztalterítő, tartós minőség, zöld vagy bordó alapon 10 K Cloth paplan, könnyű vattával, jó béleléssel 7 K Tűllépcsőfemle félstor, 150x260 cm. fodorral gazdag himzéssel 7 K Legtartósabb futószőnyeg, minden színben 90 cm szélességben 1 K 50 fill.

Szőnyegvásár Révay-u. 2. sz.

Baját gyárt. Anyu fürdőká-dak 14 kor.-tól fejlebb; fűthető kádak 60 kor.-tól fejlebb. Elvált-lalok mindenféle kuszivattáruk és házi vízvezeték-berendezése-ket legolcsóbb árán.

LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 81/E. Telefon 118-46. Árjegyzék ingyen és éremmentve.